

ॐ । क्रुन्नग'गरुद'गी'श्लुन्न'लहु'गल'लग'ल' वऑन्न'शु'ल'वुद'गरुद'गी'लन्न'लदुवस।

शु'लु' २००२ च ३ ऑस १० नस'वऑुद'ऑु'ल'गलु'ल'वुद'गु'ल'लु'ल'
 लु'दस'ऑु'गल'नद'लु'वु'दु'ऑु'ल'गु'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'
 कु'नग'गरुद'नस'शु'नु'द'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'
 गल'दलु'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'
 लु'दस'ल'ल'गु'श्लुन्न'वऑुद'ल'द'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'
 ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'
 ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'

वुद'गरुद'शु'नु'द'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'ल'

༡༣། རི་སྤོང།

འདི་ལོ་སྤྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ རས་འགོ་བརྩམས་ཀྱིས་ཤོད་ནང་ཞི་བའི་བྱུན་ལངས་ལས་
 འགྲུལ་བྱུང་བ་ནས་བརྩུང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོང་ཚོའི་གཞུང་འབྲེལ་གསར་འགྲུར་བརྒྱུད་ལམ་
 གྱི་རྒྱས་ལུགས་ཡོངས་རྫོགས་ཤིང་སྤོང་དང་འབྲེལ་འདི་སྤོང་གས་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་
 ཚེས་པོ་མཚོ་ག་གིས་དབུས་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཤོད་གཞུང་མང་ཡོངས་ལ་ “དུ་ལའི་རུ་ཚོགས་”
 ཞེས་འཕྲོད་ནས་སྤོང་འཕྲུག་ནམ་གངས་མང་པོ་ཞིག་བྱས་དང་བྱེད་སྲུང་སྲུ་ཡོད་པའི་ནང་།
 “ཉེ་དུས་ཤོད་ནང་ཟེར་འབྲུག་བྱུང་བའི་དུ་ལའི་རུ་ཚོགས་བྱས་འགོད་བྱས་པ་རེད་” ཟེར་བ་དང་།
 “ཁོང་གིས་ཤོད་ནང་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འདྲིན་ཞིང་བྱན་ལམ་སྤྲུགས་བརྒྱུར་གསོ་བྱ་རྒྱུ་འདྲི་ཐབས་
 ཤེས་བྱེད་གྱི་འདུག་” ཟེར་བ་སོགས་རྒྱུད་ཡོད།

བཅའ་ཁྲིམས་ཤོད་གཞུང་ནས་གོང་གསལ་སྤོང་འཕྲུག་ཁག་ལ་ལན་
 འདེབས་གསལ་བཤད་རིམ་ཅན་གཞུང་འབྲེལ་གསར་ལམ་བརྒྱུད་སྤེལ་གནང་
 ཡོད་པ་དེ་དག་འདི་གསལ་སྤྱི་ཉིང་གོ་རིམ་བཞིན་འགོད་འདུལ་ཞུས་ཡོད་ན།
 འདིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་མི་བདེན་བདེན་རྒྱུ་ལ་འབྲོག་བཤད་གྱི་དེལ་བརྒྱུགས་བཤི་རྩོ་
 མཐའ་དག་གི་རྒྱ་ནག་སྤྲུག་བརྩོལ་ཞིང་། སྤྱི་ལོ་ཤོད་ནང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོ་སྤོང་དེ་ལྟར་
 ཡོང་གཞིའི་རྒྱུན་ཅུ་དངོས་ཅི་ཡིན་སྤྲུགས་སྤང་དོན་གཉེར་ཅན་ཚོས་ཤེས་རྟོགས་བྱུབ་
 རྒྱུར་སྤྲུགས་པམ་རྩུང་ཟད་གསོས་རེ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།།

༄༅། །དཀར་ཆག

ངོ་སློད།

(༧)

ལེ་ཚན་དང་པོ། རྒྱ་ནག་གི་ཁག་དཀྱི་སྟོན་འདྲ་གས་ཀྱི་རྒྱན་ཅིང་།

(ཤོག་གངས་ ༡ ན་ས་ ༡༡)

ལེ་ཚན་གཉིས་པ། རྒྱ་ནག་པའི་མི་རིགས་རིང་ལུགས་དང་། བེ་ཅིང་

ཨོ་ལམ་པིག་ཅིང་འགན། མི་རིགས་ཀྱི་ཚོད་རྫོག

(ཤོག་གངས་ ༡༣ ན་ས་ ༥༡)

ལེ་ཚན་གསུམ་པ། དེ་སྤེལ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། བཙན་བྱོལ་བློད་ཀྱི་

མང་གཙའི་ལམ་སྟོལ།

(ཤོག་གངས་ ༥༣ ན་ས་ ༦༧)

ལེ་ཚན་བཞི་པ། རྒྱ་ནག་གཅིག་ལ་དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་གཉིས།

(ཤོག་གངས་ ༦༩ ན་ས་ ༧༡)

ལེ་ཚན་ལྔ་པ། བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། གོ་ལག

འདིགས་སྐུལ་རིང་ལུགས།

(ཤོག་གངས་ ༧༣ ན་ས་ ༡༠༣)

ལེ་ཚོན་དང་པོ། རྒྱ་ནག་གི་ཁག་དགྲི་

སྒྲོན་འདྲུགས་ཀྱི་རྒྱན་ཅིང།

(སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་སྤྲེལ།)

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འདི་ལོ་སྤྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ རས་བརྒྱུད་པོད་ཁྲིལ་ཡོངས་སུ་གཞི་རྒྱ་
ཆེ་བའི་ཞི་ཚོལ་སྐད་འཕྲོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་རིམ་བུར་བཏེ་དག་ “དུ་ལའི་རྩ་ཚོགས་
ཀྱིས་བྱས་འགོད་བྱས་པ་རེད” ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་དོ་ཚོལ་འདི་དག་ “དྲག་པོའི་ནམ་
པ་ཅན་” ཡིན་པ་གང་ཞེས་ “འདི་གས་སྐུལ་རིང་ལུགས་པ་ཚོས་” ལོ་སྤྲི་ག་བྱས་ཤིང་།
“བོད་འདི་ཉིད་མེས་རྒྱལ་ནས་ཁ་བྲལ་གཏོང་རྒྱུར་དམིགས་པ་ཞེས་རེད” ཅེས་སོགས་
ཀྱི་སྒྲོན་འདྲུགས་མང་པོ་བྱས་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་མིང་གྲོན་མུན་མ་པོའི་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥
ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་ལམ་ཁག་ལ་འབྲེལ་བརྒྱུད་བྱས་གསལ།
ཁོང་ཚོའི་གཞུང་ལ་ “ཉེ་དུས་སྐྱེས་པ་བྱུང་བའི་ཟིང་འཇུག་དེ་དུ་ལའི་རྩ་ཚོགས་ཀྱིས་
ཐོག་མ་ཉིད་ནས་མ་རུང་ཁོག་བཅུག་གིས་ལོ་སྤྲི་ག་དང་། བྱས་འགོད། ངན་སྐུལ་བཅས་
བྱས་པའི་དེའི་སྐོར་ཁྲུང་ས་སྐུལ་ར་སྤྲོད་བྱུང་བའི་དཔང་ཉགས་མང་པོ་སྒྲོན་རྒྱ་ཡོད”
ཅེས་བརྒྱུད་འདུག

རྒྱ་ནག་གིས་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ནས་གང་ཞེས་འབྲེལ་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་
ན། དོ་ཚོལ་འདི་དག་གིས་ “དུ་ལའི་སྐྱེས་པ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་སྐྱེས་པ་གོང་འཕེལ་
གཏོང་གི་ཡོད་བརྒྱུད་པ་དེ་དག་ཁ་པོ་སྤྲོ་ག་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཁྲུང་ས་སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།”

ད་ཆ་དྲམ་ས་ལ་ནི་ “རླུང་གི་བསྐྱེད་པ་ནས་” ལྷ་ལྷུང་ཡོད་པར་ཕ་ཟད། “སྐྱེས་པ་
ཟིང་ལྷུག་ལྷུང་བ་ནས་བཟུང་ཡུལ་གྱི་མིང་གཞུང་གིས་གཞི་ཅན་བྲལ་བའི་ལྷོག་
བཤད་མང་པོ་བྱས་ལྟུག་” ཅེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ད་དྲུང་དུ་ལའི་ཟླ་མའ་རང་རེའི་རྒྱ་རིགས་མོ་མོ་ཚོར་
འབོད་སྐྱེལ་བྱས་པ་དེ་ནི་ “མོད་ནང་དེ་བས་ཞི་འཇགས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་སྐྱུན་
ཐབས་ཤིག་རེད” ཅེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད་པ་ཕ་ཟད། འདི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩
ཉིན་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བརྗོད་གསལ་སྟུང་ན། “དུ་ལའི་རྩ་ཚོགས་ཀྱི་བསྐྱབས་
གཏམ་ཁག་གིས་མོད་ནང་མི་རིགས་ལན་ཚུན་དབར་དམར་འཛིན་གྱི་བསམ་སྒྲོལ་བསྐྱུན་རྒྱ་
དང་། མོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཟེར་བ་རྒྱ་སྤྱི་ཅན་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱང་བྱས་ཡོད་”
ཅེས་གསུགས་མེད་ཀྱི་བ་བཟོའི་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་ལྟུག།

རྩོད་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་འདི་ཕྱོགས་ཁ་དམག་རྒྱག་རྒྱ་གཉིང་རེ་ཟབ་དུ་
བཏང་ཡོད་པ་ནི་ཁོང་ཚོས་ “རླུང་དང་བདེན་པ་” ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་བ་ཅིག་དཔར་
འགྲེམས་བྱས་ཟིན་ཡོད་པ་ནས་ཤེས་བྱུབ་ཅིང་། དེའི་ནང་རླུང་ཡོངས་རྫོགས་མོད་མིའི་
ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། བདེན་པ་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་མིའི་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་བཤད་ལྟུག།

གོང་གསལ་དཔེ་དེ་བ་ནི་འདི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་རྒྱ་ནག་དཔེ་
སྐྱུན་ཚོགས་པ་ཞེས་པའི་བྱུང་ཁོངས་ཚན་པ་སན་ལེན་ཞེས་པ་ནས་འགོ་འཁྲུང་ཡོངས་
བསྐྱབས་བྱས་པར་ཕ་ཟད། དེ་བ་འདི་ནི་དཔེ་དེ་བ་དཔར་སྐྱུན་གྱི་དཔེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་
ནས་མཁྱོགས་ཤོས་དེ་ཡིན་ཞེས་འབྲེལ་ཡོད་དཔེ་སྐྱུན་པ་ཚོའི་དོས་ནས་དོ་སོ་མཚན་

པོས་འབྲེལ་བརྗོད་ཀྱང་བྱས་ཡོད་འདུག རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དཔེ་དེབ་འདིར་སྤི་ཟླ་ ༩
ཚེས་ ༡༥ ཉིན་བཀའ་འཁོར་གནང་བ་རྣམ་འདི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༩ ཉིན་དཔར་རྒྱུན་
བྱས་འདུག་ཅིང་། དཔེ་རྒྱུན་གྱི་འགོ་བྱེད་ལྟམ་ལྟར་སེ་མིན་གྱིས་རྒྱ་ནག་གི་དབྱུང་བརྒྱན་
འཕྲིན་ལས་ཁང་སི་སི་གི་སྤྱི་ཞེས་པར་གནས་ཚུལ་དོ་སྲོད་བྱས་དོན། “ང་ཚོས་རང་
ཕྱོགས་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་གསལ་སྟོན་ཆེད་ལན་འདེབས་ཤིག་བཟོ་སྤྲིན་བྱ་དགོས་ཡུང་ལ།
ང་ཚོས་བདེན་པ་མི་ཤེས་མཁན་ཚོར་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་མིག་སྟོན་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེ་
བཞིན་ཅུབ་ཕྱོགས་པའི་གསར་ལམ་ཁག་གི་ནང་ལོག་ལམ་དུ་འཁྲིད་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་
རིམ་བོན་ཁག་ལ་དགག་རྒྱུ་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ལས་དོན་བྱས་པ་ཡིན་” ཞེས་བརྗོད་
འདུག

དཔེ་དེབ་འདིའི་ནང་དེ་སྲ་བཏོན་ཟིན་པའི་ཚོམ་ཡིག་ཁག་གཅིག་སྐར་ཡང་
ཕྱོགས་བསྐྱེད་བྱས་པའི་ཐོག་ ད་ལྟ་བོད་ནང་ཞི་འཇགས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་འདུང་
བཞིན་པ་དེའི་རྒྱབ་དུ་ “དུ་ལའི་རྩ་ཚོགས་” ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་
འབྲེལ་སྒྲིལ་འཇུགས་བྱེད་གཞི་ཁག་ཚང་མ་བརྒྱས་སྒྲོར་བྱས་འདུག “རྒྱན་དང་བདེན་པ་”
ཞེས་པའི་དེབ་འདི་ནི་ཅུབ་ཕྱོགས་པའི་གསར་ལམ་ཁག་ནས་མིག་སྟེའི་བོད་ནང་གི་དཀའ་
རྒྱུ་དང་འབྲེལ་ཆགས་གནས་ཚུལ་འགོད་སྟེལ་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད་ “འཕྱོག་བཤའ་”
རིམ་པ་བྱས་འདུག་ཅེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ངོས་ལེན་མེད་
པའི་ནམ་འགྲུང་འདོན་ཐབས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ནང་རྒྱ་ནག་གི་དབང་རྒྱར་ལོག་བོད་དུ་
“དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས། སྤྱི་ཚོགས་འཇུགས་སྐྱུན་བཅས་ཀྱི་ཐད་སྲུབ་འབྲས་”

ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད་” པའི་སྐོར་རྒྱས་སྒྲིབ་བྱས་པའི་སྡེ་ཚོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཟུར་དུ་འདུག
མཐར་གདུགས་ནས་འགྲང་ན། “རྒྱན་དང་བདེན་པ་” ཞེས་པའི་དེབ་འདི་ནི་རྒྱ་
རིགས་མི་མང་ལ་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན། གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱ་བསྐྱོད་གས་པའི་གསར་ལམ་གྱི་
བྱུང་ཚད་དང་། དེའི་ནང་རྒྱ་ནག་གི་དཀར་མེད་ལོ་ལོ་ལོ་གྱི་གནས་ཚུལ་འགོད་སྟེ་ལ་
བྱེད་ཚད་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བར་བརྟེན་ནས་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ཚོས་རང་གི་སྲིད་གཞུང་དང་།
དེས་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་སྐྱབ་སྐྱོབ་གས་ཐད་ཡིད་ཆེས་སྡོད་གཏད་ཅི་ཙམ་བྱེད་
གྱི་ཡོད་པ་དེར་གཡོ་འགྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐེབས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་
འོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་རང་གི་བྱ་སྤྱོད་དང་། སྲིད་བྱུས་སྐོར་མངའ་བོངས་མི་མང་ལ་
འབྲེལ་བའད་རྒྱག་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་མི་བྱ་ཀ་མེད་ལ་ཐུག་ཡོད་པས་ཡིན།

བོད་ནང་ཞི་འཇགས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱབ་དུ་སྐྱུ་ཡོད་དམ།

ཉི་དུས་བོད་ནང་ཞི་འཇགས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་དེ་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཚོ་ག་གིས་བཙོན་པ་རེད་ཅེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྐྱོན་བརྗོད་
བྱེད་བཞིན་པ་འདི་དག་གནས་ཚུལ་གསར་པ་གང་ཡང་མིན། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༧
ལོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲིད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་རྒྱའི་དབང་
འཛིན་པ་ཚོས་རང་གི་ནོར་འཁྲུལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཁག་ལས་བྱུང་བའི་ཚབས་ཆེའི་
མཇུག་འབྲས་ཀྱི་ངན་ཁག་ནམས་མི་གཞན་གྱི་མགོ་ལ་དཀྱི་རྒྱའི་ཡོངས་ཀྱགས་
གྱི་ལས་སྟོན་ཞིག་གཏོད་ཡོད་པ་རེད། མང་གཙོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ན།

མོར་འཁྲུལ་གྱི་སྲིད་བྱུང་སྐྱེས་འོས་བསྐྱེད་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོས་སྐྱིལ་ཡོ་
བསྟར་བྱེད་ཚོག་ནའང་། རྒྱ་ནག་ནང་དམར་ཤོག་ཚོགས་པར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་
ཁེར་རྒྱུ་དུ་སྲོད་དབང་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་འོག
རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚོས་གནད་དོན་གང་ཞིག་གི་ཐོག་མིང་ཙམ་གྱི་བྱིས་ས་མཐུན་
གནས་བབ་བསྐྱུན་ཆེད་ཁག་དགྱི་བྱེད་ས་ཞིག་རྒྱུ་དུ་འཛོལ་རྟེན་བྱུང་གྱི་ཡོད་ལ།
གལ་སྲིད་དེ་ལྟར་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། རང་གི་སྲིད་བྱུང་འགལ་འདྲོལ་རྣམས་དོས་
ལེན་བྱེད་པའི་དོམོར་འཁྲུལ་གྱི་ཡོད་པ་དེད། ཡོད་པ་ཞེས་ཤིག་གིས་སྐབས་ཤིག་དུ་ “མོར་འདྲོལ་ཙམ་ལ་
(བསྐྱུང་དུ་མེད་པའི་) ཉེས་ཆད་གཅོད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དེ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཡོད་”
སྐོར་སྲིད་བཅད་བྱས་ཡོད། དེས་ན་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པར་འདས་པར་སྟངས་
འདྲིན་བྱུང་རྒྱ་དེ་འབྱུང་འབྱུང་ལ་སྟངས་འདྲིན་བྱུང་པའི་གནད་འགག་ཡིན་པ་དང་།
རང་གི་བྱས་ཉེས་དེ་ཙམ་འགོག་སྲུང་བྱུང་བ་དེ་རང་ཉིད་འཛོལ་བའི་གཞི་རྟེན་ཡིན་པར་
ཡིད་ཆེས་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཅེས་དེ་སྐོར་གྱིས་བརྗོད་པ་དེར་ལ་མཚན་དགོས་དོན་ཅི་
ཡང་མེད།

རྒྱ་ནག་ནང་སྲི་ལོ་ ༡༩༥༥ ནས་ ༡༩༥༧ བར་ལུ་གི་ཚབས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་
བྱུང་བ་དེར་མཚོན་ན། ཏུས་ཡུན་དེའི་རིང་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ས་ཡ་ ༩༠ ཙམ་བཀྲེས་
སྐོགས་གྱིས་འདས་གོངས་གྲུར་ཡོད་ནའང་། སྐབས་དེར་འདྲོལ་སྲིད་ཡོངས་གྱི་
ནང་མིས་ཆེད་དུ་བཞོས་པའི་ཆག་སྐོར་དེའི་སྐོར་ཚིག་གཅིག་ཀྱང་གོ་ཐོས་བྱུང་མེད།
ཆག་སྐོར་དེ་ནི་མའོའི་དར་དམར་གསུམ་གྱི་ལས་འགུལ་དེ། རྒྱ་ནག་འདི་ཞིང་ལས་སྲི་

ཚོགས་ཤིག་ནས་ཐད་ཀར་རྒྱགས་ཤར་སྐོད་དེ་བཟོ་ལས་ཅན་གྱི་དམར་པོའི་རིང་ལུགས་
མཐར་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱོད་ཐུབ་སྟེ་བཟོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་ལ་ཚད་ལས་བཞུལ་བའི་དམ་
འི་གས་ཚད་བཟུང་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོངས་རྫོགས་དམག་དོན་ཅན་དང་།
བྱེད་སྐོར་གཡུལ་འཐབ་ཅན་དུ་སྒྱུར་བའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ལག་བརྟུན་བྱས་པར་བརྟེན་
ནས་བྱུང་ཡོད། སྐབས་དེར་མའོའི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྲོགས་ལ་སྲིད་གཞུང་གི་འགོ་
ཁྲིད་མི་སྣ་གཞན་ཚོས་དེ་སྐོར་བྱུང་སྐྱོད་མེད་པའི་སྐོར་བརྙེན་དག་པོ་བྱས་ཡོད་ནའང་།
ཁོ་པས་ཉེས་ཁག་ཡོངས་རྫོགས་གནམ་གཤིས་ལ་དཀྱིས་བ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་ཀྱི་
ནག་གི་གཤམ་གཤིས་ཡག་ཐག་ཚོད་ཡོད་ཅིང་། སྐོར་གནད་ཡོངས་རྫོགས་མའོའི་སྲིད་
བྱུས་ལ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གནས་ལུགས་དེ་ཉི་དུས་མ་གཏོགས་འཛམ་གླིང་མི་
མང་གིས་ཤེས་ཉོགས་བྱུང་ཐེད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ལོར་ཀུན་གཟིགས་པའ་ཚེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་སྤྱིང་བཅུ་པ་མཚོགས་
གིས་མའོ་ཚུད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ཚེས་མཐོའི་དབུ་ཁྲིད་རྣམ་པར་ཡིག་འབྲུ་ཁྲི་བདུན་གྱི་སྟེན་
ཞུ་ཞིག་སྤུལ་ཡོད། ཡིག་ཆ་དེའི་ནང་པའ་ཚེན་སྐུ་གོང་མ་མཚོགས་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་
སོ་སོའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཁག་རེ་རེ་བཞིན་བཟངས་གནད་ཡོད་པར་མ་ཟད།
གལ་ཏེ་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་ཡོ་བསྟངས་མ་བྱས་ཆེ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བརྟན་དང་། རིག་གནས།
དེ་བཞིན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བྱམ་མིན་རྩུབ་དོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་མེད་པར་འགོ་རྒྱ་རེད་
ཅེས་གསུངས་འདུག ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་སྐོབས་སུན་པའི་མཛད་སྲོགས་ལ་
བརྩི་བརྟུན་དང་། བང་ཉིད་ནས་ཀུན་སྐོང་ཡང་དག་པའི་སྐོར་སྐོབ་བརྙེན་གནད་

བར་ཉན་འཛོག་བྱ་རྒྱུའི་ཚབ་དུ་ཁོང་ལ་ “མངའ་བདག་གལ་རིམ་ལོག་སྐྱོད་པ་”

དང་། ཁོང་གི་སྙན་ཞུར་ “དུག་སྐྱོན་གྱི་མདའ་མོ་ཉང་གི་འབེན་ལ་གཞུས་པ་རེད་”

ཅེས་ཚོལ་གཏམ་དྲག་པོ་བཏང་བའི་རྗེས་འབྲེལ་པམ་ཚེན་སྐྱེ་གོང་མ་མཚོག་ལོ་རོ་ ༡༤

རིང་ཁོང་རྒྱུ་བཅོན་འདུག་དང་། བཟང་བཅོན་དུ་བཞུགས་དགོས་ལྟར་བ་རེད།

མའོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་དེ་སྐུ་མཚོངས་བསྐྱོད་ཚེན་མོ་དང་། མེ་ཉོག་མཉམ་

བཞད་མཁས་བརྒྱུ་འགྲམ་སྒྲིང་ཞེས་པའི་ལས་འགྲུལ་སྤྱི་ལ་སྐབས་རང་གི་འགོ་བྱིད་ལས་

འགན་ལ་དོ་ཕོག་ཚེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་སྐར་གསོ་བྱུང་སྐྱོད་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ཐོག་

རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཚེན་མོ་ཞེས་པའི་ལས་འགྲུལ་ཞིག་བཅོན་འགོལ་བྱས་ཡོད།

ལས་འགྲུལ་དེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ཅམ་བར་རྒྱ་ནག་གི་འགྲིང་རིམ་དང་། ཚེས་མཐོང་

འགོ་བྱིད་མི་སྣ་འཕོར་ཚེན་ཚ་མེད་བཏང་བར་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་ཉིལ་པོ་སྙོག་དྲ་ཚེན་

པོའི་ནང་སྐྱུངས་སུ་བཅུག་ཡོད། ཆག་སྐྱོད་དེའི་ཉེས་འགན་སུ་ལ་དཀྱིས་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།

མའོར་དཀྱིས་མེད་ཅིང་མི་བཞི་ཕོག་ཁག་ལ་དཀྱིས་ཡོད་པ་རེད། མི་བཞི་ཕོག་ཁག་

ཟེར་བའི་ནང་མའོའི་བཟའ་ཟླ་ཅང་ཚིང་ཡང་རྒྱུད་ཡོད་པ་ཁོ་མོར་རྗེས་སུ་བྱིམས་གཅོད་

བྱེད་སྐབས། “ང་ཉི་གཙོ་འཛིན་མའོའི་རྒྱལ་སྐྱི་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་སུ་ལ་སོ་

རྒྱུ་བས་གསུངས་པ་དེ་སྐྱུར་ངས་ལག་ལེན་བསྐྱར་བ་ཡིན་” ཞེས་བཤད་ཡོད་ནའང་།

མའོ་ཉི་ནམ་རྒྱན་བཞིན་སྐྱོན་མེད་དཀར་འདོན་བྱུང་བ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་

མའོ་འདས་ཕྱོད་སྐབས་རྒྱུར་རྗེས་ཉེང་ཞེས་མིང་གི་སྤྱི་གསལ་སུ་ཐོན་པ་དང་། ཁོང་པ་རང་

ཉིད་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་གདུག་རྒྱུ་བ་ཕྱོད་མཁན་གཙོ་བྱས་ཤིག་ཡིན་པར་མ་ཟད།

དེའི་སྐབས་དྲག་སློབ་སྒྲིལ་བའི་ནང་ཁོང་པའི་བྱ་ཡང་དབང་པོ་ཡན་ལག་སྐྱོན་ཅན་དུ་
གྱུར་ཡོད་ནའང་། མའོ་ནི་བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ ཡག་པོ་དང་། བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ ལྷག་ཆག་
རེད་ཅེས་སློབ་སློབ་ཀྱི་གཏམ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

གལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དེ་ལྟ་བུའི་ནག་ཉེས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཞིག་རང་གི་
མི་མང་དང་། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ནས་འགྲེལ་སྲུང་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ན། ཁོང་ཚོས་
བོད་ནང་འགལ་འཛོལ་རྒྱུས་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལས་བོད་མི་མང་ལ་དཀའ་སྤྲུག་རྒྱུ་
བཅས་འགྲེལ་སྲུང་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྣམས་ལྷག་པོ་ཅི་ལྟར་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲི་བ་ཞིག་
ལྷག་པོ་ལྷག་གིས་སློབ་སློབ་ཀྱི་མི་འདུག་གསལ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ དང་། ༡༩༤༦། ༡༩༤༧ བཅས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་
སྤྱི་སར་ཞི་མོ་ལ་སྐད་འབོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་རིམ་ཅན་གྱི་བུ་དེ་དག་རྒྱ་ནག་
གཞུང་གིས་གདུག་རྒྱུ་ཆེན་པོས་དྲག་གཞོན་བྱས་པར་མ་ཟད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༧
ལོར་ཡུལ་ནང་དྲག་པོའི་གྲིམས་རྒྱུང་བསྐྱེད་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་རྒྱའི་དབང་
འཛིན་པ་ཚོས་ཉེས་ཁུག་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་
བཀའ་ཏེ་སྐྱོན་བརྗོད་དྲག་པོ་བྱས་པ་དང་། སློབ་སློབ་མཚུངས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོའི་གནམ་
བདེ་སློ་མོ་ཆེའི་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་གྱི་ཉེས་འགན་ཡང་ “ལོག་སློབ་པ་ལྷན་ཤས་”
ཀྱི་ཐོག་ལ་དགྲིས་ཡོད། དོན་རྒྱུ་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་དཀའ་ཚོགས་ཆེ་བའི་དེང་རབས་ལོ་རྒྱུས་ནང་གི་
དོན་གནད་འགངས་ཆེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་མར་སྐད་གྲགས་སྤྱི་ལོའི་རྒྱ་ནག་གི་བཙས་
སྐྱུར་འགོ་བྱེད་དུ་ཡོང་བའང་འདས་གོངས་སོང་བར་རྗེས་དྲན་གུས་འདུད་ཆེད་ཞི་བའི་

ཁོམ་སྐོར་ལྷན་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་ཆེའི་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་ཞིག་གི་དོ་བོར་གྱུར་པ་རེད།
རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དབུས་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིང་དུ་གྱུར་བའི་ལས་འགུལ་དེར་རྒྱལ་སྐོར་མཚོན་གྱིད་
རྒྱ་ནག་གི་གྲོང་ཁྱིམ་མང་ཆེ་བའི་ནང་དོ་སྐོལ་གྱི་ས་རྒྱ་བས་འཕུར་བར་རྒྱ་ནག་བཅིངས་
འགྲོལ་དམག་གིས་མི་མང་འདྲེ་འཛོལ་ས་སར་མི་མང་འབར་བརྒྱབ་པ་དང་། གྲོང་ཁྱིམ་ནང་
དྲག་པོའི་གྲིམས་རྒྱ་བསྐྱེད་ཡོད་པ་རེད།

ངོ་མཚར་གི་གནས་ཚུལ་དེའི་སྐབས་སྤྱི་དབུས་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་དབུས་གིས་དོ་སྐོལ་
མཚམས་འཛོག་ཡོང་བའི་དོན་དུ་སྐོབ་སྐྱབ་གི་འགོ་བྱིན་ནམས་དང་མངལ་མོལ་
གནང་ཞིང་། སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་གི་དགོངས་པར་སྐོབ་སྐྱབ་ཚོས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་
ཚོགས་པར་ངན་སེམས་ཁོག་བཅངས་གྱེད་གྱི་འདུག་སྐྱེལ་པ་ཡི་ནས་གྱུར་མེད་ལ།
སྐོབ་སྐྱབ་ཚོའི་དོས་ནས་གྲང་སྐོག་ཟ་རུལ་སྤྱངས་མཚམས་འཛོག་ཡོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་
མང་གཙོ་དང་། རང་དབང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བཅས་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་ཁོ་ན་བཅངས་
ཡོད། འོན་ཀྱང་ཉང་གི་འགོ་བྱིན་ནང་ཁྲུལ་བསམ་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་མེད་པའི་གནས་
སྣངས་འོག་སྐོབ་སྐྱབ་ཚོའི་དགོས་འདུན་ལ་དྲག་པོའི་སྐོལ་ལན་སྐོབ་སྐྱབ་གི་ཐག་གཅོད་
གྱུར་བའི་མཐའ་མཇུག་དུ་གྲེ་ཅི་དབུས་སྤྱི་དབུས་གྱི་ཤོ་བབས་ནས་གནས་དབུར་བཏང་
བར་མ་ཟད། ཆེ་མཇུག་རང་གིས་དུ་བཟང་བཅོན་སྐྱེད་གནས་དགོས་ལྟར་བརྟེན་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་གདུག་རྩལ་ཆེ་བའི་དྲག་གཞོན་འདི་ལས་འགྲོལ་བའི་དཀའ་སྐྱབ་ཕྱོད་
མཁན་དོ་མ་ནི་རྒྱ་ཆེའི་རྒྱ་ནག་མི་མང་ནམས་ཡིན་པ་ཁོང་ཚོར་བཙི་བཀུར། བཟོད་
བསྐྱེད། འགྲོ་བ་མིའི་ཆེ་མཐོངས་དང་ཐོབ་ཐང་བཅས་རྒྱའི་དབུ་བྱིན་ཚོས་འི་ཅམ་སྐོར་གྱི་

ཡོད་པ་དེ་ལས་ཀྱང་སྐྱབས་པ་འཛོལ་དགོས་པ་ནི་འོས་འཚམས་སྐྱབས་ཞིག་ཡིན།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ད་བར་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ནས་ ༡༩༦༡ བར་གྱི་སྤྱི་གི་
ཆེན་མོའི་བྱང་རྒྱན་དང་། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་འཛིན་སྲུང་བྱི་མཇུག་འབྲས།
དེ་བཞིན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་སློབ་སྦྱོང་གི་ཞི་ཚོལ་གྱིན་ལངས་གདུག་རྒྱབ་ཆེན་པོས་
བྲག་གཞོན་བྱས་པའི་སྐོར་ཡིད་རྟོན་འཕེར་བའི་གསལ་བཤད་དམ་གནས་སྤྱད་པས་འགྲེལ་
བརྗེད་བྱེད་བྱས་མེད་ཅིང་། གདུག་རྒྱབ་འདི་དག་ཚང་མའི་སྐོར་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ལ་
གསལ་བཤད་ཅིག་འཛོལ་དགོས་པ་ནི་ཁོང་ཚོར་འོས་བབས་སྐྱབ་ཡོད།

དེ་མཚུངས་བར་ལམ་བོད་ནང་ཇ་བྲག་གི་གནས་རྒྱུ་ཐོན་པ་དེ་དག་རྒྱ་ནག་
གཞུང་གིས་བཙན་བྱུགས་དམ་འཛིན་གྱི་ཐོག་ནས་ཞི་འཇགས་ཡོང་བའི་ཐབས་བྱེད་པ་
དེའི་ཐད་ཀྱང་ཡིད་རྟོན་འཕེར་བའི་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། སྤྱི་ཚོར་
ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོ་ག་ལ་ཁག་འཕངས་ལག་འཁྲིལ་བྱེད་པ་དང་།
བཙན་བྱུགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་གི་བོད་འབྲེལ་དཀའ་སྤོང་ག་སེལ་ཐབས་བྱེད་པ་བཅས་
ནི་ཇ་བྲག་གི་གནས་སྐྱངས་གང་ཞིག་ལས་འགོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཡང་དག་
ཅིག་མིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་ཅུང་གུ་ཡངས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལག་བརྟུར་བྱས་པ་
ནམས་མགོ་རྟིང་སློབ་པའི་དུས་འགོ་བཙུགས་པ་དེ་ནས་བཟུང་མིག་སྒྲིའི་བོད་ནང་གི་ཇ་
བྲག་གནས་བབ་འདི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ས་བོན་ནམས་བཏབ་ཟིན་ཡོད་པ་རེད།

བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་གསུམ་པ་དང་།

མིག་སྒྲིའི་བོད་ནང་གི་ངོ་བོ་གཞན་པ་བཟུང་བའི་ལུང་གཞིའི་ས་བོན།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༠ རྣམས་ ༡༩ བར་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་སྐོར་ཚོགས་བྱས་ཤིང་། དེས་བོད་གངས་ཅན་སྐོར་ས་སྤྱི་ལོ་དེ་སྟོང་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པར་ཤིའི་རིང་དར་བྱུང་བའི་གནའ་བོའི་སྤྱི་ཚོགས་དཔལ་ཡོན་དེ་ཙམ་གཏོང་བྱུང་བའི་འཆར་ལ་རྒྱབ་གཉེན་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

ཚོགས་འདུ་དེ་གི་རྒྱ་ནག་གི་ཆེས་མཐོའི་འགོ་ཁྲིད་ཚན་ཁག་ནས་སྐོར་ཚོགས་བྱས་པ་དང་། སྐབས་དེའི་སྤྱི་དཔེན་ཅང་ཅེ་མིན་གྱིས་ཚོགས་འདུའི་གཙོ་སྐོར་ཡང་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ད་ཆ་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་འདི་ “བོད་ཀྱི་མདུན་

བསྐྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཐབས་བྱས་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱི་དཔེན་གལ་ཆེ་ཤོས་” རྣམས་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱི་གསལ་གྱི་འོད་པར་མ་ཟད། དེའི་བཀའ་བཀོད་མཛུབ་སྟོན་རྣམས་ཏང་གི་བོད་འབྲེལ་ལས་དོན་སྐྱབས་སྐྱོབ་གསལ་གྱི་ཙམ་ཚིག་བསྐྱབས་གཏན་གསལ་པར་དོས་འཛིན་ཡང་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་གསུམ་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཆགས་གྱི་ཡོད་ཅིང་། དེས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ནང་ ༡༩༦༧ ལོ་སོ་སོར་འཚོགས་པའི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པའི་སྐབས་སྤྱི་

པོད་ཀྱི་ “འདྲུགས་སྐྱུན་” ཆེད་སྐར་བས་གྲུ་ཡངས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་གཏན་ལ་ཐབ་པ་དེ་
དག་ཡོངས་སུ་སྲིར་བསྐྱབས་ཡོད་པ་དེས་ཡིན། བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་དང་པོ་དང་།
གཉིས་པ་ནི་སྐབས་དེའི་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ་ (སྐྱུ་གཤེགས་དམ་པ་)
ཏུ་ལུ་ཡོད་པར་གིས་འགོ་འདྲུགས་བསྐྱེད་བྱས་ཤིང་། ཏ་ཅང་མོ་སྐོ་ཡངས་པའི་དབུ་
ཁྲིད་དེ་པོད་ཀྱི་སྐྱི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་། ཆབ་སྲིད་བཅས་ཀྱི་གནས་བབ་ཡར་རྒྱས་ལ་
དམིགས་པའི་བྱེད་ཐབས་རིམ་པ་གསར་གཏོད་གནང་མཁན་མཛད་རྗེས་ཅན་ཞིག་ཡིན།
ཁོང་གི་དབུ་ཁྲིད་འོག་གྲུ་ཡངས་ངལ་གསོའི་དུས་རྒྱུང་ཞིག་ཤར་བ་དེའི་སྐབས་པོད་མི་
མང་ཆེ་བའི་འཚོ་བའི་གནས་ཚད་མངོན་གསལ་དོད་པོས་ཡར་རྒྱས་སྲིན་པར་མ་ཟད།
སྐར་བས་ཤེས་ཡོན་དང་སྐྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ལུག་གྲུ་ཡངས་ཅན་ཞིག་བསྐྱུན་རྒྱུར་ཁོང་
གིས་ལེགས་སྐྱེས་ཆེན་པོ་ལུལ་ཡོད་པ་རེད།

པོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་གསུམ་པས་གོང་
གསལ་བཟང་སློབས་ཀྱི་འགྲུར་བ་ནམས་མགོ་མཛུགས་བསྐྱོགས་པའམ་མེད་པར་བཅོས་པ་
དང་། དེའི་སྲིད་བྱུས་རྒྱབ་གཉེར་གྱི་ཁྲུབ་ཁོངས་ནང་གཙོ་གནད་དོན་ཚན་བཞི་ཡོད་པ་ནི།
པོད་ནང་དྲག་གཞོན་བྱེད་བྱུགས་ཆེ་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། སྐྱི་སློབས་དེའི་བསྐྱུགས་ཀྱི་
ལས་དོན་བྱུགས་ཆེ་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ། པོད་ནང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འདྲུགས་སྐྱུན་བྱེད་ཚད་
མགོགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། དེའི་ཞོར་སྐྱོགས་ལྷ་ལུར་རྒྱ་རིགས་གཞིས་ཆགས་པ་དང་།
ཚོང་པ་བཅས་ “འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཐོག་” པོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་ལས་
བྱུང་བའི་ཁེ་ཕན་ནམས་ལེན་དུ་ཡོང་དགོས་པའི་སྐྱུལ་སྐྱུག་བྱ་རྒྱུ་བཅས་ཡིན།

ད་ལྟ་དུག་གཞོན་གྱི་སྲིད་བྱུང་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པ་འདྲིའི་དམིགས་ས་གཙོ་བོ་
གཅིག་ནི་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་ཡིན། ལྷི་ལོ་༡༩༥༩ ལོར་རྒྱུར་བོའ་སློང་དུ་བྱུག་གཏོང་
སྲིད་བྱུང་ལག་བསྟར་བྱས་པ་ནས་བརྒྱུད་བོད་ཁྲོན་ཡོངས་སུ་དགོན་སྡེ་གྲུ་ཚང་གི་གྲངས་
འབོར་མང་དུ་སྲིན་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་བྱིད་ཚོས་ཉེན་བརྩེ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བརྩི་གི་ཡོད།
གང་ཡིན་ཞེས། ཁོང་ཚོས་དགོན་སྡེ་གྲུ་ཚང་ནམས་བོད་མིའི་མི་རིགས་རིང་ལུགས་
གྱི་བསམ་སློབ་གང་ལས་ལྷུང་བའི་འབྲུང་ཁུངས་ཤིག་དུ་ངོས་འདོན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པས་ཡིན།
དེར་བརྟེན་རྒྱའི་དབང་འདོན་པ་ཚོས་དགོན་སྡེ་གྲུ་ཚང་ཁག་སྟངས་འདོན་དོ་དམ་བྱ་བ་དེའི་
སྐད་ “དམངས་གཙོ་བདག་གཉེར་ལུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་” ཟེར་བ་བརྟུགས་པ་དང་། གྲུ་
བརྟེན་ནམས་གྱི་ “སློབ་གསེའི་” བྱ་གཞག་ལ་ལྷ་སྐྱེལ་བྱེད་མཁན་ “ལས་དོན་ཞིབ་
འཇུག་རུ་ཁག་” ཅེས་པའང་སློབ་འཇུགས་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

བོད་མི་ཚོར་སློབ་འཚབ་ཆེན་པོ་སླེབ་ཞིག་ཞིག་ནི། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་གྱི་
རིག་གཞུང་རྩ་མེད་བཟོ་བའི་གཡུ་ལ་འཐབ་ཅིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། དེར་
ཅུར་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚོན་ཁག་ནས་དེ་སྐད་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་བོད་
བརྒྱད་ནང་བསྟན་ཉམས་དམས་གཏོང་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུང་ལག་བསྟར་བྱས་པ་ནམས་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཁུངས་སྐྱེལ་ལས་དག་ཐེར་བྱེད་ཆེད་བོད་མིའི་ཐོག་འབོད་ཚིག་སྐྱ་
ཚོགས་བེད་སློབ་བྱས་ཡོད་པ་དེ་དག་བསྟར་གསོ་དུས་སྡེལ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
སྐབས་དེར་ཁོང་ཚོས་ངོ་རྒྱུར་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་ཉི་མ་གཉིས་ཡོང་མི་
ཐུབ་པ་དེ་བཞིན་བོད་དུ་འང་ནང་ཚོས་དང་སྐྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་གཉིས་མཉམ་

གནས་མི་ཐུབ་ཅེས་བཤད་ཡོད་པ་ལྟར། དེའི་གོ་དོན་ནི་ནམ་མཁུགས་ནང་ཚོས་གྱིས་
རྒྱུ་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུ་བཤད་དགོས་པར་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་།
ད་ཆ་རྒྱར་ཡང་སྲིད་བྱས་དེ་དམ་འཛིན་དང་འབྲེལ་གཞུང་གི་དབང་ཆ་ཡོད་ཚད་བེད་སྤྱོད་
གྱིས་ནང་ཚོས་ལ་བཙན་བཟོ་བྱ་རྒྱུ་དང་། ལ་གོང་ས་ལ་རྒྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་དང་།
གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་དགོ་འདུན་མང་ཚོགས་དབར་གཡོ་བ་མེད་པའི་ཡིད་ཆེས་དང་དམ་
གྱི་ཐུན་མིན་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཏོར་བརྒྱག་གཏོར་རྒྱར་བྱགས་སྡོན་རྒྱག་བཞིན་
ཡོད་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ལོར་ “རྒྱ་རྟེན་ཚོ་ནན་” དང་། “རྒྱལ་གཅེས་
ཚོས་གཅེས་” ཟེར་བའི་ལས་འགྲུལ་ཁག་བཙན་འགོལ་བྱས་པ་དེ་དག་པོད་བརྒྱད་ནང་
བརྟན་གྱི་འབྲེལ་རྒྱས་ལ་འགོག་རྒྱུ་བཟོ་རྒྱུར་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན། གང་ཡིན་ཞེ་ན།
དེས་པོད་མི་མང་གི་སློང་སློང་གོད་གསུམ་གཏད་ས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་ནས་
ལ་གོང་ས་ལ་རྒྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྲོགས་སུ་སྦྱར་གྱི་ཡོད་པར་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་
ཚོས་དྲོགས་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཡིན།

“རྒྱ་རྟེན་ཚོ་ནན་” ལས་འགྲུལ་གྱི་དམིགས་བསལ་ཁྲད་ཚོས་གཅིག་ནི་རྒྱ་ནག་དང་། པོ་
ད་ནང་དེའི་འབྲེལ་བརྗོད་དམ་ལག་བརྟར་ཡོངས་སུ་མི་མཐུན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། ལས་འགྲུལ་
དེ་རྒྱ་ནག་ནང་ཉེས་དོན་ཉེས་གསོག་བྱེད་མཁན་ལ་དམིགས་ཏེ་འགོ་འདྲུགས་བྱས་ཡོད་ནའང་།
པོད་ནང་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ “ཁ་བུལ་རིང་ལུགས་” ལུ་འབོད་པ་ནམས་ཅུ་མེད་བཟོ་རྒྱའི་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལག་ཆར་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་པོད་ནང་ཉེས་གསོག་གི་

ཤོད་གཞི་རྒྱུ་དུ་འགོ་རྒྱུ་ལས་སློབ་སློབ་ལ་ལྷུང་ས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཁྲབ་གདལ་
དུ་སློབ་ཡོད་ལ། ལྷོ་ཚོགས་ཀྱི་ནད་གཞི་འདིས་ཤོད་བརྒྱད་ནད་བརྟན་ཉམས་དམས་དང་།
ཤོད་མིའི་སློབ་རྒྱུ་གྱི་ཡ་རབས་ཀྱི་སློད་ནམས་མེད་པར་བརྗོད་པའི་ཆ་ནས་སྤང་
མེད་ཚོས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཟླ་ ༡༣ པར་ཟི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ས་སྲིང་དུ་རྒྱུར་
གསར་པའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གི་ཐོག་སྐབས་དེའི་ཤོད་རང་སློང་སློངས་ཟེར་བའི་དམར་
པོའི་འགོ་གཙོ་མཁའ་གསལ་བརྒྱུད་ཅན་སྲིན་ཁུའི་ཡོན་གྱིས། “ང་ཚོས་ཤོད་བརྒྱད་ནད་
བརྟན་དང་། རིག་གཞུང་བཅས་སའི་གོ་ལ་ཆེན་པོ་འདིའི་ཐོག་ནས་ལུས་མེད་བརྗོད་ཏེ།
དེ་དག་ཤོད་ཀྱི་འགྲུང་འགྲུར་མི་རབས་ཚོའི་དུམ་ལམ་དུ་ནམ་ཡང་ཤར་རྒྱུ་མེད་པའམ།
ཡང་ན་འགྲུམས་སློབ་གྱི་དངོས་རྣམས་སྣ་ལྷན་འགྲུར་བ་བྱེད་ཆེད་སློབ་གསུངས་
ནས་འབད་བརྗོད་བྱ་དགོས་” ཞེས་དང་། ཡང་། “ཤོད་དང་། ཤོད་མི།
དེ་བཞིན་ཤོད་བརྒྱད་ནད་བརྟན་ཏེ། སློབ་གསུངས་གཞན་ནས་བརྗོད་ན་ཤོད་ཅེས་པའི་མིང་
དེ་ཅེས་པར་དུ་གཏོར་བརྟུག་གཏོར་དགོས་པ་དང་། ཤོད་རང་སློང་སློངས་ཟེར་བ་ཟི་ཁོན་
སྣ་ལྷན་རྒྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་ནད་ཟླ་བ་སློབ་པ་གཏོར་དགོས་” ཞེས་བཤད་ཡོད་པར་མ་ཟད།
དུང་དྲུང་ཁོ་པས། “བརྟན་སློང་མེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་མི་རིགས་སའམ་ཡར་ཡོད་པའི་དུ་
ལའི་སྐྱེ་མ་དང་། ཁོང་གི་ཡུལ་གྲུང་སྲིད་གཞུང་ཡིན་པས་ང་ཚོས་དེ་དག་ ‘སྤང་ནས་
གཏོར་བཤིག་’ གཏོར་དགོས་” ཞེས་ཉན་བརྗོད་ཡང་བཏང་ཡོད་པ་རེད།

ཤོད་རང་སློང་སློངས་ཟེར་བའི་དེ་ཡོད་དམར་པོའི་འགོ་གཙོ་གྲང་ཆིང་མི་

ཡིས་གཏམ་བཤད་སྤེལ་བ་ཁག་ནས་དེང་སྐབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཚོག་ཏུ་ག་གཞོན་
ཀྱི་དུགས་ཆེ་རུ་སྤྱིན་ཡོད་པ་གསལ་སྟོན་གྱི་ལྷན་ཁྲིམ་ཅིང་། གྲང་གིས། “དམར་ཤོག་
ཚོགས་པ་ནི་བོད་མི་ཚོའི་ཕ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་སྤྱ་གུའི་ (བོད་མི་ཚོའི་)
དགོས་མཁོར་དུས་ཏུ་བསམ་ཤེས་ཆེན་པོ་གྱུར་གྱི་ཡོད། ཏང་ཞི་བོད་མིའི་སངས་
རྒྱས་དངོས་ཡིན་” ཞེས་བཤད་ཡོད་པ་དང་།

ཡང་ཡགོང་ས་མཚོག་ལ་མཚན་སྲུང་སྲུང་འདེབས་ལྷུ་སྐབས་གི་ཏུ་ཁོ་པས་
ག་རེ་བཤད་ཡོད་ཅེ་ན། “དུ་ལའི་ནི་མིའི་གདོང་ལ་གཅན་གཟན་གྱི་སེམས་དང་ལྷན་པའི་
གདོན་འདྲེ་ཞིག་ཡིན།རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དགའ་ཞེན་མི་གྱུར་མཁན་ནམས་འགོ་བ་
མི་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཚང་གི་མེད་” ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་རྒྱབ་ཤེད་སྟོན་བྱས་ཡོད།

དེ་བཞིན་བོད་མིའི་རང་དབང་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྐོར་གྲང་གིས།
“ད་རྣམ་ཚོས་དུ་ལའི་རུ་ཚོགས་དང་ཁྲག་གི་བྱོ་བའི་འཐབ་ཚོད་ཏུ་ག་པོ་གྱུར་སྐྱད་ཡིན་
པ་དེ་ནི་དགྲ་དང་རང་སྤྱོད་ལ་བར་གྱི་ཁྲོད་ཤིང་གསོན་གྱི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་ཡིན་” ཞེས་
བཤད་ཡོད་པ་རེད།

བོད་རིགས་དང་། རྒྱ་རིགས། སྤྱི་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་མཁས་དབང་ནམ་པར་

བོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐད་བསམ་ཚུལ་གང་འདྲ་ཡོད་དམ།

ཉི་དུས་བོད་ནང་རྒྱ་རོ་གཅིག་ཅུ་རིང་ཞི་ཚོལ་སྐད་འཕོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་རིམ་
བརྒྱུད་དུ་བྱུང་བ་འདིས་ག་རེ་སྟོན་གྱི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ད་བར་

པོད་ཐོག་མཁའ་གསལ་བརྒྱུད་གི་སྲིད་བྱུང་ལ་ལ་བརྒྱུད་བྱུང་པ་དང་སྟན་གཅིག་ཏུ་
སྟོན་བརྗོད་དམའ་འབེབས་ཀྱི་རྒྱལ་གཏམ་མང་པོ་ཞིག་སྤེལ་དང་སྤེལ་ལུས་སུ་
ཡོད་པ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་ཚོར་འཁྲུལ་ཡིན་པའི་གསལ་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
རྒྱ་ནག་གི་ཆེས་མཐོའི་དབུ་ཁྲིད་ནམ་པར་ཁོང་ཚོའི་སྲིད་བྱུང་ཁག་ཚོར་འཁྲུལ་ཡིན་
པའི་གནས་ལུགས་སྟན་སྟོངས་ལུ་མཁན་གྱི་གསལ་སུ་པོད་མིའི་དམར་ཤོག་ཚོགས་
པ་ཐོག་མར་འདུགས་མཁན་དང་།

རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་དུ་དབང་སྐྱུར་གྱི་དབྱུང་

པའི་གཙོ་བོའི་ལས་དོན་སྐྱབ་མཁན་འབའ་བ་སྟན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ཡང་ཡོད།
ཁོང་གིས་སྲིད་འཛིན་དུ་ཅིན་ཐའའེ་མཚན་ཐོག་གི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་

༡༤ འཁོད་པའི་སྟན་ལུ་ཞིག་སུལ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་། “བོད་སྟོངས་ཀྱི་ལུལ་

ལུས་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་གང་འདྲ་གྱི་རྒྱུ་འོས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ན།

གན་ད་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་གྱི་སྟོགས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ནང་སྲིད་གཙང་མ་ཡིན་གཤིས།

རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྟོན་འཕྲོའི་ཆ་སྟེན་འོག་

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྟོང་

དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ཁུལ་དཔེ་སྟངས་ཐད་འགྲུར་བ་འགའ་ཤས་གཏོང་

རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཁོ་ན་ཅམ་རེད།

དོན་དེའི་ངོ་བོ་དང་དེ་བཞིན་སྟོན་འཕྲོའི་ཆ་སྟེན་གྱི་

བསམ་སྟེའི་ངོས་འཛིན་ཐད།

ཚང་མར་གཅིག་གྱུར་གྱི་ངོས་འཛིན་འབྲུང་སྲིད་པ་དང་།

ངོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་འབྲུང་དགོས་ངེས་ཀྱང་རེད།

མང་གཞི་དེའི་ཐོག་ཀྱང་དབྱང་དང་

དུ་ལའི་སྐམ་འཛིན་སྟོགས་ནས་མེས་རྒྱལ་གོང་དུ་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཚད་དང་ནང་སྲིད་ས་ཁོངས་དཔེ་རྒྱ

འོས་འཚམས་ལེགས་སྒྲིག་གྱི་དུ་དང་།

དེ་བཞིན་རང་སྟོང་དབང་ཆ་དོན་འབྲོལ་གྱི་དུ་

ཟིན་པར་བརྟེན། རང་གི་སྐྱོའི་འཆར་སྐྱོའོ་རྣམས་ལྷིན་པ་དེ་དོ་གཞོང་མི་དགོས་པའི་
ཐོག་ནས་ཁས་ལེན་གྱི་ལྷན་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་རང་གི་དབང་ཆ་དང་གོ་གནས་
ཤོར་རྒྱུའི་འདྲི་གས་སྐྱར་ཡང་གྱུར་གྱི་ཡོད་” ཅེས་དང་།

ཡང་། “བོད་ནང་ཞི་བདེ་ཡོང་བའི་ལམ་ཁ་ཕན་རྒྱས་འབྲེལ་ཤོས་ནི་ཏཱ་ལའི་
སྐྱེས་བུ་རྒྱུད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་བོད་དུ་སྤྱིར་ཕེབས་མཛད་མ་ཉིད་དུ་དཀའ་ངལ་མང་
དག་ཅིག་སེལ་བྱུང་གྱི་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་ (རྒྱ་ནག་ལ་) བསམ་འདུན་འཆང་
སྐྱེས་པ་དེ་ལྟར་ཡོང་གཞི་མང་ཆེ་བ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཏཱ་ལའི་སྐྱེས་པ་
ཚེ་ག་རྒྱལ་སྐྱོར་རྒྱུ་འགོ་འདྲུགས་བྱས་པ་དེ་ལས་ཐད་ཀར་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་ཞིག་ཡིན།
ཏཱ་ལའི་སྐྱེས་པ་ནི་བོད་རིགས་དགེ་འདུན་པ་ཚོའི་ (ཚོས་ལྷགས་འདུ་ཤེས་གྱི་ཁྱབ་ཁོངས་)
ནང་འགྲན་ཟླ་བུལ་བའི་ཚད་མཐོའི་གནས་བབ་བརྒྱུད་ཡོད་པར་བརྟེན། ཁོང་ལ་དོ་སྐོལ་རྒྱབ་
གཏོད་ལུ་དགོས་ཞེས་དགོས་འདུན་བཏོན་པ་དེ་ནི་དོན་དངོས་ཐོག་ནས་རང་གི་ས་མར་དམའ་
འབེབས་གྱུར་དགོས་བརྗོད་པ་དང་ཁྱུང་པར་མེད་པར་གྱུར་ཡོད་” ཅེས་བྲིས་འདུག

ཚུམ་པ་པོ་མང་ལི་ལྷུང་ནི་ཉེ་དུས་རྒྱ་རིགས་མཁས་དབང་སུམ་ཅུ་ནས་བོད་ཐོག་བསམ་
འཆར་དོན་ཚན་ ༡༣ འཁོད་པའི་བསྐྱེད་གས་གཏམ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད་པ་དེ་ཐོག་མར་འགོ་འདྲུགས་
གནང་མཁན་ཡང་ཡིན། བསྐྱེད་གས་གཏམ་དེ་སྤེལ་བ་ནས་བརྒྱུད་ད་ཆ་རྒྱ་རིགས་ཚུམ་པ་པོ་དང་།
མཁས་དབང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་ཁོར་ལུག་དོན་གཉེར་བ་སོགས་དེ་བས་མང་པོས་རྒྱབ་
སྐྱོར་གྱི་རྣམ་པ་མཚོན་གྱིད་མིང་རྟགས་འགོད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

གོང་གསལ་བསྐྱེད་གས་གཏམ་གྱི་དོན་ཚན་དང་པོར། “ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་ནག་

གཞུང་འབྲེལ་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་སྲོལ་གཅིག་རྒྱུད་པའི་དྲི་ལ་བསྐྱབས་བྱེད་
 ལྟངས་དེས་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་འབྲེན་འཛིན་ཡོང་གཞི་དང་། (བོད་ནང་གི་)
 གནས་བབ་དེ་བས་རྒྱ་གཞི་ཅན་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་མཚུགས་འབྲས་ཡོང་བཞིན་ཡོད། འདི་ནི་
 མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་སྲུང་སྲོང་བྱེད་པའི་སྲུགས་རྒྱུད་གི་དམིགས་ཡུལ་བསྐྱབ་རྒྱུར་
 འགོག་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་ང་ཚོས་དེ་དག་མཚམས་འཛོལ་ཡོང་བའི་འབོད་སྐྱུལ་
 ལྷ་རྒྱུ་ཡིན་” ཞེས་དང་།

དོན་ཚན་གཉིས་པར། “ང་ཚོས་དུ་ལའི་རྒྱལ་མཚོག་གིས་འདོན་གནང་མཛད་པའི་ཞི་
 བའི་འབོད་སྐྱུལ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རྒྱལ་ས་མི་རིགས་ཀྱི་ཚོད་རྫོབ་འདི་བསམ་པ་ནམ་དག་དང་། ཞི་
 བདེ། འཚོ་བ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཚོད་རྫོབ་འཛིན་གྱི་ཐོག་ནས་སེལ་ཐབས་ཡོང་བའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
 ང་ཚོས་ཉེས་མེད་མང་ཚོགས་ཐོག་འཚོ་བའི་བྱ་སྲོད་གང་འདྲ་ཞིག་སྐྱེལ་ཡང་སྲོན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
 ལ། རྒྱ་གཞི་གཞུང་གི་དོན་ནས་ (བོད་ནང་) རྒྱ་གཞི་གཞིན་བཅོམ་བྱ་རྒྱུ་མཚམས་འཛོལ་
 ཡོང་བའི་འབོད་སྐྱུལ་ལྟགས་རྒྱུ་གིས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། རྒྱུགས་མཚུངས་བོད་མིའི་རྒྱལ་ནས་ཀྱང་
 འཚོ་བའི་ལས་འགུལ་ནང་ཞུགས་རྒྱུ་མེད་པའི་གཞིན་སྐྱུལ་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན་” ཞེས་གསལ་བ་ལྟར།
 བསྐྱབས་གནས་འདིས་རྒྱ་གཞི་གཞུང་ལ་བོད་ཀྱི་དཀའ་ལྷོག་བསམ་པ་རྒྱུ་ལ་ལོངས་ས་ལ་སྐྱབས་མཚོན་
 ཆེན་པོ་མཚོག་དང་ཐད་ཀར་ཞི་མོལ་བྱེད་དགོས་པའི་འབོད་སྐྱུལ་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་གཞི་དབུས་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ་ (འདས་པོ་) དུ་ལའོ་ཡོང་གི་
 གསུང་བཤད་ཟིན་གྱིས་འགོད་མཁན་རོན་མིང་གིས་བོད་ནང་གི་རྒྱ་གཞི་གནས་བབ་ཐོག་རྒྱ་སྐྱུགས་
 ཡོངས་སུ་ཐད་འཛིན་གྱི་ཡོད། ཐའེ་མུན་དུ་བཅའ་བཞུགས་རོན་མིང་གིས་འདི་ལོ་སྤེལ་ ༩

ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཨེའོ་ཀ་ཀཱའི་མས་ཞེས་པའི་ཚགས་ཤོག་ལ་གནས་ཚུལ་དོ་སྲོད་བྱས་
དོན། “ ཏཱ་ལའི་སྐྱམས་སྐྱེ་བར་གསུམ་དུ་ཤོད་འབྲེལ་གནད་དོན་ཁག་ཞི་བའི་སྐོར་ནས་
ཐག་གཅོད་ཡོང་བའི་གྲོས་འཆར་འདོན་གནད་མཛད་ཡོད་པ་དེར་རྒྱལ་སྤྱིའི་དོན་འདྲིན་
གསལ་པོ་ཐོབ་ཡོད། དེ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་
ཏཱ་ལའི་སྐྱམས་ཤོད་ནད་གི་ ‘དོན་རྒྱན་གཟབ་གཟབ་ནན་ཉན་གྱིས་འཆར་འགོད་དང་
འབྲེལ་སྒྲིག་དྲ་བསྐྱངས་ཡོད’ པའི་སྒྲོན་འཇུགས་བྱས་ཡོད” ཅས་བརྗོད་འདུག

རོན་མིང་གིས་ཐུ་མཐུད་བརྗོད་དོན། “གོང་གསལ་གནས་ཚུལ་དང་ཡོངས་སུ་

གཅིག་མཐུན་གྱི་ལམ་ནས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་སྲིད་ཟུར་གྲའོ་ཅི་དབྱང་གི་མགོ་ལ་
ཕྱི་ལོ་ ༡༯༥༧ ལོའི་གནས་བཤེན་སྐོར་ཆེའི་མི་གསོད་ཁྲུག་སྐྱོར་གྱི་ཉེས་ལྷ་གཡོགས་པ་དང་།
ཁོང་པར་ ‘ཉང་གི་སྐྱིག་འཇུགས་ཁ་བྲལ་གཏོང་བ་དང་། ཟིང་འབྲུག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་’
ཉེས་འཇུགས་བྱས་ཡོད” ཅས་དང་།

ཡང་། “ཏཱ་ལའི་སྐྱམས་གལ་ཏེ་ཟིང་ཆ་ཐུ་མཐུད་གནས་ཚེ་ཁོང་པར་གོང་ས་ལྷུ་རྒྱུ་ཡིན་
གསུངས་ཟིན་ཡོད་པ་དེད། ཏཱ་ལའི་སྐྱམས་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནད་གཞོན་ཤུགས་ཆེན་པོ་ལྷན་ཡོད་པ་
དང་། གལ་ཏེ་ཁོང་ཉིད་དོན་འབྲེལ་ཐོག་བགྲིས་ཡོལ་དུ་ཕེབས་ཆེ། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོ་
ག་ཚོགས་པས་ཤོད་མི་ནམས་ཤིན་ཅང་ནད་གི་རང་བཅོན་ལས་འགུལ་ཇི་བཞིན་འཇིགས་
སྐྱལ་རིང་ལུགས་པའི་གཟུགས་སུ་འགྲུབ་རྒྱུར་ཉུས་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་འདོན་སྲིད་པ་ཡིན།
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྐྱར་བྱེད་བྱུབ་པ་ཡིན་ན། ཁོང་ཚོར་ཤོད་མིའི་རེ་འཕོད་ལ་ཡ་ལན་
མི་བྱེད་པ་དང་། ཁོང་ཚོའི་ཐོག་དེ་བས་དྲག་གཞོན་བྱེད་བྱུབ་པའི་སྐྱད་འདོགས་བྱེད་ས་

ཞིག་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་” ཅེས་བརྗོད་འདུག

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་ ༥༠ ལྷག་
གིས་སྤྱི་འདུན་དུ་ཅིན་ཐའོར་ཡོངས་གྲགས་སྟུན་ཞུ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་
འཁོད་དོན། “མཁས་པ་ཚོས་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ལས་དོན་ལ་གཞོལ་བ་དང་ལྷན་
དུ་ད་མན་གྱི་གནས་ཚུལ་ལྱུང་རིམ་གྱི་འཕྲོད་འཇུག་ལ་གྱི་སློབ་འཚབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
ང་ཚོས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་གཞིའི་སྤྱི་ཚོགས་དཔལ་ཡོན་འདི་ནི་ཤེས་རིག་གི་ཐོག་ནས་
དབྱེད་བྱེད་སློབ་ཚན་ཅོམ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། འཚོ་ཞིང་གནས་པའི་མི་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་
གི་ཤུལ་གཞུག་དང་། འཛམ་གླིང་རིག་གཞུང་ཆེན་པོའི་ཤུལ་འདྲིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཡིན།
.....” ད་ལྟོ (བོད་ནང་) ཞི་འཇགས་མེད་པའི་གནས་བབ་ཀྱི་ཉེས་འགན་ཡོངས་རྫོགས་
དུ་ལའི་སྤྱི་མང་དགོས་པ་དེས་ག་རེ་མཚོན་གྱི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྤྱོད་པ་
ནས་ (བོད་ནང་) ཡོངས་གྲགས་འདོད་སློབ་མཁའ་མཁའ་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཡོད་པ་
དེའི་འབྲུང་རྩ་དོ་མཁའ་ཚོའི་སྤྱི་དབུས་ཚོར་འཇུག་ཅན་དེ་ཡིན་པ་སློབ་མ་དགོས་ཀྱང་།
དེ་དག་ཁས་ལེན་ཡོ་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུའི་འདུན་སེམས་འཚང་གི་མེད་པ་དེ་མཚོན་གྱི་ཡོད་པ་
རེད་” ཅེས་གསལ་འདུག །

ལེ་ཚན་གཉིས་པ། རྒྱ་ནག་པའི་མི་རིགས་རིང་ལུགས་དང་།

བེ་ཅིང་ཨོ་ལམ་ཕིག་ཚེད་འགྲན།

མི་རིགས་ཀྱི་ཚོད་རྫོག

(ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་སྟེལ།)

མི་རིགས་ཀྱི་ཚོད་རྫོག་ཐོག་བེ་ཅིང་གཞུང་དང་། བོད་མིའི་བྱེད་ཐབས་

ལངས་ཕྱོགས།

བོད་མི་ཚོར་མེས་འཚབ་བྲག་པོ་ཡོང་གཞི་ཞིག་ཟེ། རྒྱའི་དབང་འདོན་པ་ཚོས་བོད་
 རྒྱའི་མི་རིགས་དབར་འཁོན་འགྲས་བཅོ་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་།
 རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་མིའི་ཞི་ཚོལ་ཁག་ལ་སྟེད་འདོགས་བྱས་ཏེ་མི་རིགས་ཀྱི་རྫོག་
 མེད་བཅོ་རྒྱའི་ཉིན་ཁ་ཆེ་ལ་འགན་ཁུར་མེད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་འགྲུབ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
 ཚང་མས་ངེས་པར་དུ་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ། བོད་མི་མང་གི་འཐབ་ཚོད་འདི་ནི་བེ་ཅིང་གཞུང་གི་
 རོར་འབྲུལ་གྱི་སྲིད་བྱས་ཁག་ལ་དོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་ཡིན་པ་ལས། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་
 ཁབ་དང་། རིག་གཞུང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ལ་དོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་ཡིན།
 གསལ་པོར་བརྗོད་ན། བོད་མིའི་འཐབ་ཚོད་ནི་བོད་འདི་རྒྱ་རིགས་གངས་མང་གི་ཁྲོད་དུ་སེམ་
 ཡལ་འབྲུག་རྒྱུར་དམིགས་པའི་རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱས་ཁག་ལ་དོ་རྒོལ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཉེ་དུས་
 བོད་ནང་ཞི་ཚོལ་རིམ་པ་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པ་འདི་དག་རྒྱའི་དབང་འདོན་པ་ཚོར་

གོང་གསལ་མོར་འབྲུག་གི་མི་དུས་ཅམས་མིར་བསྐྱེད་ཀྱིས་པོད་མི་ཚོར་དེ་སྔ་ལས་
ལྷག་པའི་རང་དབང་སྐོད་རྒྱུའི་མི་དུས་ལག་བརྒྱར་ཡོང་བའི་གསལ་འདེབས་ལྟ་རྒྱུའི་
ནམ་འགྲུར་ཙམ་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་ཕགོན་ཚེན་པོ་ཕཚོག་ནས་ཀྱང་
རིགས་མི་མང་ཡོངས་ལ་འབོད་སྐུལ་གྱི་གསལ་བསྐྱགས་ཤིག་སྒྲིལ་གནང་མཛད་ཡོད་ཅིང་།
དེའི་ནང་། “དེས་ལྷན་པའི་གནས་ཚུལ་འདིས་པོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་རི་ཙམ་ཇ་དྲག་ཡིན་
མིན་དང་། གང་རྒྱུར་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་བབས་བྱེད་དགོས་
པ་ཏེ་ཅང་གསལ་པོ་བཟོས་ཡོད། ཇ་དྲག་དང་བབས་སྐྱུག་གི་གནས་ཚུལ་
འདི་འདྲའི་སྐབས་སུ་འང་དོས་ནས་ཀྱང་ནག་གི་དབུ་བྱིད་ནམ་པར་ཞི་བདེ་དང་བརྟན་
ལྷིང་ཡོང་བར་མཉམ་ཚུབ་བྱེད་རྒྱུའི་འདོད་མོས་ཡོད་པ་གསལ་བཟོད་བྱས་ཡོད།
.....ས་སྐོགས་གང་དུ་ཡོང་མིན་ལ་མ་སྒྲོས་པར་ཀྱང་རིགས་སྐུན་ལྷ་ཚོར་སེམས་ཚོར་དྲག་པོའི་
སྐོན་སང་ཚོ་མི་རིགས་དབར་གྱི་ནམ་ཉེ་གངན་པ་ནམས་སེལ་ཆེད་མཐུན་འགྲུར་དང་། ལྷག་
དོན་པོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འདི་བཞེན་གྲོས་མོལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡངས་དང་བསམ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་ནས་
ཞི་བདེ་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་བར་རོགས་རམ་གནང་རོགས་ཞེས་འབོད་བསྐུལ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་”
ཞེས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་རེད།

ཀྱུ་ནག་གི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་སློབ་མཁུང་གི་གནས་ཚུལ་

འགོད་སླེབ་བྱེད་པ་དེས་མི་རིགས་ཀྱི་ཚོད་རྒྱུན་བརྗོད་གི་ཡོད།

པེ་ཅིང་གཞུང་ནས་ཁོང་ཚོའི་དེལ་བསྐྱབས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱིང་ཆ་ཚང་པོད་སློབ་བྱས་ཏེ་པོད་ནང་

བྱུང་བའི་ཞི་ཚོལ་དེ་དག་ཀྱི་རིགས་མི་མང་ལ་ངོ་ཚོལ་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་སྐྱུར་ཐབས་འབད་

བཅོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཀྱུ་ནག་ལྷ་བུའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཚབ་འབངས་མི་སེར་ལ་གཞུང་གི་

སྣངས་འཛིན་འོག་ཡོད་པའི་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་མཁོ་འདོན་བྱས་པའི་གསར་འགྱུར་དང་།

གནས་ཚུལ་ཁོ་ན་ལས་སློབ་དབང་མེད་པའི་གནས་སྣངས་འོག དེ་ལྷ་བུའི་བྱེད་སློབ་སློབ་

ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱུ་ནག་པའི་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མེ་སྐྱེ་ཁྲུབ་མཆེད་དུ་གཏོང་གི་ཡོད།

པེ་ཅིང་གིས་དེ་སྔ་དེ་ལྷ་བུའི་མེ་སྐྱེ་དང་ཚིང་མོ་ཚིང་ཟེན་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་མོ་ ༡༩༩༩

ལོར་སྐྱེ་སྐྱེའི་རར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཀྱུ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་འབར་གས་ཀྱི་དོན་རྐྱེན་

བྱུང་སྐབས་ཀྱུ་ནག་གཞུང་གིས་ཨ་རི་པར་ངོ་ཚོལ་བྱེད་པའི་སྐུལ་སྐྱོད་བྱུགས་ཆེ་བྱས་

ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཨ་རིའི་སྲིད་འཛིན་ཁི་ཡི་ཐོ་ན་ནས་ཀྱུ་ནག་གི་སྲིད་འཛིན་ཅང་ཅེ་

མིན་ལ་དགོངས་མེལ་ལྷ་ཆེད་ཁ་དབར་ཐོག་མ་བཏང་བ་དེར་ཡ་ལན་མ་བྱས་པའི་ཁར།

ཀྱུ་ནག་དབུས་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་འབར་གས་ཀྱི་དོན་རྐྱེན་བྱུང་མ་ཉིད་དུ་མི་

དམངས་ཉིན་རེའི་གསར་འོག་དང་། བརྒྱུད་ལམ་གཞན་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁྲུབ་བསྐྱབས་

བྱས་གསལ། དོན་རྐྱེན་དེ་ནི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་སློབ་བྱུང་དུ་བྱུང་བ་མིན་

ཞེས་བརྗོད་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཀྱུ་ནག་གི་ཡོངས་ནང་ཨ་རིའི་གཞུང་ཚབ་ཁང་དང་།

དེའི་ཡན་ལག་ལས་ཁང་བཅས་པར་ངོ་ཚོལ་བ་འོར་འདྲེན་བྱ་བ་དེའི་སྐད་སྐུལ་འཁོར་

གཏོང་རྒྱུ་ལོ་མཐུན་སྒྲིལ་ཡང་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལོར་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཨི་ཤ་ཡའི་རྐང་ཅིང་པོ་ལོའི་འགན་
བསྐྱུར་འཛོག་སྐབས་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ལོར་ཉི་འོང་གི་སློབ་དེབ་ཅོད་ཐུང་ཞེས་པ་བྱུང་
སྐབས་བཅས་སུ་ཉི་འོང་མི་རིགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་སྐུལ་སློང་ཡང་བྱས་ཡོད་ཅིང་།
གནས་ཚུལ་འཕེལ་རིམ་དེ་དག་ཐོག་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་གིས་སློབ་གསུངས་
བསྐྱོམས་གསེབ་བྱས་ཡོད་ཅེ་ན། འདི་ལྟར་ཉེ། མི་རིགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་
འདི་དག་ཐོག་མར་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱུང་བ་ནས་སློབ་ཏུ་མེད་པར་བྱུང་བབས་ལ་གཞིགས་ཆོ།
དེ་དག་གོ་སློབ་བྱེད་མཁན་གྱི་གསུང་ལེ་ཅིང་གཞུང་ཡང་ཡོད་པེས་རེད་ཅེས་བརྗོད་
འདུག

འོན་ཀྱང་གོང་གསལ་དོན་རྒྱུན་གཉིས་ཀའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་ལ་ཁེ་ཕན་ལས་གཞོད་ཚབས་ཆེ་
བ་བྱུང་ཡོད་པའི། ངོ་རྒོལ་ནང་ཞུགས་པའམ་ཚོས་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་རྣམས་ཨ་རི་བ་དང་། ཉི་
འོང་པའི་མདུན་སར་སློབས་རྒྱུང་དུ་མངོན་གྱི་འདུག་ཅེས་སློབ་བརྗོད་བྱས་ཡོད་པ་ནས་མཐོང་བྱུང་ཅིང་།
ད་དུང་མི་ལྷན་སྟེན་ཨི་ཤ་ཡའི་ཞེས་པའི་དུས་དེབ་ཀྱི་ཚོམ་སྒྲིག་པ་པའི་ཉ་ཇ་ཀའི་ཡས་དབྱེད་སྐབས་
དོན། “སློབ་མཁོང་ཚོས་ཉི་འོང་བ་དང་། ཨ་རི་བ་ངོ་རྒོལ་བུ་རྒྱུ་ལོ་མཐུན་སྒྲིལ་བྱས་ཡོད་པ་དེ་དག་
རྗེས་སེར་འཕྲུལ་མི་འདུས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱུང་ཉེ་དང་ངས་འཚབ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་
ཁོང་ཚོའི་ལམ་སློབ་གསུངས་ལ་འགྲུར་བ་བཏང་བ་རེད་” ཅེས་བརྗོད་འདུག

བོད་ནང་ཞི་འཇགས་མེད་པའི་གནས་བབ་དང་འབྲེལ་ཆགས་སློབ་གསུངས་ལྟར་གི་
གནས་ཚུལ་འགོད་སྤེལ་བྱེད་པ་དང་། དེས་རྒྱ་རིགས་མང་ཚོགས་ཐོག་མཐུག་འབྲས་

ངན་པ་རི་ལྟར་སོན་གྱི་ཡོད་པ་བཅས་ནི་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཚོར་སྐྱོ་པམ་ཡོད་
གཞིའི་གནས་ཚུལ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་རྒྱ་རིགས་མཁས་དབང་དང་། ཚེས་པ་པོ།
འགྲོ་བ་མིའི་སོའ་ཐང་དོན་གཉིས་པ་བཅས་ཁག་གཅིག་ནས་བསམ་འཆར་དོན་ཚན་ ༡༦
འཁོད་པའི་སྟན་ལྷ་ཞིག་སྲི་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་བརྒྱུད་བསྐྱབས་
བྱས་ཡོད་པ་ནས་ཤེས་བྱའུ་བ་སྟེ། སྟན་ལྷ་དེའི་དོན་ཚན་དང་པོར། “ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་
ནག་གཞུང་འབྲེལ་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་རྒྱུད་པའི་དྲིལ་བསྐྱབས་བྱེད་
སྣངས་དེས་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་འཁོན་འདྲིན་ཡོད་གཞི་དང་། (བོད་ནང་གི་)
གནས་བབ་དེ་བས་རྗོད་གཅིག་ཅན་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུའི་མཁུག་འབྲས་ཡོད་བཞིན་ཡོད། འདི་ནི་
མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་སྲུང་སྐྱོར་བྱེད་པའི་ཕྱགས་རྒྱུད་གི་དམིགས་ཡུལ་བསྐྱབ་རྒྱུར་
འགོག་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་ང་ཚོས་དེ་དག་མཚམས་འདྲེས་ཡོད་པའི་འབོད་སྐྱེལ་
ལྷ་རྒྱ་ཡིན་” ཞེས་དང་།

དོན་ཚན་གཉིས་པར། “ང་ཚོས་ཏུ་ལའི་སྐྱམ་མཚེག་གིས་འདོན་གནང་མཛད་པའི་ཞི་
བའི་འབོད་སྐྱེལ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་སྐྱབས་མི་རིགས་ཀྱི་རྩོད་རྟོག་འདི་བསམ་པ་ན་མ་དག་དང་། ཞི་
བདེ། འཚོ་བ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་རྩོད་དམ་འདོན་གྱི་ཐོག་ནས་སེལ་ཐབས་ཡོད་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ང་ཚོས་ཉེས་མེད་མང་ཚོགས་ཐོག་འཚོ་བའི་བྱ་སྐྱོད་གང་འདྲ་ཞིག་སྐྱེལ་ཡང་སྐྱོན་བཟོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
ལ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དོན་ནས་ (བོད་ནང་) དྲག་པོའི་གཞོན་བཙོད་བྱ་རྒྱུ་མཚམས་འདྲེས་ཡོད་
པའི་འབོད་སྐྱེལ་ཕྱགས་དྲག་གིས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཕྱོགས་མཚུངས་བོད་མིའི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་འཚོ་བའི་
ལས་འགུལ་ནང་ལྷགས་རྒྱུ་མེད་པའི་གཞིན་སྐྱེལ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན་” ཞེས་འཁོད་ཡོད་པས་ཡིན།

བོད་ལ་མཚོན་ན། རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་གནད་དོན་ཁག་ལྟམ་ཐོག་མི་རིགས་ཀྱི་འཕོན་
ཚོད་བཟོ་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། དང་བོར་རྒྱ་ནག་གི་སོ་དྲུལ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་མི་ཞི་ཚོས་པ་བའི་ངོ་བོར་
བརྟུན་ཏེ་དྲག་ལས་བརྩམས་པ་བརྒྱུད་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་དབར་དབྱེན་དུ་གྲུག་བྱེད་གྱི་ཡོད།
གཉིས་པར་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ཡ་གོང་ས་ཡ་རྒྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གདོན་འདྲེའི་
གཞུགས་སུ་འགྲུབ་ཐབས་འབད་བཙོན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དེས་བོད་མིའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལ་དོ་
སྤོག་གཏོང་གི་ཡོད། གསུམ་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་ཐོག་གཏུག་རྒྱབ་ཆེན་པོས་དྲག་གཞོན་
བྱེད་པ་དེས་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོར་ཡིད་ཆེས་དེ་བས་མེད་པར་ཆགས་རྒྱའི་ས་བོན་སྐྱོན་གྱི་ཡོད།
བཞི་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ (མི་རིགས་ཀྱི) འཕོན་
འགྲུལ་བཟོ་རྒྱུ་དང་། རྩོགས་རྒྱུད་གི་གནས་ཚུལ་སྤེལ་རྒྱུར་བོད་སྲོད་བྱེད་བཞིན་པ་དེས་རྒྱ་
མིགས་མི་མང་ཁྲོད་དེ་བས་མ་རྟོགས་ཡོག་རྟོག་གི་གནས་ཚུལ་ཡོང་གཞི་ཆེ་ཤུ་གཏོང་གི་ཡོད།
སྤེལ་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕྱི་སྲོད་རྒྱ་མིགས་སྲོད་སྐྱབས་ཚོགས་པ་ཚོར་བོད་མིའི་ངོ་ཚོལ་ལ་ཁ་གཏད་
གཙམ་པའི་ཁོང་ཚོར་ཉིད་གྱི་ངོ་ཚོལ་སྐྱོད་འབོད་བྱེད་དགོས་པའི་སྐྱེལ་མ་བྱེད་པ་དེས་བོད་རྒྱ་མི་
རིགས་གཉིས་དབར་དེ་བས་དྲོགས་པ་རྣམས་ཏོག་ཡོང་གཞི་བཟོ་གི་ཡོད་པ་བཅས་ཡིན།

གཞུང་གང་ཡང་རྒྱུད་བའི་ལས་འགན་ནི། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཞི་བདེ་སྤྱིང་
འཇགས་འགན་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ས་མཚོན་གཞུང་འཛིན་གྱི་ལམ་སྲོལ་ཡག་པོ་ཞིག་
བརྒྱན་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དོན་དངོས་ཐོག་སྤྱིད་འཛིན་དུ་ཕྱུ་ཅིན་ཐའོའི་དམིགས་ལུལ་
ཡང་རྒྱ་ནག་ནང་འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་འཇུགས་སྐྱོན་བྱ་རྒྱུ་དེ་རང་རེད།
དྲག་གཞོན་བྱེད་པ་དང་། བཙན་བྱུགས་ཀྱིས་ཚོལ་གཏམ་གཏོང་བ་བཅས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་

ལྷིང་འདུགས་བག་མེད་མ་ཡི་མཐུན་རྒྱུན་བྱེད་མི་ཐུབ་ལ། རྒྱ་ནག་གིས་ཕ་ལྗོངས་ལ་
བརྒྱུད་བྱ་སྐྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོད་དོན་ཐག་གཅོད་ཡོང་རེ་བྱེད་པ་དེས་ཐོད་རྒྱ་མི་རིགས་
གཉིས་དབར་འཁོན་ཚོད་ཆེ་ཤོས་བཟོས་ཡོད། དྲག་པོའི་གཞོན་ལྷགས་སྐྱོད་པ་དང་།
རྒྱལ་གཅིས་ཚོས་གཅིས་ཞེས་པའི་སློབ་གསོའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བ། དེ་བཞིན་གསར་
ལས་ཁག་གིས་ཐོད་ནང་ལྷིང་འདུགས་མེད་པའི་གནས་བབ་དམིགས་འབེན་དུ་བརྒྱུད་
ནས་གནས་རྒྱལ་འགོད་སྤེལ་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱིས་སྲིད་འཛིན་དུ་ཅིན་ཐོའའི་དམིགས་
ཡུལ་དུ་གྲགས་པའི་འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་འདྲུགས་སྐྱུན་བྱ་རྒྱུར་འགོག་རྒྱུན་
བཟོ་གི་ཡོད།

རྒྱ་རིགས་ཕ་ལས་དབར་ནམ་པའི་སྐྱུན་ལྷུང་དོན་ཚན་བཞི་པར། “ང་ཚོའི་བསམ་
པར་ཐོད་རང་སྐྱོད་སྐྱོང་ས་ཀྱི་དམར་ཤོག་འགོ་བྱིད་ཚོས་དུ་ལའི་ནི་ཚོས་གོས་སྐྱུས་པའི་
འཕར་སྐྱུང་དང་། མིའི་གདོང་ལ་གཅན་གཟན་གྱི་སེམས་དང་སྐྱུན་པའི་གདོན་འབྲེ་
ཡིན་ལུགས་སོགས་དེ་སྤྱི་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐྱབས་ཀྱི་བརྗོད་ཆེག་དང་ཆ་འདྲ་བ་
བཞོལ་སྐྱོད་བྱེད་པ་དེས་གནས་སྐྱུང་ས་ཞི་འདུགས་ཡོང་བར་ཕན་ཐོགས་བྱེད་མི་ཐུབ་ལ།
དེ་བས་རྒྱ་ནག་གི་གཞུགས་བརྟན་མཚོར་འདེགས་བྱ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཅི་ཡང་བྱེད་མི་
ཐུབ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུའི་ཚོད་
སེམས་བརྟན་པོ་འཆང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐྱབས་འདིར་དེད་རབས་སྤྱི་ཚོགས་དཔལ་ཡོན་
གྱི་གནས་ཚད་དང་མཐུན་པའི་གཞུང་སྲིད་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་ཐབས་ཤིག་གདོད་དགོས་པར་
ང་ཚོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད་” ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་འདིས་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་

ང་ཚོའི་སྐད་ཆ་དེར་བདེན་ཆ་ཇི་ཙམ་ཡོད་མེད་གསལ་སྟོན་གྱི་མི་འདུག་གསལ།

རྒྱ་ནག་གི་སྲི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གི་ཀྲང་པོ་རྟུ་ཡའོ་ཡིས་བོད་སྐོར་རྩོམ་ཡིག་ཅིག་
སྤེལ་བ་དེའི་འགོ་བརྗོད་དུ་ “བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཀྱི་དཔེ་ཐབས་ལམ་”
ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། རྩོམ་ཡིག་དེའི་དབྱིན་འགྲུལ་འདྲ་བལྟས་ཤིག་གི་ལོ་ ༡༠༠༥
ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༧ ཉིན་ བཙམ་ཏུ་དཔྱད་ཅུག་ཏུ་ཐུག་སྐབས་ཀྱི་ ཞེས་པའི་བྲག་གསལ་
ཐོག་འདོན་སྤེལ་བྱས་འདུག་ དེའི་ནང་འཁོད་དོན། “རྟུ་ཡའོ་པར་གིས་ ‘བོད་མིའི་ཕོ་
རྒྱུས་དང་། སྐད་ཡིག་ རྒྱ་རྩལ་བཅས་ལ་སྤྲང་རྒྱུད་པའི་ཡོངས་སུ་ནོར་འཁྲུལ་རེད།
.....གྲངས་རྒྱུ་མི་རིགས་ལ་བརྟེ་སེམས་འཆང་དགོས་པ་འདི་ནི་ཚོག་སྐམ་པོའི་སྐད་
ཆ་ཞིག་ལ་རེད། (ང་ཚོས་) དེས་པར་དུ་ཁོང་ཚོའི་སྲི་ཚོགས་ཀྱི་ལུགས་སྤེལ་དང་།
གོ་མས་གཤིས་ལ་བརྟེ་བཀུར་གྱི་དགོས་པ་ཡིན། ཁོང་ཚོའི་སྐད་ཡིག་དང་། ཕོ་རྒྱུས།
རིག་གནས་བཅས་ལ་འང་བརྟེ་བཀུར་གྱི་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་ང་ཚོས་
སྟོང་གཏམ་ཁོ་ན་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་’ ཅས་དམིགས་བཀུར་གསལ་བརྗོད་གནང་ཡོད།
(དོན་ཚན་) བ་མ་ནི་བོད་རིགས་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་འདྲིན་སྟོང་གྱི་དགོས་པ་
དང་། ལོ་གཉིས་ནང་རྒྱུད་བོད་དུ་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་ཁྲོན་འབོར་གྱི་གསུམ་ཆ་གཉིས་
སམ། དེ་ལས་མང་བ་ཞིག་བོད་རིགས་ཆགས་ཐུབ་པ་དགོས་སྐྱེ་དེ་ཡིན་ཞིང་། (འདི་
ཐད་རྟུ་ཡའོ་པར་གིས་ག་རེ་གསུངས་ཡོད་ཅེ་ན།) ‘ང་ཚོ་འདིར་བསྐད་དེ་ལོ་ ༡༠
འགོ་གི་ཡོད་པ་དང་། (དུས་ལུན་དེའི་རིང་) ང་ཚོས་རང་གི་ཕོ་རྒྱུས་ཀྱི་བསྐྱུ་བ་
བྱའི་དམིགས་ལུལ་དེ་ལོགས་པར་སྐྱབ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། (འོན་ཀྱང་) ད་ལྟ་བོད་

ནང་དམག་མི་ཚུད་པའི་ཉམ་མི་རིགས་ ༣༠༠༠༠༠ ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ནམ་ལམ་
ཁྱེད་ལ་འཕྲོལ་རྒྱ་ཡིན་ནམ་’ ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ལྷིང་པོ་བརྒྱུ་ཉེ་བཤད་ན།
གོང་གསལ་ལ་གནས་ཚུལ་རྣམས་ ‘ཁྲལ་བཅག་ རྫོང་འབྲེད། མི་འཐེན་’ ཞེས་པའི་
ཡིག་འབྲུ་བྱུག་པོ་འདི་དག་ནང་བརྒྱ་བྱུག་པ་དང་། དེ་དག་ནི་དུ་ལའོ་པར་གིས་རྣམ་
ལྷགས་ཆེན་པོས་གོང་རྫོང་བྱུག་པའི་བོད་དོན་ཐག་གཅོད་ཀྱི་ ‘ཇོ་བོ་བྱེད་ཐབས་’
ཁག་ཡིན་” ཞེས་གསལ་འདུག

བོད་མི་ཚོས་ངོས་ལེན་བྱེད་མིན་ལ་མ་གྲོགས་པར་མཁྲིགས་བཟུང་གི་སྲིད་

བྱུག་འདི་དག་དམ་འཛིན་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

རྒྱ་ནག་ནང་གུས་བཀྱར་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆབ་འབངས་མི་སེར་གྱི་གསུ་གཏོགས་པ་ཁ་
ཤས་ཀྱིས་འཕོད་སྐྱེལ་འདི་ལྟར་བྱས་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ཉེ་ལམ་བོད་མི་ཚོ་ལུ་བྱུག་པའི་གནས་སྟངས་འོག་སྐད་རྒྱལ་དགོས་བྱུང་བ་དེའི་འབྲུང་
ཅ་ངོ་མ་ཁོང་ཚོའི་སྲིད་བྱུག་ངན་པ་ཁག་ཡིན་པ་དེ་དག་སྐར་ཡང་གཏོང་ཏེ་ཟབ་དང་།
རྣམ་ལྷགས་ཏེ་ཆེར་གཏོང་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་གསུམ་ཡོད་པར་ཚོད་བགམ་བྱེད་ཚོགས་སྡེ། དང་པོ། བོད་མི་ཚོར་དུག་
ལས་སྤེལ་རྒྱུ་ལ་སྤོང་བྱས་ཏེ། དེའི་ལན་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དུག་སྤོང་སྤེལ་བ་དེ་ཁྲིམས་མཐུན་
བཅོམ་ཞིག་ཡིན་སྲིད་པ་དང་། གཉིས་པ། ད་ལྟ་དེ་ལ་བརྒྱགས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ལྷགས་ཆེ་ཞིག་

སྤེལ་བཞིན་པ་འདི་དག་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ཚོར་ཁོང་ཚོས་འཕྲད་བཞིན་པའི་དོ་དྲལ་གི་
དཀའ་ངལ་ཁག་ནས་སེམས་གཤིངས་ཀྱི་ཐུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་རྒྱུད་པ་ཞིག་ཡིན་མིད།
གསུམ་པ། བོད་དུ་ངོ་ཚོལ་བྱུང་བ་དང་། དེ་དག་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ངོ་ས་ནས་ག་ཚེ་རྒྱབ་སྐྱོར་
ཀྱི་ནམ་འགྲུང་ལྷགས་ཆེ་ཞིག་འདོན་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་བེད་སྐྱོད་དང་སྐྱབས་རྒྱ་ནག་པའི་
མི་རིགས་རིང་ལུགས་སྐྱལ་སྤོང་བྱས་ཏེ་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་དབང་རྒྱར་ཀྱི་བྱིས་ས་
མཐུན་གནས་བབ་དེ་བས་ལྷ་བརྟན་བརྩོ་ཐབས་ཤིག་ཡིན་མིད་པ་བཅས་ཡིན།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་མི་མང་གིས་རང་དབང་རྒྱུར་ལངས་བྱས་པ་ནས་བཟུང་དབར་
བོད་མིའི་འཐབ་རྩོད་འདི་འཆེ་བམེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རང་གི་
མངའ་ཁོངས་མི་མང་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་པའི་མདུན་ནས་འཆེ་མེད་ཞིབ་འཐབ་
རྩོད་ཅིག་གི་ཐོག་བཅོམ་ལྷགས་བེད་སྐྱོད་བྱེད་པ་དེ་བྱིས་ས་མཐུན་ཡིན་པའི་ངོ་བོར་རྒྱར་མི་ཐུབ་ཅིང་།
༧་ལོང་ས་༧་སྐབས་མཐོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གདོན་འདྲེའི་གཞུགས་སུ་འགྲུབ་ཐབས་བྱེད་པ་དང་།
བཅོམ་བྱེད་པའི་འདོད་ཚོགས་སྤྱིད་ཁག་གཅིག་ “འདིགས་སྐྱལ་རིང་ལུགས་པའི་” ཚོགས་
པར་བརྒྱར་ཏེ་ཨ་ལྷ་ཡི་དུ་འདིགས་སྐྱལ་ཚོགས་པ་དང་། ཅེ་ཆེན་ཡུར་དུག་པའི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་
བཞིན་པ་བཅས་དང་རྟན་ལམ་གཅིག་དུ་འདོག་པ། དེ་བཞིན་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སོ་རྩལ་
བཏང་རྟེ་བོད་མི་ཞི་ཚོལ་བར་དྲལ་ལས་སྤེལ་རྒྱུའི་རྒྱལ་སྤོང་བྱེད་པ་བཅས་ནི་བོད་མིའི་ཐོག་དྲལ་
པའི་ཚོལ་ལན་ཞིག་སྤོག་འདུན་འཆང་གི་ཡོད་པ་དེ་བྱིས་ས་མཐུན་བརྩོ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཁག་ཡིན།

རྒྱའི་དབང་འདིན་པ་ཚོས་བར་ལམ་བོད་མི་ནམས་འུ་ཐུག་པའི་གནས་སྤངས་
འོག་རྒྱད་རྒྱལ་དཔོས་བྱུང་བ་འདི་ཁོང་ཚོའི་མཁའ་གསལ་བཟུང་མིད་བྱས་ཁག་ལ་བརྟེན་

ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་བཞིན་དུ། ད་དུང་སྐྱབས་པའི་ལྷ་ཚུགས་ལྟ་བུས་དུག་
ཚུབ་ཆེ་བའི་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་ལྷ་མཚན་ལག་བརྟུང་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་འདོད་བབས་ལ་མ་སྟོན་པར་ “རྒྱལ་གཅེས་ཚོས་གཅེས་
ཀྱི་སློབ་གསོའི་ལས་འགུལ་” ཞེས་པ་འབྲེགས་བརྒྱུད་ཆེན་པོས་སྲིལ་བཞིན་ཡོད་པའི་ནང་། བོད་མི་
ཚོར་ཡ་གོང་ས་མཚོག་ལ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱིས་དོ་རྒོལ་རྒྱབ་གཏོད་ཞུ་དགོས་པའི་བཅའ་
སྤྱུལ་བྱེད་པ་དང་། གང་གི་སྐྱུད་པར་མཐོང་གོལ་རིན་པོ་ཆེ་དོག་བརྗིས་གཏོང་དུ་འདུག་པ།
དགོན་སྡེ་གྲུ་ཚང་གི་ཐོག་དུ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་དར་སྤྱིང་འདུགས་དགོས་པའི་བཅའ་ཤེད་
བྱེད་པ། དེ་བཞིན་ཡ་གོང་ས་མཚོག་ལ་མཚན་སྲུང་སྲུང་འདེབས་ཞུ་བའི་གཞུང་འབྲེལ་
ཀྱི་ལས་འགུལ་སྲིལ་བ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མི་རྒྱ་སྲིལ་མང་པོས་ལས་འགུལ་འདི་
རིགས་ནང་མི་ཞུགས་པའི་དོ་རྒོལ་བྱ་དགོས་ཀྱིས་པ་རེད།

ཉི་དུས་སྲིད་སློན་ལྷན་རྒྱུ་པའོ་ལའོ་སེར་འཚམས་གཟིགས་གནང་སྐབས་ཡ་གོང་ས་
ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་བོད་ནང་གི་གནས་སྡངས་ཞི་འདུགས་ཡོང་བབས་སུ་གང་
གི་གནོན་ཤུགས་སམ། (བཟང་སྲོད་ཀྱི་ལྷན་ལྷགས་) བེད་སྲོད་གནང་དགོས་པའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་ཡོད།
གྲུ་ཡངས་ཀྱི་བྱེད་བབས་འདི་དག་སྟེ། རྒྱ་ནག་གཞུང་སྲོལ་སྲིལ་ནས་ཡ་གོང་ས་མཚོག་ལ་བོད་
མིའི་ཐོག་གནོན་ཤུགས་ཇི་ཅིས་སྤུན་པའི་དོས་ལེན་འདི་ལྟར་གསལ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
དེ་བོད་དུ་སྲིད་བྱུས་ལག་བརྟུང་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་མི་མངོན་པ་གང་ཡིན་ནམ།
གལ་སྲིད་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་དངོས་འབྲེལ་ཐོག་ནས་ཡ་གོང་ས་མཚོག་ལ་བོད་
ནང་གི་གནས་བབ་ཞི་འདུགས་སུ་གཏོང་བའི་རེ་འདུན་འཆང་གི་ཡོད་ན། གང་ཉིད་ལ་

གཞིས་ལུས་ཐོད་མི་ཚོར་གཞིན་སྐྱེས་གནང་རྒྱུ་འི་སློང་སྟེགས་དང་། བརྒྱད་ལམ་བཅས་
བསྐྱེད་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ནམ།

དེ་བའི་འཕྲིན་ལྟར་འདེབས་ཐོད་མིའི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་ཐོག་མར་འདྲུགས་མཁན་
དང་། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་འགོ་བྱིད་ཀྱི་ལས་གནས་བརྒྱུད་ཕྱོད་མཁན་འབའ་པ་
ཚུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གི་ལན་འདེབས་དེ་བསྐྱེད་འཛིན་སྐྱོ་བཟང་དང་།

རིན་པར་འཛིན་གྱི་འཕྲིན་ (ལྷུ་མ་ར) བསོད་ནམས་། བསྐྱེད་འཛིན་བཙུན་འགྲུལ་བཅས་ཀྱིས་
ཕྱོགས་སྐྱོག་བྱས་ཤིང་དཔལ་འབྱོར་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ལོར་འདོན་སྤྲོད་བྱས་
པའི་དཔེ་དེབ། “འབའ་པ་ཚུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ཏེ། ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔང་རྟགས་”

ཞེས་པའི་ནང་བཞག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ཚུན་དབང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་
༢༠༠༩ དང་། ༢༠༠༥། ༢༠༠༦ ལོ་སོར་སྤྱིད་འཛིན་རྒྱུ་ཅིན་ཐོར་སྐྱེས་པའི་སྐྱེད་

ལྷན་གསུམ་བཅས་འདུག རྒྱ་ནག་གི་དག་ནང་ཚུན་དབང་གིས་གང་ཞིག་བརྗོད་ཡོད་ཅེན།
རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚན་ཁག་ནང་ཁེ་སན་རྒྱུར་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཅ་བ་བརྟན་པོ་རྒྱུགས་
ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་གས་ཀྱིས་ཁ་བྲལ་ལ་འཐབ་ཚོད་བྱས་ཏེ་རང་གི་མདུན་ལམ་བཟོས་ཡོད།

ནམ་ཞིག་ཐོད་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་ཡ་ཤོང་ས་ཏུ་ལའི་སྐྱ་མ་མཚོག་དང་ཞི་མོལ་བྱས་ཏེ་ཐག་
གཅོད་བྱང་བའི་ཉིན་མོ་དེར་ཁོང་ཚོའི་མདུན་ལམ་འཐོར་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད་ཅེས་བཞག་
འདུག་པར་མ་ཟད། “མི་དེ་དག་གིས་ཁ་བྲལ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་སྐྱོ་བཟང་བ་དང་།

ཁ་བྲལ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་དཔོན་པོ་བྱེད་པ། ཁ་བྲལ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནོར་
གསོག་གི་ཡོད་” ཅེས་ཐོད་མིའི་བྱོད་དར་བྱུང་ཆེ་བའི་གནམ་སློང་ཞིག་ཀྱང་ལུང་

འདྲིན་བྱས་འདུག

སྐབས་པར་དུ་སྐྱེད་དབང་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༧ ལོར་སྲིད་འཛིན་དུ་ཕྱིན་ཅིན་ཐའའེ་མཚན་

ཐོག་སྐབས་པའི་སྐྱེད་ལྷོ་ལྷོ་ལོང་དོན། “དེ་ཡང་སྐྱོགས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེད་གཏམ་ནི། ‘དུ་

ལའི་སྐྱེད་སྤྱི་སྐྱེད་དུ་བཞུགས་ཡུན་རི་ཚམ་རིང་བ། དུགས་སྐྱེད་དེ་ཚམ་གྱིས་ཆེ་ཏུ་འགྲོ་བོག

ཁ་བྱལ་ལ་ངོ་རྒོལ་ཤོག་ཁག་གི་བདེ་སྲིད་ལོངས་སྤོང་གྲང་དེ་ཚམ་དུ་མི་རབས་ནས་མི་རབས་

གནས་སྐྱེད་དང་། དེ་ལས་སྐྱོག་སྐྱོད་ལའི་སྐྱེད་དང་གྲང་དབྱེད་བར་འཆམ་མཐུན་གྱི་ཆོ་

མི་དེ་དག་དང་དམ་སྐྱེད་སྐྱེད་ནས་འདུག་བཟོད་མི་བདེ་བ་དང་། སྐྱེད་འཇུག་ལངས་པ། ལས་

ཀ་ཤོར་སྲིད་པ་བཅས་ཡོང་གི་རེད།’ ཤོང་གསལ་ལྟམ་པ་དེ་དག་ཁྱེད་མེད་གཏམ་འཆམ་

ཞིག་མ་རེད། གྲང་དབྱེད་དང་དུ་ལའི་སྐྱེད་འཆམ་མཐུན་ཡོང་བྱེད་མིན་གྱི་གནད་དོན་ཐད།

སྐྱེད་ཁབ་སྤྱི་ནང་གི་ཆབ་སྲིད་སྐྱོགས་སྐྱེད་སྐྱོགས་ཀྱི་བར་ཆད་དང་། འགོག་སྐྱེད། ཐན་མངོན་

སྐྱེད་འཛིན་མས་མེད་གྱིས་ཁ་གཏད་གཅིག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་དཔལ་འབྱོར་

ཁེ་སྐྱོགས་འདྲ་མིན་སྐྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མི་འགའ་ཤས་དང་དེ་བཞིན་ཆོགས་པའི་ལེགས་ཉེས་

ཐོབ་ཤོར་ལས་འབྱུང་བའི་ལན་ཆ་མི་འདྲ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རེད་” ཅེས་བྲིས་འདུག།

སྐྱེད་དབང་གི་དབྱེད་དོན་དེ་དག་སྤྱི་སྐྱེད་གཞུག་ལག་སྐྱོབ་གྲུབ་ཁོངས་ཤར་ཨེ་ཤེ་ལའི་

སྐྱེད་གནས་ཁང་དུ་སྤྱི་བཞུགས་མཐོ་རིམ་དགོ་རྒྱུ་ཆོགས་མིའི་གསལ་ཡིན་པ་ཅིང་ཤོང་གིས་གྲང་གསལ་

བཟོད་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་གིས་གྲུལ་ཞེས་པའི་དུས་དེབ་ལས་བྱེད་པ་སེམས་ཨེ་ལེ་སྐྱེད་ཀྱི་

ལ་གནས་སྐྱེད་ལོ་སྤོང་བྱས་དོན། “དེར་ ཀྱི་འཐབ་སྐྱོགས་གཅིག་གྱུར་སྐྱེད་དང་།

སྤྱི་བདེ་སྐྱེད། སྤྱི་འབྲེལ་སྐྱེད། ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་ཅུས། བོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོང་ས་

དམར་ཤོག་ཚོགས་པ། གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་ལས་དོན་ལྷན་ལོན་རྣམས་ཁང་བཅས་གཙོ་
 བོར་གྱུར་པའི་ནང་། ལོ་བཅུ་ཕྱག་མང་པའི་རིང་ ‘ཁ་བུལ་རིང་ལུགས་’ ཞེས་སྐད་
 ‘ཚོར་རྒྱག་མཁན་ལས་བྱེད་པའི་སྐྱེད་ར་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རྩ་བ་རྩུགས་ཟིན་ཡོད་པ་དང་།
 ཁོང་ཚོས་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་ཐབས་ཤིག་སྦྱོར་རྒྱུའི་བསམ་སློབ་འཁོར་གྱི་ཡོད་པ་མ་
 རེད། དེ་ནི་ཁོང་ཚོས་དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་རང་གི་འཚོ་ཐབས་ལ་འཛིག་ཉེན་ཡོང་དོགས་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་པས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་དེས་ཀྱང་རེད། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་
 འཛིན་སྦྱོར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་དབང་འཛིན་ཚན་ཁག་སྤྱི་ཡོངས་ནས་ (བོད་དོན་ཐད་)
 འགྲིག་ཆགས་ཤིག་ཡོང་བ་ལ་གཞི་རྩའི་ཐོག་ནས་དེ་རྒྱུ་བྱེད་གྱི་ཡོད། གང་ཡིན་ཞེ་ན།
 མཐར་ཐུག་དེས་བོད་ནང་འདས་པོ་ ༡༠ རིང་སྲིད་བྱས་ལག་བརྟུར་བྱས་པ་ནས་
 ལས་སྦྱོར་བྱུང་མེད་པའི་དོས་ལེན་བྱེད་པར་འགྲུར་གྱི་ཡོད་པས་མ་ཚད། ཁོང་ཚོའི་འཚོ་
 ཐབས་ལས་ཀའང་ཤོར་ཉེན་ཡོད་པས་ཡིན་” ཞེས་བརྗོད་འདུག

མིའི་ལྷམ་གྱིས་རིམས་ཀྱི་ལྷན་ཐབས་རྩའི་ཆེད་དུ་དཔུང་རྩོམ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད་པ་དེའི་
 ནང་འཁོད་དོན། “བདུན་སྡོམ་མའི་རེས་གཟའ་སྟེན་པ་དང་ཉི་མར་བཞི་མདོར་ཆགས་པའི་
 ཁོས་ཆེན་གྱི་སྤྱི་རོལ་དུ་ཞི་རྒྱུ་བ་ཚོར་ཤོར་ཁྱེད་སྦྱོར་སྐྱེད་བས་ཉེན་བར་གཏོང་བཞིན་པའི་
 སྐབས་དེར་རྒྱུ་ཅིན་ཐའོའི་འཛིན་སྦྱོར་ནས་བོད་དང་། ཤིན་ཅང་ནང་ ‘ཁ་བུལ་རིང་ལུགས་པ་’
 ཚོར་གཞན་བཅོར་བཀག་བསྐྱིལ་བྱེད་བྱུགས་ཆེ་རུ་བཏང་བ་དང་། དེ་ཡང་མི་རིགས་རིང་
 ལུགས་ཀྱི་སྤེལ་སྦྱོར་བྱས་ཏེ་དམིགས་ལུལ་དེ་དག་འགྲུབ་ཐབས་བྱས་ཡོད། དེ་ལྟར་
 རྒྱལ་ཁབ་ནང་གི་རྒྱལ་བར་སྤར་རྒྱུ་འཆང་བའོལ། ཡང་ན་ ‘རྒྱལ་ཞེན་རིང་ལུགས་’

གྱི་བརྒྱབ་ལ་འཕྲུང་བ་ཞིན་པའི་དུས་སྐབས་སུ་གྲུ་ཡངས་ཅན་གྱི་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་རྣམས་
དེ་སྔ་དམིགས་བསལ་རང་སློབ་ས་ཁུལ་གཉིས་ལ་གྲུ་བཟང་ས་ལྡན་པའི་སྲིད་བྱུས་
ཉམས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་ཅིང་གཞུང་ལ་ཤི་སྐུལ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ད་གཟོད་
‘རྒྱལ་འཛོལ་པར་’ མིང་འདོགས་ཡོད་ཉན་ལ་འདིགས་སྤང་སླེས་ཏེ་འཕོད་སྐྱེ་འདོན་
བྱུང་གྱི་ཡོད་པ་མ་རེད་” ཅས་གསལ་འདུག

སྤིལ་ལྷམ་གྱི་དབྱེད་ཚོམ་འགོ་བརྒྱད་དུ། “མི་རིགས་རིང་ལུགས་གྱི་མགོ་
འདེགས་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར་པེ་ཅིང་གིས་ ‘ཁ་བུལ་རིང་ལུགས་’ ལ་ ‘མི་དམངས་
གྱི་དམག་འཐབ་’ བྱེད་བྱུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་གི་ཡོད་” ཅས་འཕོད་པ་དེ་སྤྱི་ཟླ་ ༤

ཚེས་ ༡༧ ཉིན་རེམས་ཀྱི་ལྷན་ཁུངས་ཚུའི་དྲ་རྒྱའི་ཐོག་འདོན་སྤེལ་བྱས་ཡོད་པ་དང་།
དེའི་ནང་པེ་ཅིང་ནས་འདོན་སྤེལ་བྱེད་པའི་དུས་དེབ་ཅིག་གི་ཚོམ་སྒྲིག་པ་གང་དེའི་མིང་
སྐས་བསྐྱེད་ས་བྱས་ཡོད་པ་ནས་གནས་ཚུལ་བརྒྱད་པ་ཞིག་ལྟར་འདོན་བྱས་གསལ།

“རྒྱ་ནག་དམར་ཕོག་ཚོགས་པས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཟེར་བའི་སྐབས་བདེའི་ལག་ཆ་
དེ་དབང་འདོན་བ་རྣམས་ལ་བོད་གྱི་ལས་དོན་སྐྱབ་སྐྱོགས་དང་འབྲེལ་བའི་དོགས་ཀྱི་བྱེད་
མཁན་ཚོའི་མགོ་གཞོན་བུ་རྒྱར་པེད་སློབ་བྱས་ཡོད་” ཅས་བརྒྱད་གནས་བཤོད་འདུག

གོང་གསལ་གནས་ཚུལ་ཁག་གཞི་ཅུར་བརྒྱད་པའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་
ག་རེ་དོས་འདོན་བྱེད་བྱུང་བམ་ཞེ་ན། རྒྱ་ནག་གི་བོད་འབྲེལ་སྲིད་བྱུས་གཏན་
འབེབས་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་དེ་ཡུལ་གྱི་འགོ་བྱིད་མི་སྣའི་ཁྲོད་ནས་མཁྱེན་གས་
བརྒྱུད་ཅན་ཚོས་བདག་འདོན་བྱས་ཡོད་པའི་དོས་འདོན་བྱེད་བྱུང་གྱི་ཡོད་ལ།

ཁོང་ཚོས་རང་ལ་ཡོད་པའི་དབང་ལུགས་ཡོད་ཀྱི་སྐྱོད་དེ་བོད་མིའི་ཐོག་དྲག་
གནོན་བྱས་པ་བརྒྱད་ “བོད་ཀྱི་དྲི་གནད་” ཐོག་ “མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་”
ཅིག་ཡོད་པའི་འདུན་སེམས་འཆང་གི་ཡོད་པ་རེད། འགོ་བྱིད་དེ་ཚོའི་གསུམ་གྱིས་མཐུགས་
བརྒྱད་སྲིད་བྱས་ལག་བརྟན་བྱེད་དགོས་དོན་ནི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་དང་། མི་མང་གི་ཁེ་ཕན་གོང་
སློང་བྱ་རྒྱའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་སྐར་སོ་སོའི་མི་ཚེའི་མདུན་ལམ་དང་། ཁེ་ཕན་སྲུང་སློབ་བྱ་
རྒྱའི་ཆེད་དུ་རེད།

མིག་སྒྲིའི་བོད་ནང་གི་རྒྱ་དྲག་གནས་བབ་དེ་ (སློབས་གཅིག་ནས་) རྒྱའི་
དབང་འཛིན་པ་ཚོར་ཕན་ཐོགས་ལྡན་ཡོད་པ་ཡིན། གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེས་རྒྱ་
རིགས་མི་མང་གི་བསམ་སྒྲོ་གཏོར་གཞི་ཁོང་ཚོས་འཕྲད་བཞིན་པའི་དགའ་ངལ་
ཁག་ནས་སློབས་གཞན་ཞིག་དུ་འབྱིད་ཐུབ་པའི་ཕན་ཐོགས་ཡོད་གི་ཡོད་པས་ཡིན།
དང་ཆར་རྒྱ་ནག་ནང་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཁོད་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་ལུགས་ཆེ་ཏུ་
འགོ་བཞེན་པ་འདྲི་དག་ལུལ་ནང་སློབ་ཟུལ་སྲུངས་ཁྲབ་ཆེ་བ་དང་། དཔུལ་སྤྲུག་
གི་བར་ཁྱད་རྗེ་ཆེར་འགོ་བཞེན་པ། (དངོས་ཐོག་གི་) རིན་གོང་འཕར་བཞིན་པ།
དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་རང་དབང་དང་། མང་གཙོའི་མངོན་འདོད་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ་ཁྲབ་ཆེར་
འགོ་བཞེན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་གི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་
ནང་གི་གནས་ཚུལ་བྱུང་རྒྱུ་འདྲི་དག་བེད་སློད་ཆེ་ཤོས་བཏང་སྟེ་རྒྱ་རིགས་མང་ཚོགས་
ལ་ཉིན་རེ་བཞིན་འཕྲད་བཞིན་པའི་འཚོ་བའི་ངལ་དུབ་མཐའ་དག་གནས་སྐབས་ལས་མ་
བྱུང་ནའང་བརྗེད་དུ་འཇུག་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

དྲ་རྒྱའི་ནང་ཐོག་མར་སྲི་རྒྱལ་བ་དང་།

པོད་མིར་ངོ་མོལ་བྲུགས་ཆེ་བུས་

ཡོད་པ་དེ་དག་ཉུང་དུ་འགོ་བ་དང་སྐབས་བསྐྱེད་རྒྱ་རིགས་དྲ་གཉེར་བ་དང་།

དྲ་རྒྱའི་ནང་ཞུགས་མཁན་ཚོའི་ཁྲོད་དུ་པོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཐད་དོན་དམ་གྱི་གདོང་

འདོག་བྱེད་འགོ་རྒྱགས་ཤིང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཉིན་ལྟར་པོད་ཐོག་རྒྱད་ཙམ་རྒྱག་

བཞིན་པ་དེ་ནས་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ལ་ཚུ་ཚོད་སྐར་མ་གཅིག་ཀྱང་ངལ་གསོ་ཐོབ་ཀྱི་མེད་

པའི་གནས་སྤངས་འོག་ཁོང་ཚོ་ཉོབ་སྤང་སྐྱེས་ཏེ། དང་སང་པོད་ནི་བརྒྱན་འཕྲིན་དང་།

རྒྱང་འཕྲིན། ཚོགས་ཤོག་སོགས་གང་སར་མཐོང་རྒྱ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ལ།

རྒྱ་རིགས་མང་པོ་ཞིག་གི་སེམས་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་དོན་གང་

ཡིན་ནམ་སྐྱེས་དུ་ཡ་མཚན་ཡང་སྐྱེ་གི་ཡོད་པ་རེད།

པོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་བྱུང་རྒྱུ་ཁག་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པར་རྒྱ་ནག་

པའི་མི་རིགས་རིང་ལུགས་སྐྱལ་སྡོད་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉང་གི་བྲིམས་མཐུན་

འགོ་བྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དེ་བས་སྐྱ་བརྟན་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ལྡན་ཡོད་པ་ཡིན།

དེ་ལྟར་པོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་བྱུང་རྒྱུ་ཁག་ལེད་ལོག་སྡོད་དགོས་དོན་ཡང་མིག་

སྔའི་རྒྱ་ནག་གི་འགལ་འདྲའི་གནས་བབ་ནས་ཤེས་ཐུབ་པ་སྟེ། རྒྱ་ནག་ནས་དམར་

པོའི་རིང་ལུགས་རྩ་འཁུག་བཏང་ཟེན་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་

འཚོ་ཞིང་གནས་པའི་ཐོག་དར་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞེན་ཡོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ཞིང་།

ཀྲུའི་འདུས་དེབ་ཀྱི་སིའོན་ཨེལ་གཞི་རྒྱུ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་དྲ་རྒྱའི་

ཐོག་ “རྒྱ་ནག་གིས་སྐྱོད་ལབ་རྒྱག་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ་” ཞེས་འགོ་བརྗོད་དུ་འཁོད་

པའི་ཚོམ་ཡིག་ཅིག་སྡེ་ལ་ཡོད་པའི་ནང་འཁོད་དོན། “དེ་སྐད་ཀྱི་ལྷ་ལྷུབ་ཀྱི་གཞི་རྟེན་
དུ་ལྷུང་པའི་མར་ཁེ་སེ་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་དེ་ཙམ་པའི་ཆ་ནས་སྐྱུར་འཛོག་བྱས་ཟིན་ཡོད་པའི་ཆ་ནས།
ད་ཆ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་སྲིད་དབང་བྱུང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་བཀའ་ལུང་དེ་གང་
ལས་འབྱུང་བའི་བྱུང་ས་གཉིས་ཡོད་པ་སྟེ། དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་དང་། མི་རིགས་
རིང་ལུགས་ཀྱི་སློབས་པ་བཅས་ཡིན་” ཞེས་གྱིས་འདུག།

བྱུང་ས་ཉེ་ལས་སྐྱུར་ཡིས་གྱིས་ “རྒྱ་ནག་གི་མི་རིགས་རིང་ལུགས་གསར་པ་”
ཞེས་པའི་དེ་བཅིལ་གྱིས་ཡོད་པ་དེའི་ནང་འཁོད་དོན། “སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་ཞའོ་ཀྲང་
ཚིང་སྟེ། རྒྱུང་ཞེན་རིང་ལུགས་གསར་པའི་གསལ་ཤེས་རྒྱན་མི་སྣུ་ཁ་གསར་པའི་ཞིག་ཡོད་
པ་ཁོང་གིས་དམར་ཤོག་རིང་ལུགས་འཛོར་ཞིག་དུ་སོང་བ་དེས་ལྷ་ལྷུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྟོང་
ཆ་ཞིག་བརྒྱན་ཡོད་པ་འདི་དག་ཁྱེད་ཅེས་རིང་ལུགས་ལས་མཚེད་པའི་མི་རིགས་རིང་
ལུགས་ཤེད་སྟོན་བྱས་ཏེ་ཁ་སློང་བྱ་དགོས་པའི་འདོད་ཚུལ་བཏོན་ཡོད་” ཅས་དང་།

ཡང་། “མང་གཙོའི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་འོས་བསྐྱུ་བྱས་པའི་
སྲིད་གཞུང་ཁག་དང་འདྲ་བར་ཁྱིམ་ས་མཐུན་གྱི་གནས་བབ་མེད་པའི་ཁར།
དམར་པོའི་ལྷ་ལྷུབ་དེ་ཡང་འཛོར་ཞིག་དུ་འགོ་བཞེན་པའི་གནས་སྐྱུར་སེལ་འོག
རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་ (རྒྱལ་ཁབ་) དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁོད་
ཁོང་ཚོའི་བྱུང་ས་ཚོས་སྐྱུ་གྲགས་པའི་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྐྱེལ་སྟོང་བྱ་རྒྱུར་བརྟེན་
ལུགས་ཆེ་རུ་འགོ་གི་ཡོད་” ཅས་གསལ་འདུག།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ལྷ་ ༩ པར་ཐོན་པའི་ཨིན་ཀླུ་ཞུ་ལཱ་ཉིར་ལཱ་གྱི་ལྷུང་ཞེས་

པའི་ཚོགས་ཤོག་ཐོག་ཚོམ་སྒྲིག་པའི་གཏམ་ཞིག་ནང་། “རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་
པས་མའོའི་རིང་ལུགས་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་གྱི་སྒྲོན་མེར་བཅི་མཚམས་བཞག་
ཟེན་པར་བརྟེན། མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་སློབ་དེ་ (ཚིག་བསྐྱེལ་ཡོང་བའི་)
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུ་ལྟ་བུར་བཅིས་ཏེ་སྤྱི་ལ་སློབ་བྱ་རྒྱུར་སྤྱིར་བཞིག་བརྒྱབ་ཡོད་”
ཅས་བྲིས་འདུག

དེ་བཞིན་སྤྱི་སྤྱིད་ལས་དོན་སྟོན་ཚོགས་ཞེས་སློབ་སྦྱངས་པའི་གནས་ཚུལ་དང་།
ཉམས་ཞིབ་སྟེ་གནས་ཁང་དེའི་ཚོམ་བྲིས་ལས་བྱེད་པ་དེའི་སྒྲོའི་ལ་ནས་དཔུད་ཚོམ་སྤེལ་དོན།
“ཕལས་པ་ཚོས་བརྗོད་གསལ་ལྟར་ན། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་ལྷ་རུ་སྤྱི་རྒྱལ་
ཁབ་མགོ་རྟིང་ཡོག་པ་དང་། ཉེར་ཞའོ་མིང་གིས་རྒྱ་ནག་གི་དཔལ་འབྱོར་སྐོད་བྱེད་བྱས་པ། སྤྱི་
ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་གྱི་ཞི་ཚོལ་བྱུང་བ་བཅས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མི་རིགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་བསམ་སློབ་སྐྱུར་གསོ་དར་སྤེལ་བཏང་ཡོད་” ཅས་དང་།

ཡང་ཁོ་མོས་མིའི་སྒྲོན་གཙུག་ལག་སློབ་གྲུའི་སློབ་དཔོན་ཀེ་ཐཱི་ལ་ཡེ་བརྟལ་
གྱིས་གནས་ཚུལ་བརྗོད་པ་ཞིག་ལུང་འདེན་བྱས་གསལ། “མི་རིགས་རིང་ལུགས་
ཀྱི་དོ་ཚོལ་ཁག་དོན་དམ་གྱི་ཡོངས་ཁྲུབ་ཁོང་ཁོ་དང་། དེ་དག་སྤྱིད་གཞུང་གིས་
བེད་ལོག་སྤྱད་དེ་དོ་ཚོལ་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་བཅས་ཐུན་མོང་གི་མཇུག་འབྲས་ཡིན།
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་དོན་ནི་ཁོང་ཚོས་དོན་རྒྱུན་གང་དེ་བཟོ་ཕལ་དང་
གོས་མོལ་བྱེད་སྐབས་རང་གི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པའི་ལངས་སློབ་སྤྱི་བརྟེན་དུ་གཏོང་རྒྱུར་
དེས་རྒྱན་དུ་སྟོན་གྲོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཡིན་” ཞེས་བརྗོད་གསལ་བཞག་འདུག

ལྷན་གྱི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་རང་གི་དབང་སྐྱུར་ཐོབ་ཐང་ལ་ཡོངས་ལྷགས་
མི་མང་གི་རྒྱུ་སྐྱོར་ཐོབ་སྐྱུར་བོད་དུ་ངོ་ཚོལ་བྱུང་བ་དེ་དག་ལྷན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་སྐྱོར་
བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་མིའི་ཞི་ཚོལ་ཐང་རྒྱུ་སྐྱོར་རྒྱུ་སྐྱོར་དང་།

གཙོ་བོ་སེམས་སྤྱད་ཡོད་པའི་ཐོག་གསལ་འགྲུལ་གྱི་བརྒྱུད་ལམ་འདྲ་མིན་ནས་ཀྱང་བོད་ནང་
གི་གནས་ཚུལ་འཕེལ་རིམ་སྐོར་ཁྲུབ་བསྐྱགས་ཅི་ཅེ་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་དག་རྒྱུ་སྐྱོར་རྒྱ་ཚོལ་
སྐོར་བསྐྱབས་ཡིན་པར་སྐྱབས་ཐབས་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷན་གྱི་གཞུང་གིས་ཨོ་ལམ་
ཡིག་འཕྲིན་དཔལ་འབར་ས་གནས་གང་དུ་བསྐོར་བསྐྱོད་བྱས་པ་དེར་ངོ་ཚོལ་བྱུང་བའི་གནས་
ཚུལ་ལ་ཉམ་ཞེད་ཚོན་པོས་འབྲོག་བཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེས་ལྷན་གྱི་ནང་མར་ནས་འདི་ཐོན་
ཐོག་ཉེ་སྔོན་མི་བྱེད་པས་མཚོན་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་བར་སྐྱུང་རྒྱུ་འཆང་བའི་རར་སྐྱུལ་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

འདིར་དཔེ་མཚོན་གཉིས་བཤད་ན། བསམ་བློ་རྒྱུ་རྒྱུ ཞེས་པའི་དྲ་

གནས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་ཚོལ་སྐྱིལ་པ་ལྟེ་ཀྱང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩
ཉིན་དཔྱད་ཚོལ་སྐྱེལ་དོན། “མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཁྲུབ་མཚེད་

དུ་འགོ་བཞེན་པའི་དུས་སྐབས་འདིར་རྒྱ་རིགས་ཁ་བཤས་ཏེ། ལྷན་གྱི་དབང་བརྒྱལ་འཕྲིན་ལས་
ཁང་སི་སི་ཀྱི་སྤེའི་ལེ་ཚོན་དོ་དམ་པ་པའེ་ཡན་སྐྱུང་དང་། ཀྱང་པའི་ན་གཞོན་ཞེས་པའི་ཉིན་
པའི་གསར་ཤོག་གི་འདྲ་དཔར་སྐྱིལ་སྐྱོར་བ་ཏེ་ཡན་གོང་སྐྱུ་ནས་ (མར་ནས་འདི་ཐོན་ཐོག་
ཉེ་སྔོན་མི་བྱེད་པའི་) ལས་འགུལ་དེ་ནི་ ‘རྒྱ་མཚོན་མེད་པ་’ ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད།
དེས་རྒྱ་རིགས་མི་མང་གི་ཁེ་ཕན་ལའང་དོ་ཐོག་གཏོང་གི་ཡོད་ཅེས་སྤིང་སྐོར་བས་ཚེན་
པོས་བརྗོད་མཁན་རྣམས་ལ་ཁོང་གི་འདྲི་བཤད་ལོག་དུ་རྒྱུད་པའི་དྲ་གཉེར་བ་ཚོས་སྐྱོན་བརྗོད་

ཀྱི་དྲག་ཆར་འབེབས་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།” ཅེས་གྲིས་འདུག་པ་དང་།

དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་འདྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱུང་འབར་རྒྱུར་པ་གླི་
རྒྱན་ལྷ་བས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་ བསམ་བློ་ཆུ་བྱས་
ཞེས་པའི་དྲ་གནས་ཐོག་དབྱུང་ཚོལ་སྤེལ་དོན། “(བར་ལམ་) རྒྱ་ནག་ནང་དང་།
ཕྱི་རྒྱལ་བཅས་པར་དོ་ཚོལ་བྱུང་བ་རྣམས་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་ལུའུ་སྟེ། རྒྱ་ནག་ནང་
ཁུལ་གྱི་གསང་སྤྱུལ་དང་། བདེ་འཇགས་ཚོན་པ་དེས་བཞོད་འདོམས་དང་། སྤྱིན་བདག་
བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་ཉོགས་བྱུང་ཡོད།” ཅེས་གྲིས་འདུག་པ་བཅས་
ཡིན།

དེར་སྐབས་ཐོད་ནང་ཐོད་མི་དོ་ཚོལ་བྱེད་མཁན་ཚོའི་ཐོག་ “མི་དམངས་ཀྱི་དམག་འཐབ་”
ཅིག་འདྲན་རྒྱུའི་སྐྱེད་སྲོགས་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་རིགས་མི་མང་གི་ཁྲོད་ནས་མི་སྐྱེར་སྲུ་
གཅིག་གིས་ཀྱང་དམག་འཐབ་འདིའི་འགོ་འདོམས་བྱེད་ཆེད་མདུན་དུ་ཐོན་མེད་ནའང་།
བཀག་བསྐྱེལ་བྱས་པའི་ཐོད་མི་ཞི་ཚོལ་བའི་ཐོག་དབང་འདྲིན་པ་ཚོས་དྲག་བྱགས་དང་།
གདུག་རྒྱབ་རི་ལྗང་སྤོད་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དེ་སྤྱི་གཞན་གསུམ་གསུམ་བརྗེའི་སྐབས་མ་
གཏོགས་ཐོས་སྤོང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཞི་ཚོལ་བ་ཚོར་མི་འཕེན་
དམར་བསད་གཏོང་བ་དང་། འདྲིན་བརྒྱུང་འོག་རྒྱུད་པ་རྣམས་ལ་མཚན་གཅོད་དང་།
རྒྱུང་དེག་དྲག་པོ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་ཞི་ཚོལ་བྱེད་ལུལ་གྱི་དགོན་སྡེ་
ཁག་ལ་དམ་བསྐྱགས་བྱས་ཏེ་བཟའ་བརྒྱུད་གཅོད་པ་དང་། མི་འཕེན་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་
བའི་སྤང་པོ་རྣམས་ (ཞིབ་དཔྱད་བྱ་རྒྱུར་བསྟུན་དེ) དཔོར་འབྱེད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་

མི་སེམས་ཀྱི་འོད་མི་ཚོས་འཆི་སྐྱོན་ཤེས་སུ་མི་འདུག་པའི་ཐབས་ཤེས་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡིན།
དོན་དུ་ཆ་མོད་འདི་ “དཔག་འཐབ་ཁྲལ་” ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཟིན་ཡོད་པ་རེད།

མི་རིགས་མཐུན་བསྐྱིལ་དང་། འབྲེལ་ལོལ་ལ་སྐྱ་མི་རིགས་ཀྱི་སྐབས་སྐོར།
ཨ་རི་ཤིཡུ་ཀ་གཙུག་ལག་སློབ་གྲུབ་སློབ་མ་སྐྱེ་རས་མང་ཉི་དོ་རྗོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་
རིགས་སློབ་སྐབས་ཚོ་དང་། འོད་དོན་སྐབས་སྐོར་བའི་བར་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་
ལ་ཞུགས་བྱེད་མཁན་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་ལོར་གྱི་རིགས་ཚོའི་སློབ་མ་ནས་སྐྱོན་
བརྗོད་དཔྱད་སྐྱབས་ལྷན་ཆེ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ལྷོ་རྒྱ་མང་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ལྷ་ ༩
ལ་ལྷོ་ས་ཨེ་ལྷོ་སྤྱི་ས་ཀྱའི་མས་ཞེས་པའི་གསར་ཤོག་ཐོག་རང་གི་བསམ་ཚུལ་མཚོན་པའི་
ཆེད་ཚོམ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད་པ་དེ་ཨི་ཅི་ཡན་ཨེ་གསེར་ེས་ཞེས་པའི་ཆགས་ཤོག་ཐོག་བསྐྱར་
འདོན་བྱས་འདུག་དེའི་ནང་འཁོད་དོན། “དཔག་གཙུག་སློབ་ནང་གྱི་རིགས་དོ་རྗོལ་བ་དང་།
འོད་སློབ་ཀྱི་དོ་རྗོལ་བའི་བར་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་ལ་ཞུགས་བྱས་པར་
བརྟེན། རང་ཉིད་ཚོམ་བྱའི་ནང་ཚུད་དེ་གྱི་རིགས་སློབ་སྐབས་ཚོམ་སྐྱོན་བརྗོད་དཔྱད་
དང་། སྤྱི་སྐྱེལ་བྱལ་པོ་བཏང་བུང་། དོ་རྗོལ་དེའི་རྗེས་སུ་ད་ལ་བྱ་གྱི་ཐོག་ནས་
སྤྱི་སྐྱེལ་བྱེད་པས་མ་ཚད། ཉེན་བརྗོད་ཆེ་བའི་ཁ་དཔར་ཡང་འཕྲོར་འགོ་ཚུགས་སོང་།
དེ་ནས་གནས་ཚུལ་རྗེ་སྤྱི་ཏུ་སོང་སྟེ་གྱི་ནག་ནང་ཡོད་པའི་པ་མ་གཉིས་ལ་འད་ཉེན་
བརྗོད་བཏང་རྗེས་ཁོང་གཉིས་གསང་གསལ་བྱེད་ཀ་མེད་ལ་གྱུར་འདུག་” ཅེས་དང་།

ཡང་། “ད་རང་ཉལ་ཁང་དུ་འཕྲོར་རྗེས་མི་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཞིག་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་མེད་

ཤེས་ཚད་རིམ་ལྡན་གཞུང་གི་སྒྲིག་སྐྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྡན་སྒྲིག་སྐྱོད་དང་ཕན་ཚུན་ལཱ་ལེན་ཚོགས་ཀྱི་དྲ་གནས་ལ་
བརྟེན་ཞིབ་བྱས་པ་ཡིན། དྲ་གནས་ནང་གོང་གསལ་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཤེད་ཚན་སྐྱོད་ཀྱོང་
ཞུ་བས་དགའ་སྐྱོམ་དང་བཅས་ ‘ང་ཚོས་རང་གི་རང་གཤིས་ངོ་མ་དེ་ཁོང་ཚོར་བརྟན་ཡོད་’
ཅས་བྱིས་འདུག དེ་ལ་ངས་ལན་འདེབས་ཤིག་བྱིས་པའི་ནང་། མི་ཁག་གིས་སྐྱོན་འཇུགས་ཤེད་
པ་ལས་སྐྱོག་སྐྱེ་ངས་བོད་རང་བཅོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤེད་ཀྱི་ཡིད་ཅིང་། བོད་རིགས་དང་རྒྱ་རིགས་
གཉིས་ཀའི་རང་དབང་གི་གནད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་དང་།
དེའི་སང་ཞོགས་དྲ་ལམ་ཐོག་དྲོག་རྒྱུ་ཚེན་པོ་ཞིག་ལངས་འདུག ངའི་འདྲ་དཔར་དྲ་རྒྱའི་ནང་
སྐྱིག་འཛོག་བྱས་འདུག་པའི་དཔྲལ་བར་ ‘རྒྱལ་འཚོང་བ་’ ཞེས་བརྗོད་ཚིག་བཀོད་པས་མ་ཚད།
འཛོགས་དང་ངས་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་ལ་ངའི་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་ལེ་ཨང་གངས་ཀྱང་བཀོད་འདུག་
པས་གནས་ཚུལ་དེ་ནི་རྒྱ་རིགས་ཉེན་རྟོག་པས་མཁོ་འདོན་བྱས་ཡོད་པ་ལས་གཞན་གྱི་རྒྱ་
ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད་” ཅས་བྱིས་འདུག།

ཁོང་མོས་མུ་མཐུད་བརྗོད་དོན། “རྒྱ་ནག་ནང་ངའི་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁང་བྱིམ་
གང་དུ་ཡོད་མེད་ཁ་སྐྱོད་སྐྱོན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་བཀོད་ཐོག མི་རྣམས་ལ་དེར་
བརྐྱོད་ནས་ ‘ངོ་ཚ་ཁལ་མེད་ཀྱི་བྱི་འདིར་’ སྐྱོབ་གསོ་ཞིག་སྐྱོད་དགོས་ཞེས་སྤུལ་མའང་
བྱས་འདུག དེ་དུས་ངས་གནས་སྐྱོད་ཅི་ཅི་ལ་ལྟར་ལྟར་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཞིང་།
ང་ལ་ཁ་དཔར་བཏང་སྟེ་ཚོ་སྐྱོག་འཇུག་རྒྱའི་ཉེན་བརྟེན་གཏོང་ཕན་ཚུན་འདུག་ལ། ངས་རང་
གི་ཨ་མར་ (ཁ་དཔར་བརྒྱུད་) སྐད་ཆ་ཤོད་སྐབས་ཁོ་མོ་དང་། ངའི་པ་ལགས་སུའང་
དེ་མཚུངས་ཀྱི་ཉེན་བརྟེན་འཁྲུང་བཞིན་འདུག་པས་གསང་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་གནས་གསུངས་

བྱུང་” ཞེས་གྲིས་འདུག

མཚམས་འདིར་རྒྱའི་དབང་འདྲིན་པ་ཚོར་དྲན་སྐྱེལ་གྱི་རྩལ་དུ་རྒྱ་རིགས་
མཁས་པ་ཁག་གཅིག་ནས་བསམ་འཆར་དོན་ཚན་ ༡༡ འཁོད་པའི་བསྐྱབས་
གཏམ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད་པ་ནས་དོན་ཚན་གཉིས་ཟུར་འདོན་བྱས་ཏེ་བཀོད་ན།
དོན་ཚན་བརྒྱ་གཅིག་པར། “འབྱུང་འབྱུར་འདི་སྐྱེ་བུའི་དོན་རྒྱུ་རིགས་མི་ཡོང་བའི་
ཆེད་དུ་སྲིད་གཞུང་ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཙྰ་བྱིམས་ནང་གསལ་ཡོད་འཁོད་པའི་ཚོས་ལུགས་
དད་མོས་གྱི་རང་དབང་དང་། སྐྱེ་བརྗེད་རང་དབང་བཅས་ལ་ངེས་པར་སྤྱང་བཅི་བྱས་ཏེ།
བོད་མི་ཚོར་རང་གི་བདེ་སྐྱབས་གནས་རྩལ་དང་། རེ་བ་བཅས་གསལ་འདོན་བྱེད་ཚོགས་པ་
དང་། མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ལས་སྐྱབ་པའི་ཆབ་འབངས་མི་མེར་ཚོར་རང་དབང་གི་
སྐོ་ནས་གཞུང་གི་མི་རིགས་སྲིད་བྱས་ལ་སྐྱོན་བརྗེད་དང་། བསམ་འཆར་འདོན་ཚོགས་པ་
ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་” ཞེས་དང་།

དོན་ཚན་མཐའ་མའམ་བརྒྱ་གཉིས་པར། “ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་མ་དགའ་ཞེ་འདྲིན་གྱི་

བསམ་སྐྱོའི་རིགས་མེད་པར་བཞོས་ཏེ་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་ལས།
སྐྱེ་བུ་དེ་མི་རིགས་ཕན་རྒྱུན་དབར་འགལ་ལྷན་ཡོང་གཞི་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུའི་འདོད་རྩལ་འཆར་གི་
མེད། རང་གི་ས་སྤེལ་བྱུང་གཏོང་འདུན་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ནས་དང་ཐོག་
མི་རིགས་ཕན་རྒྱུན་དབར་འགལ་ལྷན་ཡོང་གཞི་ཁག་མེད་པར་བཞོ་དགོས་པར་བརྟེན།
ང་ཚོས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་དུ་ལའི་ལྷ་མ་དང་ཐད་ཀར་ཞི་མོ་ལ་གནང་
སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐྱེལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བོད་རྒྱལ་རིགས་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་ནས་ཕན་རྒྱུན་དབར་གྱི་

ཡོག་རྟོག་གནས་རྩེ་ལ་ཁག་མེལ་ཐབས་དང་། འབྲེལ་གཏུགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས།
མཐུན་བརྒྱུད་ཡོང་ཐབས་བཅས་ལ་འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱུའི་ར་ཚོས་དེ་བུའདྲ་གྱི་ཡོད་ལ།
གཞུང་འབྲེལ་ལས་ཚན་ཁག་དང་། བླ་མ་ཚེའི་ཚོགས་སྡེ་ཁག དེ་བཞིན་ཚོས་ལུགས་
གྱི་དབུ་བྱིད་མི་སྡེ་ཚོས་ཀྱང་དམིགས་ལུལ་འདི་དོན་འབྲོལ་ཡོང་བའི་སློབ་སྦྱོར་ལུགས་
ཚེན་པོ་བསྟེན་དགོས་པ་ཡིན་” ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད།

པེ་ཅིང་དུ་ཨོ་ལམ་ཕིག་ཅིང་འབྲན་འཚོག་རྒྱུར་བགོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད་དམ།

ཡང་ན་ཕན་གོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད།

པེ་ཅིང་དབང་འཛིན་པ་ཚོའི་དོས་ནས་ཡགོང་ས་ཡལྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་ལུ་མཐུད་
ནས་རྒྱུན་བརྗོད་བྱེད་གཞི་ཆེ་ཁག་གཅིག་མི། བང་ཉིད་ནས་རྒྱ་ནག་དུ་ཨོ་ལམ་ཕིག་ཅིང་འབྲན་
འཚོག་རྒྱུའི་ལས་འཆར་ལེགས་ལམ་དུ་གཏོང་གི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་།
ཁོང་ཚོས་ད་ལམ་བོད་གྱིས་ཁུལ་མང་པོའི་ནང་ཞི་བའི་དོ་སྐོལ་གྱི་ལས་འགུལ་རིམ་པ་བྱུང་བ་དང་།
དེ་བཞིན་སྤེལ་འཇུག་གིས་སློབ་སྦྱོར་གང་དུ་ཨོ་ལམ་ཕིག་འདི་དཔལ་འབར་བརྒྱུད་སྐྱོད་
བྱས་པ་དེར་རྒྱན་འབོད་ཁྲོམ་རྒྱུར་བྱེད་མཁན་མང་དག་བྱུང་བ་བཅས་དཔང་དུ་གསུངས་གྱི་རྩེ་ལ་དུ་
བཟངས་ཏེ། ལས་འགུལ་དེ་དག་ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་བྱས་འགོད་གནང་ཡོད་པའི་རྩོན་
འཇུགས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

དོན་དངོས་ཐོག་ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་པེ་ཅིང་དུ་ཨོ་ལམ་པིག་འཚོག་རྒྱུར་
འགོག་རྒྱུ་བཟོ་རྒྱུའི་ཚབ་དུ། རྒྱ་ནག་ལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོའི་ཨོ་ལམ་པིག་
ཅིང་འགྲན་གྱི་མཐོན་བདག་བྱ་རྒྱུའི་འོས་འགན་མ་སྤྲད་གོང་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་ཚོག་
པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ཅིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཅི་གཅིག་གནང་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༥
པར་ཡགོང་ས་མཚོག་ཨ་རི་ཁུལ་སོལ་ཏེ་ལེག་གོང་ཁྲིར་དུ་ཚིབས་སྐྱུར་བསྐྱུངས་སྐབས་སུ།
“གལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་གིས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གོང་སྐྱོང་བྱས་ཚེ།
ཁོང་ཚོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོའི་ཨོ་ལམ་པིག་ཅིང་འགྲན་གྱི་མཐོན་བདག་བྱེད་འཆར་
ལ་དོས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་” ཞེས་དང་། ཡང་། “ཅིང་འགྲན་འདི་ཐད་རྒྱ་
རིགས་མི་མང་ལ་སེམས་ཚོར་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་དོས་ནས་ཤེས་འདོད་འདུག འགྲོ་བ་མ་
འི་ཐོབ་ཐང་གི་ཚོགས་པ་ཚོར་ཡང་སེམས་ཚོར་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་ཤེས་འདོད་འདུག”
ཅིས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་རེད།

སྐབས་དེ་དུ་སི་ཨན་ཨན་གསར་འགྱུར་ཁང་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༥
ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གནས་རྒྱལ་མཐོ་འདོན་བྱས་པར་གཞིགས་ན། ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་
འདི་སྐད་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་སྟེ། “དོས་ནས་ཁོང་ཚོའི་བསམ་རྒྱལ་ཤེས་འདོད་འདུག
གལ་སྲིད་ཁོང་ཚོས་རྒྱ་ནག་ནང་ཅིང་འགྲན་འདི་འཚོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྱུར་བ་ཞིག་
ཡོང་རྒྱུའི་བསམ་རྒྱལ་འཆང་གི་ཡོད་ཚེ། དོས་ནས་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་” ཞེས་
བཀའ་གནང་སྐོར་བཀོད་འདུག

ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་རྒྱ་ནག་ནང་ཨོ་ལམ་པིག་ཅིང་འགྲན་འཚོག་རྒྱུར་

ལྷན་སྐྱོད་གནང་གི་ཡོད་པའི་ཆ་ནས། དེ་སྐབས་ལོ་ ༢༠༠༡ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༡༩
ཉིན་ལྷ་སའི་རྒྱལ་ས་མོ་མོ་ཁོ་ལོ་རྒྱལ་སྐྱེའི་ཨོ་ལམ་ཕིག་ཚོགས་ཀྱི་ནས་སྐབས་རྗེས་
མའི་ཅེད་འགྲན་འཚོག་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་ལས། བྱོར་བྱིར་གནང་འདེབས་ཐག་གཅོད་
བྱེད་སྐབས་རྒྱ་ནག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་འཛོལ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་བྱུང་ཡོད་པར་ང་ཚོས་ངོས་འཛིན་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་སྐབས་ཡིན་པ་སི་ཨན་ཨན་གསལ་འགྲུབ་ཁང་ནས་སྐྱོད་ལོ་ ༢༠༠༡

ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གནས་ཚུལ་མཁོ་འདོན་བྱས་པ་ནས་ཤེས་བྱུང་བ་ལྟར། དེའི་
ནང་ “བདུན་སྡོད་མར་བཅོན་བྱོལ་བོད་མིའི་ཚོས་སྤྱོད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཏུ་ཡའི་སྐྱ་མས་
‘རྒྱ་ནག་ལ་ཨོ་ལམ་ཕིག་ཅེད་འགྲན་གྱི་མཐོན་བདག་བྱེད་པའི་ངོས་བབས་ལྷན་ཡོད་’
ཅས་གསུངས་པ་དེས་ཤིང་ཅིང་ལ་རྒྱལ་ཁབ་འཛོལ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱེད་ཀྱི་ཆེ་ཚོས་ཞིག་
ཐེབས་ཡོད་” ཅས་འཁོད་ཡོད་པས་ཡིན།

སྐྱོད་ལོ་ ༢༠༠༥ ལོའི་དབུས་དུས་ཨོ་ལམ་ཕིག་འི་ཅེད་འགྲན་དེ་རྒྱ་ནག་
ལ་མཐོན་བདག་བྱེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་འཛོལ་སྐབས་ལ་གོང་ས་མཚོག་གིས་ཡོངས་
བསྐྱོད་དགའ་བསུ་གནང་བར་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་གི་འཆར་གཞི་དེར་གང་ཉིད་
ནས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་རྒྱལ་སྐྱོད་གནང་ཡུགས་གྱུར་གསུངས་ཡོད།
ད་དུང་ཁོང་གིས་བཀའ་གཤེས་གནང་ཡོད་ཅེ་ན། “དེ་དང་ཆབས་ཅིག་མི་སྐྱེད་དང་།
ཚོགས་སྡེ་ཁག་ནས་ཅེད་འགྲན་གྱི་གོ་སྐབས་འདི་བེད་སྡོད་དང་འབྲེལ་ཞི་བའི་སྡོད་ནས་
རྒྱ་ནག་ནང་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བདེལ་བཞིག་ཚབས་ཆེ་གཏོང་བཞིན་པ་དེ་དག་འབྱུང་
འགྱུར་མཚམས་འཛོག་ཡོང་བའི་རེ་བ་དང་བཅས་གསལ་སྡོད་ཏུ་རྒྱ་དེ་ནི་ཁོང་ཚོའི་ཐོབ་

ཐང་ཡིན་” ཞེས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་རེད།

ཨ་མོང་ས་མཚོག་གིས་འདི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལོའི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་

ནང་རྒྱ་ནག་དུ་ཨོ་ལམ་ཡི་ཀ་ཅིད་འགྲན་འཚོག་རྒྱུ་འི་ཐད་གང་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་གཞི་བཞེངས་སྤོགས་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་རྒྱས་བཤད་མཛད་ཡོད་པ་འདི་ལྟར་ཉེ།

“འདི་ལོ་ཨོ་ལམ་ཡི་ཀ་ཅིད་འགྲན་པེ་ཅིང་དུ་འཚོག་རྒྱུར་རྒྱ་ནག་མི་མང་གིས་དགའ་སློབས་དང་བཅས་ཉེ་ངང་རྒྱལ་བྱེད་བཞིན་པ་ལྟར། རོས་ཀྱིས་ཐོག་མ་ནས་རྒྱ་ནག་

ལ་ཨོ་ལམ་ཡི་ཀ་ཅིད་འགྲན་གྱི་གོ་སྐབས་སྤོད་དགོས་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་རྒྱུ་འི་ཅིད་འགྲན་འདི་རིགས་ནི་འགོ་བ་མིའི་རང་དབང་དང་། འདྲ་མཉམ་

མཛད་མཐུན་སོགས་མཚོན་པའི་ནམ་འགྲུར་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་ནག་གིས་ཅིད་འགྲན་འདིའི་མགོན་བདག་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་ཆེད་རྒྱལ་ནང་དུ་སྐྱེ་བཅོང་དང་། གནས་ཚུལ་མཐོ་

སྤོད། བསམ་ཚུལ་གསལ་བཏོན་སོགས་ཀྱི་རང་དབང་དང་། བྱ་ཡངས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་ལ། རྒྱལ་རྒྱུ་འི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཅིད་མོ་བ་གཏོང་རྒྱས་མཚོན་འདི་སྐོར་རྒྱ་ནག་ལ་དུན་

བརྒྱལ་བྱེད་དགོས། རྒྱལ་རྒྱུ་འི་ཐོག་གོས་ཚོགས་དང་། མི་སྡེར། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་བཅས་ཀྱིས་ཅིད་འགྲན་འདི་རྒྱ་ནག་ནང་བཟང་སྤོགས་

ཀྱི་འགྲུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་རྒྱུ་འི་གོ་སྐབས་བཟང་ཤོས་སུ་མཐོང་ནས་ལས་འགུལ་མང་པོ་ཞིག་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པར་ཁོང་ཚོའི་སྐྱལ་བསམ་ལ་ཡི་རང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

འོན་ཀྱང་ནན་བཅོང་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ཨོ་ལམ་ཡི་ཀ་ཅིད་འགྲན་མཇུག་འགྲིལ་རྗེས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ལ་བསམ་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་ཡིན། ཅིད་འགྲན་འདིས་རྒྱ་ནག་མི་མང་གི་

མེམས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་དེས་ཅན་ཞིག་ཐེབས་རྒྱུར་དེས་པས། ཨོ་ལམ་ལིག་ཅིང་འགྲན་གྱི་
རྗེས་སུ་རྒྱ་ནག་ནང་བཟང་སྤོགས་ཀྱི་འགྲུར་བ་སྤུ་མཐུང་ཡོང་ཆེད་འདྲམ་གླིང་རྒྱ་བྱུང་གྱི་
ལྷན་ཤུགས་འདོན་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་འཚོལ་དགོས་” ཞེས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་དང་།

བར་ལམ་བོད་ནང་དོ་སྐོལ་གྱི་ལངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་གྱུར་བ་དེ་
དག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གདུག་རྒྱུབ་ཆེན་པོས་དྲག་གཞོན་བྱས་པའི་རྗེས་འབྲེལ་སྤྲི་སྤོགས་
རང་དབང་ལུང་བར་ལེ་ཅིང་དུ་འཚོག་རྒྱུའི་ཨོ་ལམ་ལིག་ཅིང་འགྲན་ཆེན་མོའི་ནང་འདྲམ་
གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུ་མེད་པའི་འཕོད་རྒྱ་ཆེར་སྤོག་གྱེད་བཞིན་ཡོད་
ནའང་། ལ་ཤོང་ས་ལ་སྤྱད་པའི་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ཐལ་དྲགས་པ་རེད།
ཅིང་འགྲན་ལ་འགོག་སྐོལ་རིགས་བྱ་རྒྱུ་མེད་ཅེས་ཞུ་ནན་གྱིས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱུའི་དབང་འདོན་པ་ཚོས་སྤྱོད་བརྗོད་གྱེད་གཞི་གཞན་ཞིག་ནི། བཅོམ་བྱོལ་བོད་
གཞུང་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༥ པར་སྤྱད་པའི་དུ་འཚོགས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་
དོན་རྒྱུབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་སུ་པའི་ཐོག་ལེ་ཅིང་ཨོ་ལམ་ལིག་ལེགས་
ལམ་དུ་མི་གཏོང་བའི་ལས་འཆར་བྱས་འགོད་བྱས་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པ་དེ་ཡིན།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱུབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་
དང་པོ་འཚོགས་པ་ནས་ད་བར་བོད་དོན་རྒྱུབ་སྐྱོར་བའི་ཚོགས་འདུ་རི་བརྒྱུས་ཚང་མ་
བཅོམ་བྱོལ་བོད་གཞུང་གིས་གོ་སྐྱིག་གནང་ཡོད་པ་ནི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རེད།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ལོར་རྒྱ་ནིའི་རྒྱལ་ས་སྤོན་དུ་བོད་དོན་རྒྱུབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་
ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་གཉིས་པ་འཚོགས་རྒྱུ་གྱི་ཚོགས་འདུ་ཁག་བཅོམ་བྱོལ་བོད་གཞུང་

དང་། མེད་རིག་ལོ་ལྷན་ཐེབས་ཚུ་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་གོ་སྐྱིད་གནང་ཡོད།
ཚོགས་འདུ་འདི་དག་ཚང་མའི་ནང་བཅན་ཤོལ་བོད་གཞུང་དང་། མེད་རིག་ལོ་ལྷན་ཐེབས་
ཚུའི་ལས་འགན་ནི་མཐུན་འགྱུར་གྱིད་མཁན་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། བོད་དོན་རྒྱུ་རྐྱེད་ཚོགས་
པ་ཁག་རང་ངོས་ནས་ཚོགས་འདུ་འདི་དག་ཚང་མའི་གོས་རིམ་འགོད་སྐྱིད་བྱས་ཡོད་པར་མ་ཟད།
སྐབས་དེ་དག་ཏུ་ལས་དོན་འཆར་གཞི་དང་གོས་ཚད་རིམ་པ་གཏན་འབེབས་བྱུང་ཡོད་
པ་ཁག་གི་འགན་དབང་ཡང་བོད་དོན་རྒྱུ་རྐྱེད་གྱི་ལས་འགུལ་ལྷན་མོང་ལ་
ཡོད་པ་ཡིན། དོན་དངོས་ཐོག་པར་ག་བོད་དོན་རྒྱུ་རྐྱེད་ཚོགས་ཆེན་འཚོག་
པའི་སྐབས་སུ་བཅན་ཤོལ་བོད་གཞུང་གིས་ཁོང་ཚོའི་ཚོགས་ཆེན་གོ་སྐྱིད་
གནང་རྒྱ་དེ་བབས་ལོས་ཆེ་མིན་རྐྱེད་བསམ་ཚུལ་འདོན་མཁན་བྱུང་བར་མ་ཟད།
མཐར་ཐུག་གནད་དོན་འདིའི་ཐོག་ལོས་ཤོག་ཀྱང་འཕེན་དགོས་བྱུང་བའི་མཇུག་འབྲས་
སུ། ཚོགས་ཐེབས་མི་འགོ་ལམ་མོ་ཆེའི་ངོས་ནས་བཅན་ཤོལ་བོད་གཞུང་གིས་སུ་མཐུན་
དེ་བོད་དོན་རྒྱུ་རྐྱེད་པའི་ཚོགས་འདུ་གོ་སྐྱིད་གནང་དགོས་པའི་ཐག་གཅོད་བྱུང་བ་
རེད།

བཅན་ཤོལ་བོད་གཞུང་གི་ལས་འགན་ནི་གོང་སྡེས་སྐར་བོད་དོན་རྒྱུ་
རྐྱེད་པའི་ཚོགས་འདུ་ཁག་གོ་སྐྱིད་བྱ་རྐྱེད་མཐུན་འགྱུར་གནང་རྒྱ་ཙམ་ཡིན་ནའང་།
ཚོགས་འདུའི་གོ་སྐབས་དང་བཐུན་ནས་ཚོགས་ཐེབས་བོད་དོན་རྒྱུ་རྐྱེད་བ་ཡོངས་ལ་
རང་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་མངོན་སྲོལ་ཁག་དོ་སྲོད་གསལ་བཤད་གནང་རྒྱུ་དང་། དབཞིན་དུ་ཕའི་ལམ་གྱི་
ཐབས་ཚུལ་ལོག་ང་ཚོས་བོད་རིགས་ཡོངས་ཚོགས་འདིན་རྐྱེད་གོང་ལུ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིལ་

པའི་རང་སྲིད་རང་སྲོད་གི་གནས་བབ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་འཛོལ་རེ་བྱེད་བཞིན་པ་
འདྲིར་ཁོང་ཚོའི་དོན་ནས་རྒྱལ་སྲོད་ཡོང་བའི་འབད་བཙོན་ཡང་གནང་གི་ཡོད་ཅིང་།
བཙོན་བྱོལ་པོད་གཞུང་གི་བཀའ་ཚོན་གྱི་པ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་
ནས་པར་ག་དང་། ལྷན་སེལ་ཚོགས་ཆེན་གཉིས་ཀར་དེ་ལྷན་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ཁག་
གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་པར་མ་ཟད། ལ་གོང་ས་ཆེན་པོའི་དམིགས་བསལ་སྐྱེ་ཚབ་
བཀའ་རྒྱུར་རྒྱ་རི་སློབ་གྲོས་རྒྱལ་མཚོན་མཚོག་ནས་ཀྱང་པོད་རྒྱའི་དབར་འབྲེལ་མོལ་གྱི་
འཕེལ་རིམ་གནས་ཚུལ་དོ་སློད་གནང་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་ཨ་རིའི་སྲིད་ལྷན་
ཁང་ཁོངས་པོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་སྐྱེ་ཚབ་སློབ་ཁྲིམ་བརྒྱུན་སྲིད་
མཚོག་རྒྱལ་སྲིད་པོད་དོན་རྒྱལ་སྲོད་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ལྔ་
པའི་ཐོག་དོ་སེབས་གནང་ཡོད་ཅེས་གནས་ཚུལ་སྲིད་ཡོད་འདུག་ནའང་།
དོན་དངོས་ཐོག་ལྷན་སྐྱེའོང་ཚོགས་ཆེན་དེའི་ནང་སེབས་ཞུགས་གནང་ཡོད་པ་མ་རེད།
འདི་ནི་རྒྱ་ནག་གི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་གནས་ཚུལ་རྒྱལ་བོའི་བྱེད་གྱི་ཡོད་
པའམ། རྒྱ་གཏམ་ཁྲུབ་སྲིད་གདོང་གི་ཡོད་པའི་དཔེ་མཚོན་གསལ་པོ་ཞིག་ཡིན།

གོང་གསལ་པོད་དོན་ཚོགས་འདུ་ཁག་གི་ལས་རིམ་ནམས་སྲིད་གསལ་ནང་གསལ་
ཡིན་ཞིང་། ཚོགས་འདུ་དབྱེད་བྱེད་དང་། མཇུག་བསྐྱེད་མཛད་སྒོ་སོ་སོར་རྒྱལ་སྲིད་
གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་གི་ལས་བྱེད་མི་འགོ་གདན་འདྲན་ཞུ་གི་ཡོད་པའི་ནང་
རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་འབྲེལ་གསར་འགྱུར་ཚན་པ་ཤིན་དུ་ཡི་གསར་འགོད་པའང་ཚུད་ཡོད།

སྐབས་དེ་དག་ཏུ་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པ་འགོད་པ་ནམས་གྱིས། “ཁ་བུལ་རིང་ལུགས་པ་ཚོས་པེ་
ཅིང་ཚོ་ལམ་པིག་ཅིང་འབྲན་ལ་འགོག་གྱིན་བཟོ་རྒྱུའི་བུས་འགོད་བྱེད་གྱི་འདུག་” ཅེས་
གནས་ཚུལ་འགོད་སྟེལ་བྱེད་པའི་རིགས་ནམ་ཡང་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད།།

ལེ་ཚན་གསུམ་པ། དེ་སྒྲིབ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་།

བཅའ་བྱོལ་བྱོད་ཀྱི་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ།

(སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་སྤྱི་ལོ།)

རྒྱུ་འབྲས་ལོན་པ་ཚོས་ཡགོང་ས་ཡུལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་བོད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་
རྙིང་པ་ཁོང་ཚོས་བཀའ་བཏོན་རྒྱུ་ལོན་ཞིང་བུན་ལམ་ལུགས་སུ་འབོད་པ་དེ་བརྒྱུར་
གསོ་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་གནང་གི་འདུག་ཅེས་སྒྲོན་འདྲུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་།
དེ་དུང་ཁོང་ཚོས་གཞི་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ཅེན། བོད་མིའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་དམིགས་

ལུལ་ནི་དེ་དག་མངོན་འགྱུར་ཡོང་བ་སུ་རྒྱ་དེ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་
གི་གཞུང་འབྲེལ་གསར་འགྱུར་ཚན་པ་ཤིན་ཏུ་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༤
ཉིན་རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མགྱིན་ཚབ་པ་ཅང་ཡུས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་བརྗོད་པ་
ཞིག་ལུང་འདྲིན་བྱས་གསལ། “དུ་ལའི་ནི་བོད་རྒྱུང་པའི་ཚོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་ཞིང་བུན་

ལམ་ལུགས་ཀྱི་རོ་ཚབ་མཚོན་བྱེད་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན། དེ་སྒྲིབ་ཞིང་བུན་ལམ་ལུགས་ནི་
འགྲོ་བ་མིའི་ལོ་རྒྱུས་སྤེར་ཆེས་མཉམ་ནག་གི་བུན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པ་དེར་ཞིང་
བུན་བདག་པོའི་དམིགས་བསལ་བྱུང་དབང་ཁོ་ན་ལས་དམངས་གཙོ་དང་། རང་དབང་།
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅི་ཡང་མངོན་རྒྱ་མེད་” ཅེས་བརྗོད་གནས་བཏོན་

འདུག།

གོང་གསལ་སྐད་ཆ་ནམས་ནི་བདེན་པ་དང་ཡོངས་སུ་རྒྱབ་འགལ་གྱི་རྒྱགས་
གཏམ་ཤ་སྟག་ཡིན། ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོ་གནས་གང་ཉིད་པོད་མི་
མང་གི་རང་དབང་རྣམ་པའི་མགོན་ཚབ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད་ལ།
འབྲུང་འབྲུང་པོད་གྱི་གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་སྟོན་གང་འདྲ་ཞིག་གི་མིན་ནི་པོད་རྒྱ་
ཆེའི་མི་མང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ནམ་ཞིག་པོད་མི་མང་མོས་གྱི་འདོད་
རྒྱུ་ཡོངས་སུ་ཆེམས་པའི་གནས་སྟངས་འོག་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོ་གནས་དང་།
བཙན་བྱོལ་པོད་མི་རྣམས་རང་ཡུལ་པོད་དུ་ལོག་རྒྱུ་དེ་དུས་སྐབས་འདྲ་བའི་ཉེན་མེད་རང་བཙན་བྱོལ་པོད་གཞུང་
འདི་ཉིད་མིར་བསྟུ་གནང་རྒྱ་རེད་ལ། སྐབས་དེའི་པོད་གྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོང་
འགན་ཁུར་ནི་ད་ལྟ་རྒྱུ་འོ་འགོ་བྱིད་ཚོན་ཁག་ནང་ལས་དོན་བྱེད་བཞིན་པའི་པོད་རིགས་ལས་
བྱེད་ཚོས་སུ་མཐུན་འབྲེལ་དགོས་པ་ཡིན། ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོ་གནས་།
ཉིན་མོ་དེ་ཤར་བའི་དུས་སྐབས་སུ་ངོས་ནས་ཆབ་སྲིད་གྱི་ལས་གནས་གང་ཡང་འཛིན་རྒྱུ་མིན་
ཞེས་བཀའ་གསལ་ལེབས་ཟེན་ཡོད་པ་རེད།

དེ་སྔའི་པོད་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ “བཀའ་བཞོད་རྒྱུད་འཛིན་” ནམ། “ཞིང་
བར་ལམ་ལུགས་” ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ནི་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ་རི་བཞིན་
སྟོན་པའི་འབྲེལ་བརྗོད་བྱེད་སྟངས་ཤིག་ཡིན། པོད་གྱི་གནང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་སྐབས་
དེའི་རྒྱ་ནག་རྒྱུད་པའི་ཨོ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཆེ་བ་ལྟར་རྗེས་སུ་ཐེབས་ཡོད་པ་དང་།
སྐྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་དངོས་ཡོད་གྱི་གནས་ཚུལ་རེད། འོན་
ཀྱང་དེ་དག་དུས་རབས་བར་མའི་ཡོ་རོབ་གྱི་ “ཞིང་བར་ལམ་ལུགས་” དང་གཅིག་

མཚུངས་ཡིན་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་པ་ནི་རོར་འབྲུག་རེད། རྒྱ་ནག་གི་བཙན་འཇུག་པ་
མ་བུར་གོང་པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་ནི་ཨི་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཆེ་བའི་སྤྱི་
ཚོགས་ལས་འདྲ་མཉམ་གྱི་དབང་ཆ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་སྐོར་དུའི་རིམ་གྱིས་ན་ཏེ།
དབྱིན་རིས་རྒྱ་གར་བཙན་བཟུང་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བོད་བལྟགས་སྐྱེ་ཚབ་ཐ་མ་དང་། རྒྱ་གར་
རང་བཙན་ཐོབ་རྗེས་ཀྱི་བོད་བལྟགས་སྐྱེ་ཚབ་དང་པོ་གནང་སྟེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་སྐྱ་སར་
སྤྱི་བསྐྱོམས་ལོ་དགུ་བལྟགས་སྤོང་ཡོད་པ་ཁོང་གིས་བྲིས་པའི་དེབ་ནང་འཁོད་དོན།
“དམར་པོའི་རྩོམ་བྲིས་པ་ཚོས་ཀྱང་། རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༥༩ ལའི་གོང་དུ་། བོད་ནང་
དབུལ་སྐྱུག་གི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་མེད་པ་ཁས་ལེན་བྱ་དགོས་ལྟུང་ཡོད་” ཅས་
གསལ་འདུག

དེ་མཚུངས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྲིས་སྐྱོད་མཁུས་པའི་སྐྱེ་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་བྲིས་སྐྱོད་
དོན་རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་རྒྱང་གི་སྤྱན་ཐོའི་ནང་འཁོད་དོན། “རྒྱ་མི་བོད་དུ་མ་འབྱོར་གོང་བོད་མི་
ཚོར་འགོ་བཙའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྒྲིལ་བརྗོད་བྱེད་པ་དེ་ནི།
བོད་ཀྱི་ (སྤྱི་ཚོགས་) འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ལ་འབྲོག་འཕལ་ཅུང་སྒྲོག་བྱས་པའི་གཞི་
ཅུར་ལྟར་ཡོད་” ཅས་གསལ་འདུག

སྐབས་དེའི་བོད་གཞུང་ལ་མཚོན་ན། རང་མཉམ་ཨི་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་
དག་ལས་མི་མང་གི་ངོ་ཚབ་མཚོན་པའི་རྣམ་པ་ཆེས་མང་བ་ཡོད་ཅིང་། འདི་སྐོར་ཡ་གོང་
ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་མཛད་རྣམས་ “ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངོས་ཀྱི་མི་མང་”
ཞེས་པའི་ནང་འཁོད་དོན། “བོད་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ལ་ཚོགས་སྤངས་རིགས་གསུམ་ཡོད་ཅིང་།

ཅུང་ཤོས་ནི་ལུ་མཐུན་རྒྱན་ཚོགས་ཡང་ཡང་བྱེད། དེའི་ནང་ཡིག་ཚང་ཚིས་ཁང་གི་དཔོན་
རིགས་བརྒྱད་དང་། དེ་མིན་མཚོ་རིམ་རྒྱུ་བོའི་མི་རྒྱ། ལྷ་ས་འི་ཉེ་སྐོར་དཔོན་ཆེན་གསུམ་གྱི་རྒྱ་
ཚབ་བཅས་བྱོན་མི་གངས་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཡོད། ཚོགས་འདུ་འདིས་དགའ་ངལ་རིགས་གོ་བརྒྱུར་
བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ཆེ་འབྲུས་མི་སྲུང་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བརྒྱ་སྐོར་བྱེད་ཐུབ།
དཔེར་ན། ཏུ་ལའི་གྲ་མའི་ཡང་སྲིད་གཏན་འཁེལ་སོགས་དོན་གལ་ཆེན་པོའི་རིགས་ལ་
འབྲུས་མི་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་པའི་ཚོགས་ཆེན་འཚོགས་དགོས་ཤིང་། ཚོགས་ཆེན་དེར་
གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ལས་བྱེད་ཡོངས་རྫོགས་དང་། སྤར་སྡོལ་དཔོན་རིགས་མིན་པ་ཚོ་
ཡང་ཡོང་གི་རེད” ཅས་གསལ་འདུག།

བོད་ཀྱི་སྲི་ཚོགས་རྒྱ་ཐོར་འབོས་སྡོམས་ཀྱི་གནས་སྤངས་དང་། བྲལ་རིམ་གྱི་
གནས་བབ་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་ཚོག་པ་བཅས་ནི་སྐབས་དེའི་ཨོ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཆེ་བ་
དང་འགྲན་ཐུབ་པ་ཡོད། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་བཙན་བཟུང་པ་བྱས་གོང་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་
ལམ་ལུགས་ནི་རྣམ་དཔག་གི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་རེད་ཟེར་བ་དེ་འདྲ་གཏན་ནས་མིན།
བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ནི་ཚོས་སྲིད་རྒྱང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ཏེ། ནང་
པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྲིད་པོ་བྱམས་བཅེ་དང་། འཆེ་བ་མེད་པ། ཀུན་ཕན།
འདྲ་མཉམ་བཅས་གཞི་རྩར་བཞག་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་།
སྲིད་གཞུང་གིས་ལམ་ལུགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་མང་ནམས་རང་གི་བྱ་སྤྲུག་ལྟར་
བྱམས་བཅེས་སྐྱོད་གི་ཡོད་པར་མ་ཟད། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་སངས་རྒྱས་ཐུབ་པའི་གཞི་རྩ་གཅིག་མཚུངས་སུ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་གྲས་བཅི་

ལྷ་གི་ཡོད།

པོད་ཀྱི་ཚེས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཡལོང་ས་ཡ་རྒྱལ་མཚོན་ཏུ་ལའི་ཟླ་མ་
རྒྱ་སྤོང་རིམ་ཤོན་རྣམས་ཡང་སྲིད་ཅད་གཅོད་ཀྱི་ལམ་ནས་དོས་འཛིན་གཏན་འཁེལ་ལྷ་
བའི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། གཞི་ཅའི་ཐོག་པོད་འདི་སྲིད་དབང་མ་ལྷལ་ལྷ་འཛིན་
གྱིས་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་པའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཏུ་མི་རྒྱུར་བའི་འགན་ལེན་གྱི་དབུ་ཡོད།
ཡལོང་ས་ཡ་རྒྱལ་མཚོན་ཏུ་ལའི་ཟླ་མ་རྒྱ་སྤོང་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། བཅུ་བཞི་པས་
དབུས་པའི་རྒྱ་སྤོང་མང་ཆེ་བའི་འཁྲུངས་གཞིས་མི་མེར་དཀྲུས་མ་དང་། སོ་ནམ་པ།
ས་མཐའ་ལྷང་ཁྲུག་གི་དྲུད་ཚང་བཅས་ཡིན།

ཡལོང་ས་ཡ་རྒྱལ་མཚོན་ཏུ་ལའི་ཟླ་མ་མཚོག་གི་འོག་ཏུ་ཆབ་སྲིད་འཛིན་
སྤོང་གི་སྲི་ལྷ་བ་སེར་རྒྱ་གངས་ཚད་འདྲ་མཚུངས་ཤིག་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་བོའི་སྲི་ལྷ་བ་
མང་ཆེ་བ་མ་ལྷལ་ལྷ་འཛིན་ནས། རིགས་རྩལ་རྒྱུད་འཛིན་གྱིས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་།
སེར་མོ་བའི་སྲི་ལྷ་བ་ནི་ཡོངས་ཁྲུངས་གཏན་འཁེལ་མེད་པར་རིགས་ཚང་མ་ནས་ཡོང་
ཚོག་པ་དང་། མང་ཆེ་བ་མི་མང་དཀྲུས་མའི་ཁོངས་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཡིན།

པོད་ཀྱི་དཔོན་སྲེ་ཁག་གི་ལམ་སྲོལ་ནང་དགོ་འདུན་པ་ཚོའི་ཐོག་མའི་གནས་བབ་ལ་
ཚོད་འཛིན་མེད་པར། རང་རང་ཚོས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་གནས་ཚད་ལ་གཞིགས་ཏེ་གནས་བབ་
རྩི་མཐོར་འགྲོ་ཚོག་པའི་མདུན་ལམ་ཡོད་པ་དང་། དཔོན་སྲེ་ཁག་ལ་བོད་མི་རྣམས་དང་།
དེ་བཞིན་རྒྱ་རིགས་དང་སོག་པོ། རྒྱ་གར་ལ་དུགས་ནས་ཨ་རྒྱལ་མངའ་སྲེ་བར་གྱི་
མི་མང་བཅས་རྒྱུད་པའི་མི་རིགས་སུ་འདྲ་ཞིག་ཚོས་ལྷགས་གྱི་དབུ་པར་ཡོང་ཡང་སྐོ་མོ་

ཕྱི་རྒྱུ་བཞག་ཡོད་པ་ལས་དགག་བྱ་བྱེད་མཁན་མེད། དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་གོ་གནས་
མཐོ་ཤོས་འདྲིན་མཁན་མང་ཆེ་བའི་གཞིས་ཁུངས་མི་མང་དཀྱུས་མ་ཡིན་པ་དང་།
དེ་ཚོའི་ནང་གི་མང་པོ་ཞིག་ནི་མདོ་རྟོད་སྣུན་གྱི་ས་མཐའ་ཁག་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ཞིང་།
དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་རང་རང་སོ་སོས་སློབ་གཉེར་ཡག་པོ་བྱས་ན། དགོན་པའི་མཐོ་
རིམ་ལས་སྡེ་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཚང་མར་འདྲ་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་གསལ་པོར་མཚོན་ཡོད།
པོད་གྱི་ཤོད་རྒྱན་ལའང་། ཨ་མའི་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ན། དགའ་ལྷན་གྱི་ལ་བདག་པོ་
མེད་ཅེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད་པ་ཡིན།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དྲི་ལ་བསྐྱབས་ཡིག་ཆའི་ནང་ “ཞིང་བུན་” ཞེས་འཕྲོད་
པའི་སོ་ནམ་པ་རྣམས་ལ་སྐབས་དེར་གྲིམས་ཐོག་གི་དོས་འདྲིན་གསལ་པོ་ཡོད་པ་ནི།
ཁོང་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་ཞིབ་འཁོད་གྱི་གྲིམས་ཡིག་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་དང་། གྲིམས་ཁང་རིམ་
པར་གྲིམས་གཏུགས་བྱེད་ཚོག་པའི་བརྒྱུད་ལམ་ལྷན་ཡོད་པ་བཅས་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུབ་
ཅིང་། ཁོང་ཚོར་རང་གི་སྦྱིན་བདག་ལ་གྲིམས་གཏུགས་བྱེད་ཚོག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་
པར་མ་ཟད། རིམ་པ་གོང་མར་ལྷུ་གཏུགས་ཀྱང་བྱེད་ཚོག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ཡིན།

རྒྱ་གར་ལ་བཅན་ཤོད་པ་དུ་ཡོང་བའི་པོད་མི་དོན་གྲུབ་ཚོས་སློན་ནི་པོད་རང་
བཅན་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་གྲིམ་ཚང་སློབ་ཤོས་གྱི་གས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་པོད་ལ་བཅན་འདྲེན་པ་བྱས་གོང་གི་ཁོང་རང་གི་མི་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་གྲིས་པའི་
ནང་། “ང་ནི་དེང་སྐབས་རྒྱ་མིས་བཤད་པའི་ཞིང་བུན་ཟེར་བའི་གྲིམ་ཚང་ནས་ཡིན།
.....ང་ཚོའི་གྲིམ་ཚང་ལ་ནང་མི་དུག་ཡོད། ངའི་སྡོད་གྲིམ་ནི་ཐོག་བཅེགས་གཉིས་

ལྷན་གྱི་ཁང་པ་ལྷགས་རིས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེའི་འོག་ཤོད་དུ་སྐྱོ་སྤྱད་པ་
སེམས་ཅན་རྣམས་འཛོག་གི་ཡོད། ང་ཚོ་ལ་སྐྱོ་སྤྱད་པ་གཤམ་བཞི་དང་། ང་ལྷག་ཉི་ལྷུ་
ཙམ་བུམ། བོད་བུ་གཉིས། དེ་བཞིན་སོན་ཁལ་བཞི་དང་ཕྱིད་ཀ་ (ཉིག་ཀར་ ༠་༣༥)
འགོ་བའི་ས་ཞིང་ཡོད། ང་ཚོ་ནང་མི་རྣམས་ལ་སྐྱོ་གོས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འབྲད་ཚུང་
མེད་ལ། ང་ཚོའི་ས་ཁུལ་ལ་སྤྱད་པོ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་རེད་” ཅེས་བྲིས་འདུག

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཞིང་པ་ཚོར་གཞིས་གཉིས་པདག་པོ་ཚོས་བརྟམས་
བཅོས་དང་། དྲག་གཞོན་བྱེད་མི་ཚོག་པ་བྲིམས་ཐོག་ནས་བཀག་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་ལྟར་
བྱས་ན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་དང་ཡང་མཐུན་གྱི་མེད། དུས་རབས་བུམ་པའི་ཚོས་
རྒྱལ་སྐྱོད་བཅོན་སྐྱེས་པོའི་སྐབས་ནས་བརྒྱུད་པོད་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོད་རྒྱལ་པོ་མང་པོས་ནང་
ཚོས་ཀྱི་ལྷ་བོ་དགེ་བཅུའི་བྲིམས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བྲིམས་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད།
བྲིམས་ལྷགས་དེདག་གི་ནང་དོན་རྒྱུད་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་སྐྱོད་ལ་ཁན་རྒྱལ་པོ་ཚོས་རང་ཉིད་མི་སེར་རྣམས་
ཀྱི་ས་མ་ལྷ་བུ་བུས་དེ་ཁོང་ཚོར་བྱམས་སྐྱོད་ཚེན་པོས་སྐྱོད་ག་གནང་དགོས་པ་དེ་ཡིན།
དེ་ཡང་ཚོས་རྒྱལ་སྐྱོད་བཅོན་སྐྱེས་པོའི་དུས་སུ་ལྷ་ཚོས་དགེ་བ་བཅུ་དང་མི་ཚོས་གཙང་
མ་བཅུ་བུ་ག་གི་བྲིམས་དང་། དེ་རྗེས་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་སྐབས་ལོ་རྒྱལ་པོའི་
བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཅུ་གསུམ། དུས་རབས་བཅུ་བུམ་པའི་ནང་ལ་གོང་ས་ལྷ་སྐབས་
མ་གོན་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་ལྷ་པ་ཚེན་པོས་གོང་གསལ་བྲིམས་ཡིག་ཁག་ལ་བརྒྱུར་
ཞིབ་གནང་བའི་བྲིམས་ཡིག་བཅས་ཀྱི་ནང་གསལ་པོ་ཡོད་པ་ཡིན།

གནང་སྐྱོ་མེད་འི་བྲིམས་ཡིག་ནང་མིག་རིས་འདོན་པ་དང་། ཀྱང་ལག་འབྲེག་

པའི་ཉེས་ཆད་གཅོད་རྒྱ་ལའོད་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་ནག་ཉེས་ཏེ་ཅང་ཆེ་ཞིང་ནག་ཉེས་
ཡང་ཡང་གསོག་མཁན་རིགས་ལ་མ་གཏོགས་དེ་མིན་ལག་བརྒྱར་བྱེད་ཀྱི་མེད།
ཉེས་ཅན་ལ་རྟ་ལྷག་གཞུ་བ་ནི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཉེས་ཆད་གཅོད་སྣངས་ཤིག་ཡིན། དུས་
རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་ནང་དབང་པོ་ཡན་ལག་གཅོད་འབྲེག་གི་ཉེས་ཆད་གཅོད་སློལ་
ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་ཉེས་ཆད་དེ་རིགས་བཅད་པ་ཆེས་ལྷུང་ཤས་ཡིན་པ་དང་།
སློབ་ཐོག་གི་ཉེས་པ་གཅོད་རྒྱར་དགག་བྱ་ནན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། དབང་པོ་ཡན་ལག་
གཅོད་འབྲེག་གི་ཉེས་ཆད་གཅོད་པའི་དབང་ཆ་ཡང་ལྷ་ལྷན་རྒྱལ་སར་ཡོད་པའི་ཆེས་
མཐོའི་དབུ་ཁྲིད་ལ་མ་གཏོགས་དེ་མིན་ལ་མེད་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་གོང་གསལ་
གྱི་ཉེས་ཆད་དེད་ཀྱི་རྒྱལ་འཛོལ་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ལ་རྒྱབ་གཏོད་གྱིང་ན་གསོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཉེས་ཅན་ལྟ།
དེ་མིན་ཉེས་ཅན་སྤུ་ལའང་གཅོད་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་ཅི་བྱུང་བ་སྐྱབས་གནང་ཡོད།
༧གོང་ས་༧རྒྱལ་མཁོན་ཏུ་ལའི་ལྷ་མ་སྤྱི་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་ཅི་བྱུང་བ་
བསྐྱབས་གནང་བའི་ནང་། རྗོང་གཞིས་སྡེ་སྡོད་ཚོས་ཞིང་པ་མང་ཚོགས་སྤྱི་ཞིག་ལ་
བརྒྱུས་བཅོས་བྱས་ཆེ་དོ་བདག་སོ་སོས་༧གོང་ས་ཆེན་པོར་༧རྩན་སེང་ཞུ་ཚོག་པའི་
དབང་ཆ་གནང་ཡོད།

འོད་ཀྱི་ས་ཆའི་བདག་དབང་ཆ་ཚང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་
ཁབ་ནས་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཚོས་གཞིས་དང་། གཞུང་ཞབས་སྐྱོབ་ཞབས་
རྟེན་པ་གཞིས། དེ་མིན་ཚོས་སྤྱི་གྱི་ཞབས་འདེགས་ལུ་སློབ་གཞིངས་སྤྱི་ཐོན་
པའི་མི་སྡུར་གཞིགས་གཞོས་བདག་སྤྱི་ན་བཅས་གསོལ་རས་གནང་ཡོད་པ་དང་།

དེ་དག་ནས་ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྲོན་ལ་གཞིགས་པའི་ཁལ་ཡང་བསྐྱེ་གི་ཡོད། རྒྱར་པ་ཁག་གི་མི་
དོ་གཅིག་ལྟ་སར་གཞུང་གི་ཞབས་ཞུར་བཅར་དགོས་པ་ལྟར། དེ་དུང་རྒྱ་ཁྲོན་ལ་གཞིགས་པའི་རྒྱ་
འགོ་ལག་འདོན་གྱི་ཁལ་རྒྱ་གསུམ་དགོས་པ་དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་རྒྱལ་བརྟན་འདོན་
སྐྱོད་སྡེ་ལ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་སྟེ། གཙོ་བོ་ནང་དོན་རིག་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་དང་ཚད་མཉམ་
བཅོ་དང་གསོ་བ་སོགས་ཤོད་གྱི་རིག་གཞུང་རྒྱ་ཅལ་སློབ་སློང་གི་ཆེས་མཐོའི་སློབ་གྲྭ་
ཆེན་མོའི་འགན་འཁུར་ནས་ཤེས་ལྡན་མི་རྣམས་ལ་སློབ་སློང་གི་ཡིད་ལྱི་ཡོད། དེ་སྐོར་
ལ་དེང་དུས་ཀྱི་སློབ་སློང་ལམ་སློལ་དར་མེད་པར་བརྟེན་དགོན་སྡེ་ཁག་ནི་ཚོས་ཕྱོགས་
གཅིག་དུ་མ་ཡིན་པར་བོད་གྱི་རིག་གཞུང་སློབ་སློང་གི་ཡུལ་གཤམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
སློབ་གཉེར་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་དགོས་མཁོའི་ཆེད་དགོན་པས་འགོ་སྔོན་མང་པོ་ཞིག་གཉོད་
དགོས་པ་དེའི་འགྲུབ་ཁུངས་གཅིག་གཞུང་གིས་གནང་བའི་ཚོས་གཞིས་ཡིན་པ་དང་།
གཞན་ཡང་གཞུང་རྒྱུ་རྒྱུ་བཅས་ལ་ཚོས་ཐབས་མ་ཅའི་རྒྱུད་
འབབ། མང་ཚོགས་ཀྱིས་བརྟེན་བཀུར་དང་འགྲུལ་ཞུས་པ་བཅས་རེད། ལྷ་སྐྱབས་ལོ་
རེ་བཞིན་འཕར་ཏེ་གཉོད་ཡོང་ཁ་མ་འདུམ་པའི་སྐབས་སུ་དགོན་པའི་དབལ་འགྲོར་གྱི་
ལས་ཀ་གྲེད་མཁན་ཚོས་ཚོར་འཁོས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱང་གྲེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱུར་བཏང་ས་ཞིང་མང་པོ་ཞིག་གཞུང་རྒྱ་གསུམ་མི་སེར་ནམས་ཀྱི་ལག་དུ་
ཡོད་ཅིང་། ཁོང་ཚོས་གཞུང་ལ་ཐད་ཀར་ཁལ་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་དགོས། དེ་དག་
གཞུང་གིས་མཛོད་ཁང་དུ་བསྐྱེད་འཇུག་གིས་དགོན་པ་ཁག་གི་ཚོས་སོགས་དང་།
ཡུལ་ལུང་འཇུགས་སྐྱུན། དམག་སོགས། ཐབ་རྟེན་མེད་པའི་གཞུང་ཞབས་ཀྱི་སོགས་

སོགས་སུ་གཏོང་གི་ཡོད། ཡང་ཁྲལ་རིགས་གཅིག་ནི་རྐང་འགོའི་ཁྲལ་ཡིན་ཞིང་།
དེ་ནི་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ལྷོ་གས་སྤོད་ཁུངས་སྐབས་མི་དང་རྟ་ཁལ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན།
གོང་གསལ་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཡོད་པའི་ས་ཞིང་དེ་དག་ནི་ཁོང་ཚོའི་མི་རབས་
རྒྱན་འཇགས་ཀྱི་པ་གཞིས་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་ས་ཞིང་གཞན་ལ་བོགས་མར་གཏོང་རྒྱུ་
འདོད་པ་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་གཏོང་ཚོག་པའི་དབང་ཆ་ཁོང་ཚོར་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་ཞིང་
པ་ཚོས་གཞུང་ལ་རྐང་འགོ་ལག་འདོན་གྱི་ཁྲལ་འཇལ་བ་དེ་ས་ཁྲོན་ལ་གཞིགས་ན་ཉ་ཅང་
ཡང་པོ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཁྲལ་ཡང་པོ་དེ་ཡང་སྐྱུ་བ་འཇལ་མི་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན།
གཞུང་གིས་ས་ཞིང་ཕྱིར་ལེན་བྱེད་ཚོག་ དེ་མིན་ས་ཞིང་ཞིང་པ་རང་ལ་བདག་པ་དང་།
རྐང་འགོ་ལག་འདོན་དེ་ཡང་ས་ཞིང་གི་ཁྲལ་ཡིན་པ་ལས་སྤྱིར་བཏང་ས་མཁུ་དང་ཁང་མཁུ་
ལྟ་བུ་མིན།

བོད་ཀྱི་མི་འབོར་ནང་ནས་རྒྱ་དུ་ཞིག་བོགས་ཞིང་འདེབས་ལས་བྱེད་མཁན་ཡིན་པ་དེ་
ཚོ་སལ་ཆེ་བ་དབྱས་གཙང་ཁྲལ་དུ་ཡོད། བོགས་ཞིང་གི་བདག་པོ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ཚོས་གཞིས་ཁག་
ཡིན་ཞིང་། བོགས་ལེན་པ་ཚོས་ཁོང་ཚོར་བོགས་འབབ་འབྱུ་རིགས་སྤོད་དགོས་པ་དང་།
ཡང་ན་ཁོང་ཚོའི་ཞིང་ལས་སམ་དེ་མིན་གྱི་ལས་ཀ་གང་རུང་བྱེད་པར་མི་འགོ་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་པ་ཡིན། མི་དེ་ཚོའི་གསུམ་ནས་ཁ་གསུམ་གཞིས་ཀའི་སྤེལ་དང་། གཉེར་པའི་ལས་
གནས་སུ་སྤྱི་བས་བྱུང་བ་བྱུང་ཡོད། ཁྱོད་ཚོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ “མངའ་ཚབ་”
ཅེས་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ། བོགས་ལེན་པའི་བྱིས་མི་རྣམས་ལ་ས་ཞིང་འདེབས་ལས།
ཚོང་འཁོས། དེ་མིན་གྱི་ལས་རིགས་གཉེར་བ། ཚོས་ལུགས་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་

ཡོད་པ་ཡིན། ས་ཆའི་བདག་པོ་ཚོས་བོགས་ལེན་པ་ནམས་གང་ལྟར་ཁོང་ཚོའི་ས་ཁང་
ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བྱེད་ཚོག་གི་མེད་ཅིང་། ཁོང་ཚོའི་གསལ་མང་པོ་ཞིག་རིམ་པས་དཔལ་
འབྱོར་གང་འཚམས་སྟུག་པོར་གྱུར་ཡོད་པ་རེད།

མདོ་རྫོང་སྐྱེད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ནམས་ཉི་དེ་སྐྱ་ནས་ཚོ་ཤོག་གི་ནམ་པར་གནས་
ཡོད་པ་དེ་དག་གི་འཚོ་རྟེན་གཙོ་བོ་བོད་དབུས་དང་འབྲུ་བར་ཞིང་འབྲོག་ལས་ཡིན་
ཞིང་། ཚོ་ཤོག་དེ་དག་གི་འདྲིན་རྒྱུང་ཡུལ་ལྟར་སོ་སོའི་སྐྱ་མའམ། དཔོན་
པོ། སྐྱ་དཔོན་རྒྱུང་འབྲེལ་སོགས་ནམ་པ་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྫོང་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
འགོ་དཔོན་ནམས་ཀྱི་ཡོང་ཁུངས་ཐད་པ་བྱུལ་བུ་འདྲིན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་གན་བྱུགས་
ཆེ་ཞིང་ཁོང་ཚོའི་ཁྲོད་ནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་དབུས་ཏེ། ལྷ་ས་ནས་དོས་འདྲིན་
ཚོག་མཚན་སྐྱེད་པའང་ཡོད་པ་རེད། ཚོས་སྡེ་སོ་སོའི་སྐྱ་མ་ཆེ་ཁག་ལ་མཚོན་ན།
ཡང་སྡིད་དོས་འདྲིན་བྱེད་རྫོང་ཁག་པལ་ཆེ་བ་དབུས་ནས་གནང་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་
དུ་དགེ་སྟུགས་པའི་སྐྱ་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་དང་འབྲེལ་བའི་མཐའ་མའི་ཤེས་ཚད་
ལག་ཁྲིར་དེ་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་ནས་འཐོབ་དགོས་པ་ལྟར། “དབུས་ཀྱི་སྐྱ་ཐོབ་”
ཉི་སྐྱ་སྐྱུལ་ནམ་པའི་སྐྱ་ཆེ་ཉི་ལ་པོའི་ནང་གི་དོས་འདྲིན་མཐོ་ཤོས་སུ་བརྩི་གི་ཡོད་པ་རེད།
དཔོན་སྡེ་སོ་སོའི་ལས་སྡེ་གཞན་དག་པལ་མོ་ཆེའི་ཡོངས་ཁུངས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་ཡིན།
མདོ་རྫོང་སྐྱེད་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ནང་དཔོན་སྡེ་བཞི་སྟོང་ལ་ཉེ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་
གདན་འདུགས་ཀྱི་མཚོད་གཞིས་རེ་ཡོད་ཅིང་། གལ་སྲིད་ང་ཚོས་ས་ཁུལ་ཞིག་གིས་པ་
ཡིན་ན། དཔོན་སྡེ་དེ་དག་གི་མཚོད་གཞིས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་ས་སྡེ་ཞིག་མེད་ཅིས་

ཁ་ཚོན་བཅད་དེ་བརྗོད་ཚོགས་པ་ཡིན།

ལ་ཤོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཏུ་ལའི་གྲ་མ་སྐྱ་སྤྱིང་བཅུ་བཞི་པ་ལྟ་བུ་ལྟམ་པའི་དུས་སུ་
གཞུང་ཞབས་གཞུང་དོན་སྤོགས་སྤོད་བྱེད་སྐབས་ལམ་འབེལ་མི་སེར་ནམས་ལ་
གྲ་མེད་ཀྱི་རྟ་ཁལ་སྐྱལ་འདེད་བྱེད་པ་དེ་དག་མི་ཚོགས་པ་དང་། སྤང་སྤྱིན་རྟ་ཁལ་
སྐྱལ་འདེད་བྱེད་སྐབས་ཡུལ་ཐང་གྲ་ཆ་སྤོད་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་ལ་ཤོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཏུ་ལའི་གྲ་མ་སྐྱ་སྤྱིང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་དེ་བས་
དགོངས་པ་ཆེན་པོ་བཞེས་ཏེ་གཞུང་གི་ལམ་ཡིག་མེད་པར་རྟ་ཁལ་བསྐྱལ་མི་ཚོགས་པ་
དང་། རྟ་ཁལ་གྱི་གྲ་ཆ་ཡང་ཡུལ་ཐང་བབས་བསྐྱུན་གྱིས་སྤར་ཆ་དགོས་པའི་བཀའ་ཁྲབ་
གནང་ཡོད།

འོད་ནང་ཕོ་མང་བསྐྱེད་དེ་ལས་ཀ་བྱེད་སྤོང་བའི་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་སྣ་ཅུ་མི་
ལེ་དང་། ཏུའི་རི་ཅགྱིས་ན། ཏཱིག་ཏུར་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་དེའི་འོད་མི་
དཀྱུས་མའི་འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ཨེ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་མི་མང་གི་
འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ལས་བཟང་བ་ཡོད་པའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་བ་བརྗོད་ཡོད།
འོད་ལ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་བཅན་འདུལ་མ་བྱུང་གོང་མི་མང་སུ་གིས་སྤོགས་ཤེ་ཐེབས་
པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་རྒྱུ་མེད། སྐབས་དེ་ཕོ་ཉེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་།
ཞིང་པ་ནམས་ཀྱིས་གཞུང་གི་རྗོད་དང་། དགོན་སྡེ། སྤོར་པའི་གཞིས་ཁག་ ཞིང་པ་
སྤྱུག་པོ་བཅས་ཀྱིས་ནས་བྱ་ལོན་ལས་སྤོར་ལེན་བྱུང་གི་ཡོད་པ་ཡིན།

ལ་ཤོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཏུ་ལའི་གྲ་མ་སྐྱ་སྤྱིང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་འོད་

ལྷ་ཡ་ཁབ་གྱི་ཆབ་སྲིད་རྒྱལ་ཡུལ་བཞེས་མ་ཐག་བོད་གྱི་ས་ཁྲིའ་ལམ་ལུགས་གྱིས་
 མཚོན་པའི་དེ་རྒྱའི་ལམ་སྲོལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་བསྐྱུར་བཅོས་གནང་རྒྱུ་འདོད་ས་
 པ་བཞེས་ཏེ་རྒྱུ་ཚོགས་ལེགས་བཅོས་ལས་ཁུངས་ཆེད་འཇུགས་གནང་ཡོད།
 འོན་ཀྱང་རྒྱ་དམར་གཞུང་ནས་དེས་ཁོང་ཚོའི་བཅོས་བསྐྱུར་གྱི་ལས་གཞིར་འགོག་རྒྱུ་
 བཅོས་དོགས་གྱིས་ལགོང་ས་མཚོག་གི་དགོངས་གཞི་ལས་དུ་བཏང་མེད་པ་རེད། འདི་
 སྐོར་ལགོང་ས་ལས་ལྷན་པས་མགོན་ཆེན་པོའི་མཛད་ནམ་ “དོས་གྱི་ཡུལ་དང་། དོས་གྱི་མི་མང་”
 བང་འཁོད་དོན། “ངས་བོད་གྱི་སྲིད་དབང་འདི་ན་རྒྱན་ལོ་རྒྱུང་ཏུ་ཞིག་ནང་ (རྒྱ་ནོར་
 དབུལ་ལུག་མ་སྟོམས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་) དེ་སྐོར་བསྐྱུར་བཅོས་འགའ་ཤས་བཏང་
 བ་ཡིན། སེར་རྒྱ་མི་བྱངས་ལྟ་བུ་སྐོར་ཡོད་པའི་བསྐྱུར་བཅོས་ཚོགས་པ་ཞིག་དང་།
 རྒྱན་ལས་ཚོགས་པ་རྒྱུང་བ་ཞིག་བཅུགས་ཏེ་ཚོགས་པ་རྒྱུང་བ་དེས་གང་དང་གང་ལ་
 བསྐྱུར་བཅོས་བྱེད་དགོས་པ་བཟླ་གཞིབ་དང་། བསྐྱུར་བཅོས་བྱེད་སྲོགས་གྱི་འཆར་
 གཞི་བཀོད་ནས་ཚོགས་ཆེན་དེ་བརྒྱུད་སྤྲོད་ལ་སྟོན་རྒྱུ་འི་ལས་དོན་བྱས་པ་རེད།” ཅས་
 གསལ་འདུག

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་ལགོང་ས་ལས་ལྷན་པས་མགོན་ཆེན་པོའི་གྲུ་མ་
 མཚོག་རྒྱ་གར་རང་དབང་ལུང་པར་བཅན་གྱོལ་དུ་ལཞབས་སོར་འཁོད་མ་
 ཐག་དགའ་སྤྲན་སོ་བྱང་གཞུང་གི་རྒྱ་ན་འདི་ན་བྱེས་འཁོད་བཅན་གྱོལ་བོད་
 གཞུང་འདི་སློབ་འཇུགས་དང་འབྲེལ་མང་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱུར་གྱི་ལས་གཞི་
 མང་པོ་ཞིག་འགོ་འཇུགས་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠

ཡོད་མི་མང་གིས་སྤྱི་འབྲུག་འོས་འདེམས་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་གཏོང་བ་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུག་
ལྷན་ཚོགས་གསར་འཛུགས་གནང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཡོད་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་ཚ་
བྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཡོངས་བསྐྱབས་གནང་བ་དེའི་ནང་། “རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁི་ཕན་ཆེ་ཤོས་
ཀྱི་དོན་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་འབྲུག་མི་ཚུ་འབོར་གསུམ་ཆ་གཉིས་ཀྱིས་ལོས་
མཐུན་ཐོག་བྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ལ་གོ་བསྐྱར་དང་འབྲེལ་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཚོ་ག་གི་འགན་འཛིན་མངོན་ཁུར་ཁྲུང་རྣམས་སྡེ་སྲིད་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྤྱད་ལེན་བསྐྱར་རྒྱ”
ཞེས་འཁོད་ཡོད་པའི་དོན་ཚན་འདི་སྐབས་དེར་མི་མང་ནས་ཁས་ལེན་ཞུས་མེད་ནའང་།
ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཞུ་ནན་ཆེན་པོས་འགོད་འཇུག་གནང་ཡོད་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཡོད་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འབྲུག་མིའི་གྲངས་
འབོར་དང་། དབང་ཆ་བཅས་ལ་བསྐྱར་བཅོས་གནང་སྟེ་དེ་སྡེའི་སྤྱི་འབྲུག་མི་གྲངས་ ༡༦
ནས་མི་གྲངས་ ༤༦ བར་མང་དུ་གཏོང་གནང་བ་དང་། བཀའ་སློན་རྣམས་ཀྱང་སྐྱར་
བཞིན་ཡགོང་ས་མཚོ་ག་གིས་ཐད་བསྐྱོས་མ་ཡིན་པར། སྤྱི་འབྲུག་རྣམས་ལ་འོས་འདེམས་
བྱ་རྒྱུའི་དབང་ཆ་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཡོད་གཞུང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་
སྐྱབས་མ་འགྲིགས་པ་ཡོད་ན་དེ་ལ་མི་མང་ནས་བྲིམས་གཏུགས་བྱེད་ཚོག་པ་དང་།
བྲིམས་གཏུགས་བྱེད་ཡུལ་གྱི་ཆེས་མཐོའི་བྲིམས་ཞིབ་ཁང་གསར་འཛུགས་གནང་ཡོད།
དེས་མ་ཚད་སྤྱི་འབྲུག་གོས་ཚོགས་ལ་དགོངས་འཆར་བཀའ་སློབ་སྐྱེལ་ཏེ་བཅོན་བྱོལ་
བོད་མིའི་བཅའ་བྲིམས་ལ་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ཡོད་བཀའ་སློན་གྱི་པ་
བཅོན་བྱོལ་བོད་མི་མང་ཚོགས་ནས་ཐད་ཀར་འོས་འདེམས་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་གཏོང་བ་

ནས་བཟུང་ད་པར་བཅན་ཕྱོད་པོ་ད་གཞུང་གི་བཀའ་སྐྱོན་གྱི་པ་མི་མང་ནས་ཐད་ཀར་འོས་
བསྟུན་པམ་ནས་ཐངས་གཉིས་བསྐྱོད་གཞག་བྱས་ཟིན་ཡོད་པ་རེད།

འདས་པའི་ལོ་དུས་ནང་བཅན་ཕྱོད་པོ་ད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱོད་དུ་གསོན་
ལྷགས་སྐྱམ་ལ་འབྱུག་ཆ་ཤིན་དུ་དོད་པོའི་ཞི་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་འཆར་སྐྱེད་བྱུང་ཡོད་པ་
དེར་འབོད་སྐྱོད་དང་། སྤྱགས་དམིགས་བཅས་ཁྱུང་པར་བའི་རང་བཞིན་སྐྱམ་ཡོད་ཅིང་། བོད་
མིའི་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་སྟེ། བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་སྐྱམ་ཚོགས་དང་།
བྱང་མེད་སྐྱམ་ཚོགས། རྒྱལ་ཡོངས་མང་གཙོ་ཚོགས་པ། དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགུལ་
ཚོགས་པ། འཕྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་སྟེ་གནས་ཁང་བཅས་དང་།
གཞན་ཡང་ཤེས་ཡོན་དང་། འཕྲོད་བསྟེན། རིག་གཞུང་། ཁོར་ཕུག་སོགས་ཀྱི་ཚོགས་པ་
མང་པོ་ཞིག་སྐྱིག་འདུགས་བྱེད་བྱུང་པ་འདིས་བཅན་ཕྱོད་པོ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མང་གཙོའི་ཚ་
བ་དེ་བས་བརྟན་པོ་ཚུགས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཚོགས་པ་དེ་དག་ནི་འབྲུང་འབྲུང་བོད་མིའི་
འགོ་བློད་མི་སྣ་གསོ་སྐྱོད་སྐྱོད་སྐྱོད་བྱུལ་གྱི་བབས་སྟེགས་གལ་ཆེ་ཞིག་དུ་འང་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།
བཅན་ཕྱོད་པོ་ད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་རི་ཅམ་གྱུ་ཡངས་སྐྱམ་པ་ཞིག་ཡིན་མིན་ནི་དེ་སྔ་ལོ་
རབས་ ༥༠ སྟེང་མཇུག་དུ་བཅན་ཕྱོད་པོ་ད་མིའི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་ཞིག་བཅུ་གསུམ་
ཡོད་པའི་དངོས་དོན་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ངེས་ཡིན།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལའི་ཟླ་ ༣ པར་༧་པོད་ས་༧་སྐབས་མགོན་ཏུ་ལའི་སྐ་
མ་མཚོག་ནས་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་དང་། ཚ་བྲིམས་སྟིང་དོན་གསལ་
བསྐྱགས་གནང་ཡོད། དེའི་ནང་ “མ་འོངས་པར་ངོས་ནས་བོད་གཞུང་གི་འགན་

ཁྱུང་དང་། ལམ་ལུགས་རྗེས་འབྲེལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་གང་ཡང་ལེན་རྒྱུ་མིན་”
ཞེས་གསལ་པོ་འགོད་པ་གནང་ཡོད་པར་མ་ཟད། མ་འོངས་པའི་བོད་ཀྱི་གཞུང་དེ་བོད་
མིས་འདེམས་བསྐོས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཞེས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་རེད།

རྩོད་ཅོད་མིའི་འཐབ་ཚེད་ཀྱི་དོ་བོ་རི་ཡིན་ཡགོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཚོ་གནས་གསལ་པོ་བརྗོད་གནང་ཡོད་པ་རྟེ། གང་ཉིད་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༩
ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཡོངས་ཁྲབ་དྲུ་སྐུལ་བའི་གསུམ་བཅུའི་གསུང་འབྲིན་
ནང་། “བོད་མིའི་རང་དབང་འཐབ་ཚེད་འདི་དོས་རང་སྐྱེད་ཀྱི་གོ་གནས་སུམ་

བདེ་སྐྱབས་གི་སྐོར་མིན་པ་དོས་འཛིན་བྱས་པ་དགོས་རྒྱུ་ནི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ལོ་
བརྒྱ་སྐབས་ཁ་ཤིས་མོང་བའི་ཡ་དྲུ་ལའི་སྐྱ་མའི་སྒྲིག་འདུགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་འདི་ཡང་སྐྱ་
མཐུད་དེ་གནས་དང་མི་གནས་བོད་མི་མང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད་
ཅེས་དོས་གྱིས་དེ་སྐོར་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་གསལ་པོ་བརྗོད་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༣
ལོར་དོས་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྐྱབས་ཤིག་གི་ནང་། མམ་ཞིག་ར་ཚོར་རང་དབང་
གང་འཚམས་སོན་ནས་བོད་ལ་ལོག་རྒྱ་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དོས་གྱིས་བོད་གཞུང་གི་ནང་གོ་
གནས་གང་ཡང་ལེན་རྒྱུ་མིན་ལ། དེ་བཞིན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་གཞན་གང་ཡང་ལེན་
རྒྱུ་མིན་ཞེས་གསལ་པོར་བརྗོད་ཡོད། འོན་ཀྱང་དོས་ནས་ཡང་ཡང་བརྗོད་བཞིན་པ་ལྟར།
དོས་རང་རི་སྲིད་འཚོ་བའི་བར་དུ་འགོ་བ་མིའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བཟང་པོའི་རིན་ཐང་དང་།
ཚོས་ལུགས་ནང་ཁྲུལ་གྱི་མཐུན་འབྲེལ་བཅས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤྱི་ལ་རྒྱུར་ཞབས་
འདེགས་ཞུ་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཅེ་གཅིག་ཡོད། སྤོགས་མཚུངས་དེ་དུས་བཅོད་བྱོལ་བོད་

གཞུང་འདི་སྤྱིར་བཏག་པ་ལྟར་དང་། བོད་ཀྱི་གཞུང་གསར་པའི་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་
གཙོ་བོ་གཞིས་ལུས་བོད་མི་ཚོས་དེས་པར་དུ་འབྱེད་དགོས་ཞེས་བཞུགས་
ཀྱང་བྱས་ཡོད། མ་འོངས་པའི་བོད་འདི་ཚོས་ལུགས་རིས་མེད་དང་།
མང་གཙོའི་ལས་ལུགས་ཅན་ཞིག་དགོས་པར་དོས་ནས་རྒྱན་དུ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་འདི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཉིད་པའི་ལས་སློལ་བསྐྱར་གསོ་
བྱ་རྒྱའི་དམིགས་ལུལ་རེད་ཅེས་སྐྱོན་འདྲུགས་བྱེད་པའི་མདོན་སྲུལ་ལ་བསྟོན་པ་རེད།
བོད་ནང་དང་། དེ་བཞིན་བཅོམ་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མིའི་ཁྲོད་དུ་བོད་ཀྱི་ལས་ལུགས་
ཉིད་པ་དུས་ཚོད་ལས་ཡོལ་ཟེན་པས། དེ་དག་བསྐྱར་གསོ་བྱ་འདུན་སྲུལ་ལའང་མེད་
ཅིང་། དེ་ལས་སྤྱོད་སྤྱི་དུ་ཚོ་ཚོགས་མང་བཅོམ་བྱོལ་དུ་སྐྱེའམ་མ་ཐག་པ་ནས་བོད་མིའི་
སྤྱི་ཚོགས་འདི་མང་གཙོ་ཅན་དུ་འགྱུར་འགོ་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༨༩
ལོར་བཅོམ་བྱོལ་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་མི་མང་ནས་ཐང་ཀར་འོས་འདེམས་
བྱས་པའི་བར་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་མཐར་མོན་པ་བྱུང་ཡོད། སྤྱད་མར་ཡང་ང་ཚོས་
བོད་མི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་མང་གཙོའི་ལས་སློལ་གྱི་བསམ་སྡོད་ལོང་འཕེལ་གཏོང་
རྒྱར་སྲུལ་ཐུག་ལས་འགུལ་བྱུགས་ཆེ་སྤེལ་རྒྱ་ཡིན་”ཞེས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་རེད། །

ལེ་ཚན་བཞི་པ། རྒྱ་ནག་གཅིག་ལ་

དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་གཉིས།

(སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྤྲིད།)

རྒྱ་ནག་གི་བྱེད་སྤངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས།

རྒྱ་ནག་གི་མཐོ་རིམ་ལས་བྱེད་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁོང་ཚོའི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ན་ཡགོང་ས་
ལ་སྐབས་མཐོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ “སྤྲུལ་སྤྱི་འགལ་གྱི་བསྐྱབས་གཏམ་”

སྤེལ་གནང་གི་ཡོད་པ་དེ་དག་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་དུ་ལའི་རྣམ་གཉིས་ཡོད་
བཅོའདྲུག་ཅིས་སྐྱབས་སྐྱབས་རྒྱལ་གྱི་ཡོད་པ་དེ། དེ་མཚུངས་ང་ཚོ་ལའང་རྒྱ་ནག་དམར་

ཤོག་ཚོགས་པ་གཉིས་ཡོད་བཅོའདྲུག་ལྟར་དུ་ཡ་མཚན་སྐྱེ་གི་ཡོད་པ་འདི་དག་རྒྱ་ནག་
ང་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཡོད་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བཀོད་སྲིད་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་ལམ་ལུགས་གཉིས་ཞེས་

པ་དེ་དང་ཕལ་ཆེར་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་གཅིག་ནི།
སྲིད་འཛིན་དུ་ལུ་ཅིན་ཐའོ་དང་། སྲིད་སྲོན་ལྷན་རྒྱུ་པའོ་གཉིས་ནས་བར་ལམ་ཟི་ཁྲོན་

(ཞིང་ཆེན་) བར་ས་ཡོམ་གྱི་གོད་ཆག་བྱུང་སྐབས་ལམ་འགྲེལ་གདོང་ལེན་བྱེད་
བབས་ལ་གཞིགས་ན། བརྟེ་དུང་ཆེ་ལ་ (མི་མང་གི་དཀའ་སྐྱབས་ལྷུ་འབོད་ལ་)

ཡ་ལན་བྱེད་སྐྱུར་བ་དང་། སྤྱི་གསལ་ནང་གསལ་ཞིག་ཡིན་བཅོའདྲུག་ཅིང་། སྐབས་
དེར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་སློབ་སྦྱོང་དོགས་མཐོན་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་སློབ་ཁག་འབྲུས་

ཚང་བྱུང་ཡོད་པ་འདིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གཞུགས་བརྟན་དེ་བས་མཐོར་འདེགས་
བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་གཞན་དེ་ནི་མིར་སྡུ་ཅན་དང་། འབྲུལ་སྤྱིའི་ནད་ཀྱིས་མནར་བ་
གང་ཞིག་དུས་ལས་ཡོལ་བྱིན་པའི་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་འཆིང་ཐག་གིས་ཡོངས་
སྤུ་བཅིངས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དཔེ་མཚོན་གྱི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཆོ།
བར་ལམ་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་མིའི་ཞི་ཚོལ་གྱི་ལངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ལ་གདོང་ལེན་
བྱེད་ཆེད་ “མི་དམངས་ཀྱི་དམག་འཐབ་” ཅེས་པ་འདྲིན་རྒྱའི་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད་
པས་ཡིན་ཞིང་། འདྲེན་གྱི་ནད་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྡོད་པས་ལྷགས་ཆེ་གས་ཤིག་གི་འགན་ཡོད་
སྲིད་གཞུང་ནས་དེ་ལྟར་ “རང་གི་མི་དམངས་” ཐོག་ “དམག་འཐབ་འདྲིན་རྒྱའི་”
ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་གང་དེའམ། གསལ་པོར་བརྗོད་ན་རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་
ཀྱི་འདས་པའི་གསར་བརྗེའི་བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་སློབ་ཅི། འདིག་རྟེན་ལ་རབས་ཀྱི་
སྤྱོད་ཚུལ་ཐོག་ནས་བརྗོད་ན་འདྲེན་ཡོངས་སུ་རྒྱལ་འགུལ་དུ་འགོ་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་འདྲེན་
རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་རབ་དུ་བཀྲ་བའི་འོད་སྣང་སྟེ། དེར་གནས་
ཚུལ་ཁྲབ་འབྲེལ་སྤྱི་བའི་རྣམས་ལྷགས་ཅི་ཆེ་ཡོད་པ་དེའི་ཕ་རོལ་དུ་རྒྱའི་
དབང་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལ་ང་བག་ཚ་དང་། གནོད་འགྲོད་ཀྱི་བསམ་སློབ་ཕྲན་
ཚོགས་ཀྱང་མེད་པའི་སློབ་མས་བོད་མི་ཞི་ཚོལ་བའི་ཐོག་དྲག་གཞོན་བྱས་ཡོད་པར་མ་ཟད།
ཁོ་ཚོ་རང་གི་བྱས་ཤིང་འཛིན་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཆེན་པོར་བཏང་བཏང་། འཛོལ་བྱས་པ་ཁྲུ་ལ་འཛོལ་བཞེས་
བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་དུས་རིང་བཅོན་འཇུག་གི་བྱིམས་ཆད་ཀྱང་བཏང་ཡོད་པ་རེད།

ད་དུང་བར་ལམ་ཟེ་ཁྱོན་ (ཞིང་ཆེན་) ནང་ས་གཡོས་ཀྱི་རྒྱན་དན་བྱུང་སྐབས་བཅིངས་
འགྲོལ་དམག་དང་། དཔག་ཆས་ཉེན་རྟོག་དམག་མི་ཟེར་བས་གཞོན་འཆེ་ཐོག་

ཡུལ་གྱི་ས་ཁུལ་ནང་སྡོག་སྡོལ་གྱི་བྱ་བར་ཅི་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བཞིན་ཡོད་ནའང་།

ཞིང་ཆེན་དེའི་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་བོད་རིགས་གནས་ཡུལ་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་ཞི་རྒྱུ་ལ་

སྐད་འབོད་གྱི་ལས་འགུལ་ཐོར་བུ་རེ་ད་དུང་ཡང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པའི་ཆ་ནས། ཁུལ་དེ་

དག་ཏུ་ཁོང་ཚོས་སྡོག་སྡོལ་གྱི་ལས་དོན་བསྐྱབ་སྐྱའི་ཚབ་ཏུ་ཞི་རྒྱུ་ལ་ནང་ཞུགས་མཁན་

བོད་མི་རྣམས་འདྲིན་བཟུང་བུ་སྐྱའི་ཐད་ལ་སེམས་འཚབ་མང་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

“མི་དམངས་ཀྱི་དམག་འཐབ་” ཅེས་པའི་གདོང་ཡིན་ཏུ་ཁག་གམ།

མདུན་བསྐྱོད་དམག་དཔུང་ནི་མི་དམངས་དཔག་ཆས་ཉེན་རྟོག་པ་ཟེར་བ་རྣམས་ཡིན་

ཞིང་། ཁོང་ཚོའི་ལས་འགན་ནི་རྒྱལ་ནང་གི་བོད་འཇགས་འགན་སྲུང་བུ་རྒྱ་དེ་རེད།

(རྒྱ་ནག་ལ་) མི་དམངས་དཔག་ཆས་ཉེན་རྟོག་པ་ཁྱོན་བསྡེམས་གྲངས་ ༥༠༠༠༠

ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོ་ནི་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་གང་ཏུ་ཨོ་ལམ་ཡི་ཀའི་དཔལ་འབར་

བསྐྱོར་བསྐྱོད་བྱས་པ་དེར་མཉམ་བསྐྱོད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆས་སྡོན་པོ་སྐྱས་པའི་

སྲུང་སྡོལ་མི་སྡུ་ཁག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཉེ་ལམ་ (རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་) བོད་

མི་ཞི་རྒྱུ་ལ་བའི་ཐོག་དཔག་གཞོན་བྱས་པ་དེའི་འགན་ཡོད་མི་སྡུ་འང་ཁོ་ཚོ་རེད།

བོད་ཏུ་ཞི་རྒྱུ་ལ་གྱུན་ལངས་གྱི་ལས་འགུལ་ཐོན་བཞིན་པའི་སྐབས་ཏེ། འདི་ལོ་སྤྱི་ཟླ་ ༩

པར་མི་དམངས་དཔག་ཆས་ཉེན་རྟོག་པའི་གསར་འཕྲིན་ནང་ (བོད་མི་ཞི་རྒྱུ་ལ་བའི་

ཐོག་) གོ་མཚོན་བེད་སྡོད་བྱེད་དགོས་པའི་སྐུལ་བརྗེས་བཏང་ཡོད་པ་སྟེ། དེའི་

ནང་། “དམག་བསྐྱེད་རྒྱ་རྒྱོད་ག་བཞིན་འདུག་ལ། ང་ཚོའི་མདུན་དུ་ (རྒྱལ་པམ་) ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དམག་འབབ་ཅིག་སྟེགས་ཡོད། ལྷ་ལོ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་དང་། མི་དམངས་དྲག་ཆས་ཉེན་རྟོག་པའི་མིང་མཐོང་གི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་རང་གི་ལས་འགན་བསྐྱུ་བྱ་བྱ་ (ནམ་ཡང་) བརྟེན་རྒྱ་མེད་” ཅེས་འཁོད་ཡོད་པས་ཡིན།

འོན་ཀྱང་ཉེ་ལམ་ཟི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ནང་ས་གཡོས་ཀྱི་གོད་ཆག་ལྷུང་སྐབས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་རང་གི་གདོང་རིས་བཟང་བ་དེ་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ལ་བརྟན་ཡོད་པ་རེད། རི་ལྷོ་ཞེ་ན། འདི་ལྷོ་ཉེ། རང་ལྷུང་གི་གནོད་འཚེ་དེར་རྒྱ་ནག་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་འསྐལ་འསྐལ་སྦྱར་སྦྱར་དང་། ལྷག་བསམ་ནམ་དག་ཕན་རྒྱས་སྟོན་པ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་སམ། གདོང་ལེན་བྱས་ཡོད་པས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་གཞུང་གི་ལ་བརྒྱགས་ལྷུང་ཡིས་སྐབས་དེར་གསར་འགྱུར་ལས་བྱེད་པ་ནམས་གནོད་འཚེ་ཐོག་ཁུལ་དུ་བརྒྱུད་ཐལ་མི་ཚོགས་པའི་བཀའ་རྒྱ་ནག་པོ་བཏང་ཡོད་ནའང་། བཀའ་བཅི་དང་ལེན་མི་ལྷུ་མཁན་གྱི་གསར་འགྱུར་ཚན་ཁག་ལ་ཉེས་ཆད་གཅོད་པའི་རིགས་གང་ཡང་ལྷུང་མེད། དེ་ནི་གོང་གསལ་རང་ལྷུང་གི་གནོད་འཚེ་དང་། དེ་འབྲེལ་སྦྱར་སྒྲོབ་རོགས་སམ་གྱི་ལས་འགུལ་ནམ་གངས་རི་སྐལ་བཅས་ཀྱི་སྒོར་གསར་འགྱུར་ལའོ་འདོན་བྱེད་ཆེད་རྒྱ་རིགས་གསར་འགོད་པ་ཚོ་ལམ་འསྐལ་བྱེད་དུ་ལྷུང་ལམ་བརྒྱུད་བྱས་པར་བརྟེན་བཀའ་རྒྱ་སྦྱར་བསྐྱེད་མི་བྱ་གཞེད་ལ་བྱུག་པ་རེད། སྐབས་དེར་ཕྱོག་སྒྲོབ་དང་། རོགས་སྦྱོར་གྱི་ལས་འགུལ་རྒྱ་ཆེ་ཞེས་སྐལ་བའི་ནང་འགོ་བ་མིའི་གཞི་རིམ་གྱི་ཚོགས་སྡེ་ཁག་དང་། མི་སྡེར་བཅས་ནས་སྦྱར་བ་བྱུ་འདེགས་ཀྱི་རྩ་དུ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་

ཡོད་པར་མ་ཟད། རྒྱུ་གྱི་ཞལ་འདེབས་བསྟུ་སྒྲོང་རྒྱག་མཁན་ཚོས་གནོད་འཚེ་སོག་
པ་ནམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཨ་སྒྲོར་ས་ཡ་བཞུལ་བ་བསྟུ་གསོག་ཀྱང་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།
དེ་དུང་མི་མང་གིས་གནོད་ལྔགས་སྤྱད་པའི་ལོག་རྒྱུ་ཡིད་པར་འཛིན་པ་ནམས་ཀྱིས་བར་ལམ་གནོད་འཚེ་
སོག་མཁན་ཚོའི་ཆེད་དུ་ཉིན་གསུམ་རིང་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་སྤྱང་ན་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ནི་མའོ་
ལྷ་བུའི་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་བྱིད་ཆེ་ཁག་ལ་མ་གཏོགས་སྤྱང་ན་གྲུས་འདུད་ཞུ་གི་མེད་པ་དེའི་
གནས་ཚད་དང་མཉམ་པར་གྱུར་ཡོད་ཅིང་། འདི་སྐོར་ནི་སྐོས་ཀྱིས་ཤོབ་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༥
ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ནི་འུའོག་ཀྱལ་ཡོངས་ཞེས་པའི་ཚགས་ཤོག་ཐོག་རང་གི་བསམ་
ཚུལ་མཚོན་པའི་ཚོམ་ཡིག་ཅིག་སྤེལ་ཡོད་པའི་ནང་འབྲེལ་བཞིན་བྱས་གསལ། ད་ཅིས་
རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་རང་གི་ (མངའ་ཁོངས་) མི་མང་ལ་ “རྒྱལ་
དམངས་” ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཅངས་ཡོད་པ་ལས་ “མངའ་འབངས་” ཀྱི་འདུ་ཤེས་
བཅངས་མེད་ཅེས་བཞིན་འདུག།

བར་ལམ་ཟེར་ནས་འཛིན་པར་གསུང་འཁོད་པ་ཚོ་ཡོད་དུ་བརྟུག་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ནང་དེ་དུང་ཡང་བཀག་
རྒྱ་ནག་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེད། ཟེར་ནས་ཤིང་ག་ཞུང་གིས་རོགས་རམ་འཕྲོད་སྐྱེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། རྒྱལ་ཁབ་སྤི་
ལོགས་ནས་རོགས་སྐྱོར་གྱི་ནམ་གངས་ཇི་འཕྲོར་ལ་དོས་ལེན་ཡང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེད།
བོད་ནང་ལ་མཚོན་ན། ལ་ཤོང་ས་ལ་སྐྱབས་མཁོན་ཆེན་པོས་དེ་འདུན་གནང་མིན་ལ་
མ་སྟོས་པར་ཕྱས་མ་ཚོར་སྤྲོད་བཅས་མཐུན་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་གྱི་རྒྱལ་སྤིའི་ཚོགས་ཚུང་
ཁག་ཡོད་དུ་འདུག་གི་མེད་པ་དེད། རི་འུའོག་ཀྱལ་ཡོངས་ཞེས་པའི་ཚགས་ཤོག་གི་
ཕི་ལི་པ་ཏོ་སྤྲོད་ཞུ་བས་དཔྱད་ཚོམ་སྤེལ་བ་ཞིག་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༦

ཉིན་ཀྱི་ཡེ་མས་ཨོལ་ཨོལ་ལ་ཞེས་པའི་ཚོགས་ཤོག་ཐོག་བསྐྱར་འདོན་བྱས་འདུག་པ་དེའི་ནང་
 འཁོད་དོན། “ (རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དེར་སྐབས་ཁོང་ཚོས་) ས་ཡོམ་གྱི་གནོད་འཚེར་
 །གདོང་ཡིན་ཤིང་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བསྐྱགས་ལུགས་ཆེ་བྱེད་པ་དང་ལྷན་དུ།
 བོད་ནང་གི་ཞི་བའི་གྲུན་ལངས་ལས་འགུལ་ལ་ཁོང་ཚོས་དྲག་གནོན་བྱས་པའི་གནས་
 ཚུལ་འགོད་སྟེ་ལ་བྱ་རྒྱུར་ཚོད་འཛིན་དམ་བསྐྱགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་ (སྤྱི་
 ཚོགས་) བརྟན་མི་ཡོང་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་དུ་འགོ་རྒྱུ་ལས་ཐོག་སྟེ། (རྒྱ་ནག་གི་)
 སྲུང་སྲུང་དོད་པོའི་བྱེད་སྲོལ་གི་ཉུ་འགྱུར་གྱི་དཔེ་ཡིན་” ཞེས་གསལ་འདུག་པ་
 འདིས་གོང་གསལ་ང་ཚོའི་བརྗོད་དོན་ལ་བདེན་དཔང་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག་གམ།

འདི་ལྟར་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

དབྱེ་འབྱེད་འདི་དག་གང་ལས་བྱུང་བའི་འགྱུར་ཁུངས་སྣ་ལུ་ནི། རྒྱའི་དབང་འཛིན་
 པ་ཚོས་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་གདོང་རིས་ངན་པ་དེ་སྟོན་གྱི་ཡོད་
 པའི་དངོས་དོན་དེར་བྱུག་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་སྲིད་ཚུལ་འདིས་
 བོད་མི་རྣམས་ལ་ “མངའ་འབངས་” ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཆང་གི་ཡོད་པར་མ་ཟད།
 ཁོང་ཚོས་ལས་དོན་གང་ཞིག་བྱེད་ཚོག་པ་དང་། གང་ཞིག་མི་ཚོག་པའི་ཐོག་ཞུང་རིང་པོ་
 ཞིག་གྱུར་རྒྱུར་དུ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་ངོས་འཛིན་ག་རེ་བྱེད་
 ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། བོད་མི་ཚོས་ (རང་གི་བདེ་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཐོག་)
 བསམ་སློབ་གོང་ཚོགས་གི་མེད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། དེར་བརྟེན་བོད་མི་ཚོས་ངོ་ཚྭ་བྱེད་མིན་

ལ་མ་སྟོན་པར་རྒྱའི་དབང་འདྲིན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཁོང་ཚོར་གྲུང་ཁྲན་ཏང་དང་གྲུང་པོར་
དགའ་ཞེན་དང་། ལ་པོར་ས་ལ་རྒྱུབས་མཚོན་ཚེན་པོར་རྒྱབ་གཏོད་བྱེད་དགོས་པའི་བཅའ་
ཕྱེད་བྱ་རྒྱའི་ཚེད་དུ་རྒྱལ་གཅེས་ཚོས་གཅེས་ཀྱི་སྟོབ་གསོའི་ལས་འགུལ་ཟེར་བ་ལུ་
མཐུད་སྟེལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། གསལ་པོར་བརྗོད་ན། རྒྱའི་དབང་འདྲིན་པ་ཚོས་ (སྟེ་ལོ་)
བོད་ཀྱི་ཐུ་སྟེལ་ནམ་པའི་ཡང་སྲིད་ཅན་གཅོད་དོས་འདྲིན་ལུ་རྒྱའི་ཐོབ་ཐང་རྒྱ་ནག་
གཞུང་ལ་ཡོད་པའི་སྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ལྟར་ཁོང་ཚོའི་མཁེགས་བརྒྱུད་
གི་སྲིད་བྱས་ཁག་ལུ་མཐུད་རྒྱན་སྐྱོད་བྱ་རྒྱའི་སྟོ་སེམས་བརྟན་པོ་འཆང་གི་ཡོད་ཅིང་།
པོད་གསལ་གནས་རྒྱལ་ཁག་གི་བར་ལམ་པོད་མི་ཚོས་ཡོངས་ཀྱལ་གསལ་གྱི་ལམ་ནས་དོ་
རྒྱུ་ལྟར་ཡངས་བྱས་པའི་གནས་རྒྱལ་འདི་ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཅོལ་བོ་ཁག་ཡིན།

དབྱེ་འབྱེད་འདི་དག་གང་ལས་ལྷུང་བའི་འཇུང་ཁུངས་གཞན་ཞིག་
མི། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་ནས་བརྗོད་ན། རྒྱ་ནག་གི་དབང་འདྲིན་མི་སྡེའི་
ཁོད་ནས་མཁེགས་བརྒྱུད་ཅན་ཚོར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བོད་འབྲེལ་སྲིད་བྱས་ཁག་
གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་འགན་དབང་སྲུང་ཡོད་པ་དེ་ལས་ལྷུང་བ་ཡིན་ཞིང་།
འདི་སྟོར་ང་ཚོའི་ལན་འདེབས་སྟོན་སོང་ནང་གསལ་བརྗོད་བྱས་ཟིན་ཡོད་པ་ལྟར། འགོ་
ཁྲིད་མི་སྡེ་དེ་ཚོའི་གསལ་གྱིས་གྲུ་བཤངས་ཀྱི་བསམ་སྟོན་དང་ཡོངས་སུ་བལ་བའི་གཏམ་
བཤད་སྟེལ་གྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་ང་ཚོར་དངངས་འཚབ་ཡོད་གཞིའི་གནས་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན།
དཔེར་ན། བོད་རང་སྐྱོད་སྐྱོངས་ཟེར་བའི་སྲིད་གཞུང་གི་མཐོ་རིམ་འགོ་ཁྲིད་ཅིག་གིས་
བོད་ནང་སྤྱིང་འདུགས་མེད་པའི་གནས་སྤངས་ལ་གཏོད་མེན་བྱ་རྒྱའི་སྲིད་གཞུང་གི་

མཁེགས་བརྒྱུད་མྱིད་བྱས་གཏན་འབེབས་བྱེད་སྐབས་སུ། “ང་ཚོས་ལོ་མང་རིང་ཕྱི་
ལ་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་མི་མང་ (སོ་རྣམས་དང་། ཁོང་ཚོའི་ཚབ་མཚོན་མི་སྡེ་སོགས་) ལ་བརྟེན་སྦྱོར་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ད་ཆ་ཁོང་ཚོར་ (བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
གཏོར་བཅོམ་བྱེད་པའི་) ལས་ཀ་བརྟེན་སྦྱོར་བྱས་ལ་བབས་ཡོད་” ཅས་བཤད་ཡོད་
པ་ནས་གསལ་ཚོགས་བྱུང་ངེས།

རྒྱ་ནག་ནང་གྲལ་རིམ་འཐབ་ཚེད་མེད་ནའང་། བོད་དུ་ཡོད་པ་རེད།

ད་ལྟ་བོད་ནང་གྲལ་རིམ་གྱི་འཐབ་ཚེད་གསོན་ཤུགས་ལྡན་པའི་ངང་ནས་གནས་ཡོད་པ་
དང་། དེ་དག་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་འགོ་བྱེད་ཚོར་
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༧ འབོད་པའི་བཀའ་རྒྱ་ཞིག་བཏང་ཡོད་པ་
དེའི་ནང་དོན་ལ་གཞི་རྟེན་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། བཀའ་རྒྱ་དེ་ནི་ (མཚོ་སྔོན་ཁུལ་གྱི་)
བོད་རིགས་ཚོ་ཤོག་ཁག་གི་ཁྲོད་ནས་ངོ་རྒོལ་གྱི་ན་ལངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཚབས་ཆེ་
ཚོན་པ་དེ་དག་ལ་རྒྱུ་ལྡན་གཏོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
དེའི་ནང་འཁོད་དོན། “གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མི་རིགས་གནད་དོན་གྱི་དོན་
དངོས་ནི་གྲལ་རིམ་གྱི་གནད་དོན་ཡིན། གྲལ་རིམ་གྱི་དོན་དངོས་འདིན་མ་བྱུང་ན།
མི་རིགས་གྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་དུས་ཕྱིན་པ་ཞིག་བྱེད་མི་བྱུང་” ཅས་གསལ་འདུག
རྒྱ་ནག་ནང་གྲུང་ཁྲི་རིང་ལུགས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ (གཉིས་ཀ་)
འདས་ཟེན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་

སུམ་ཅེ་ལྟ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ས་ཞེས་པའི་ཚ་གས་ཤོག་ཐོག་གནས་ཚུལ་འགོད་སྡེལ་བྱས་པ་ཞིག་
ལྟར་ན། བའི་མཚན་ནས་ཡིན་པའི་གསར་འགོད་པ་ཞིག་གིས་ (བཅར་འདྲིའི་སྐབས་སུ་)
རྒྱ་ནག་ལ་ “ཡུང་ཡུང་ (རྒྱ་ནག་དཔར་ཤོག་)” ཅེས་བརྗོད་པར་སྐབས་དེའི་རྒྱ་
ནག་གི་སྤྱི་འབྲེལ་སློན་ཆེན་ཐང་ཅའོན་ (ཁོང་ཁྱོད་མི་བཟད་པ་ལངས་ཏེ་) གསར་
འགོད་པ་དེར། “འདྲི་ནི་ཉམ་ཉམ་སྟེ། ཡུང་གོའི་ས་ཐོག་གི་གོང་ཁྲིམ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།
ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ཚོར་ཡུང་གོ་ཡུང་བཅར་འདྲི་ལུགས་ཞེས་བརྗོད་ཐོད་པའི་སློ་ཁོག་དེ་གང་ནས་
ཡུང་བ་ཡིན་ནམ། ཡུང་བཅར་འདྲི་ལུགས་ཀྱི་ཡུང་གོ་ནི་འདས་ཟེན་པའི་ཕོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་
ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ད་ཆ་དེ་ལྟ་བུའི་བརྗོད་ཆེིག་ (བེད་སློབ་བྱེད་མཁན་) ཡོད་པ་མ་
རེད་” ཅེས་གཤེ་གཤེ་བཏང་ཡོད་འདུག དེ་དང་སློབ་སྦྱོར་མཚུངས་པར་ (དེང་སང་)
རྒྱ་ནག་ནང་གྲལ་རིམ་འཐབ་ཚོད་ཅེས་པའི་གསུང་འདྲི་ཡང་ (བཀོལ་བྱེད་མཁན་)
མེད་པར་གྱུར་ཡོད། དོན་དངོས་ཐོག་དེང་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་སྤིང་ཟུར་ཅང་ཅེ་
སྤིང་གིས་བཏོན་པའི་མཚོན་བྱེད་གསུམ་གྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དར་ཆ་དེ་
བས་མཚོན་པོར་སྡེང་ཐབས་འབད་བཅོན་བྱེད་བཞིན་པའི་ཁྱོད་དུ་ཚོང་གཉེར་བ་དང་།
ཁེ་ལས་བདག་པོ་སོགས་དཔར་ཤོག་ཚོགས་པའི་སྤྱི་གཞིངས་སུ་ལུགས་ན་དགའ་བསུ་
བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཐོད་ནང་མཚོན་ན། “དུ་ལའི་རུ་ཚོགས་” ལ་ངོ་
ཚོལ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འཐབ་ཚོད་ནི་གྲལ་རིམ་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་ངོ་བོ་འཕ།
ནས་པ་ཅན་དུ་གནས་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ཕ་རོལ་པོར་གྱུ་བཤའས་དང་། སྤྱིར་བཤིག་བཅོད་
ཡངས་བཅས་ནས་ཡང་བྱེད་གྱི་མེད་ལ། ཚུར་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོང་རེ་བྱེད་གྱི་མེད་པ་རེད།

གལ་པོ་མ་གྱི་འཐབ་ཚོད་ནི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐོ་ཤོས་དེ་ཡིན་ཞིང་། (འབྲུང་འབྲུང་) རྒྱ་ནག་
དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་འདི་ནི་ད་ལོ་གནས་རྒྱུ་མིན་གྱི་གནད་དོན་ཡང་འཐབ་ཚོད་དེའི་
ཐོག་བརྟེན་ཡོད་པ་ཡིན། དེས་ན་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་ལྷ་སྤྱོད་གས་ནས་བརྗོད་ཆོ།
གོང་གསལ་འཐབ་ཚོད་ནི་འཆི་གསོན་གྱི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རང་ནི་ད་
ལོ་དགོས་ན། ས་ལོ་པོ་འཆི་དགོས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ཏུ་སྒྱུར་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་ལ་བརྟེན་བོད་རང་སྤོང་སྤོངས་ཟེར་བའི་དམར་པོའི་འགོ་
གཙོ་ཀྱང་ཆིང་མི་ཡིས། “ད་ལྟར་ཚོས་ཏུ་ལའི་རུ་ཚོགས་དང་འཐབ་ཚོད་དག་པོ་བྱེད་
སྐད་ཡིན་པ་དེ་ནི་དགུ་དང་རང་སྤོགས་བར་གྱི་ཁྲིད་ཤིང་གསོན་གྱི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་ཡིན།”
ཞེས་བརྗོད་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནི་ “ལྷག་སྐབས་
ཤོན་པའི་འཕར་སྤྱང་དང་། མིའི་གདོང་ལ་གཙན་གཟན་གྱི་སེམས་དང་སྤུན་པའི་གདོན་འདྲེ་
ཞིག་རེད།” ཅེས་སོགས་ཀྱི་མཚན་སྦྱད་སྦྱར་འདེབས་ཀྱང་ལྷུས་ཡོད་པ་རེད།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མི་མང་ཐོག་ཁྲིད་ཤིང་གསོན་གྱི་འཐབ་ཚོད་བཞིན་པ་དེའི་རྒྱུ་ཏུ་
སྤྱ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་མི་སྣའི་ཁྲིད་ནས་མཁའ་གསལ་བཟུང་ཅན་ཚོ་ཡོད་པ་དང་།
ཁོང་ཚོས་གངས་ལྷོ་མི་རིགས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་རྣམས་ “རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་
མོའི་ནང་སེམ་ལལ་འདུག་རྒྱུའི་དཀའ་གནད་” ཀྱི་ཁ་སྤོན་ལྟ་བུར་རྒྱ་རིགས་ཅན་ཏུ་བསྐྱུར་རྒྱུའི་
སྤྱིད་བྱས་ཤིག་ལག་བརྟུར་བྱེད་དགོས་པའི་ཤོས་འདོན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་མཚུངས་
སྤྱ་ཡོད་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་ད་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱུལ་རྣམ་པའི་ཡང་
སྤྱིད་ཁོང་ཚོས་དོས་འདོན་བྱ་རྒྱུའི་སྤྱིད་བྱས་ཤིག་ཀྱང་བསྐྱུགས་བྱས་པའི་འོག

པོད་མི་མང་གི་ཚོས་ལུགས་དང་མོས་ཀྱི་ལས་སློལ་ལ་དོ་སྙམ་བྱུགས་ཆེ་བཅའ་
ཡོད་པ་དེའི་རྒྱབ་དུའང་ཕོད་གསལ་མཁུགས་བརྒྱུ་ཅན་གྱི་འགོ་ཁྲིད་ཚོ་ཡོད་ཅིང་།
འགོ་ཁྲིད་འདི་ཚོའི་བསམ་ཕྱོགས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པའན་གྱི་ལྷན་སྡེ་ཉེ་དུས་པོད་
ནང་དོ་སྙམ་གྱིན་ལངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ལྷུང་བ་དེར་དྲག་གཞོན་བྱེད་སྐབས་
ལྷ་སྐྱེལ་བྱེད་དུ་འཕྱོར་བ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱུ་བདེ་སློན་ཆེན་མེད་ཅན་གྱུ་ལུ་དང་།
པོད་རང་སྐྱོད་སྒོངས་ཟེར་བའི་དམར་པོའི་འགོ་གཙོ་ཀྱང་ཆིང་ཡི། པོད་རང་སྐྱོད་
སྒོངས་ཟེར་བའི་མིང་གཞུང་གི་འགོ་གཙོའི་ལས་བྱམས་པ་ལུན་ཚོགས་སོགས་
ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབུ་ཁྲིད་ནང་ཁྲུལ་དུ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་ལྟར་འདྲིན་
སྐྱོད་བྱེད་དགོས་པའི་ཐད་ལ་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་སྤྲོ་ཚོགས་ཡོང་གི་ཡོད་ཅིང་།
འདི་སྐོར་མར་ག་མའི་རྒྱུ་གྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༥ ཉིན་ལྷོས་
ཨེ་ལྷོ་ཡིས་ཀྱའེ་མས་ཞེས་པའི་ཚགས་ཤོག་ཐོག་གསལ་བཞགས་ཤིག་སྤེལ་ཡོད་པ་
དེའི་ནང་འཁོད་དོན། “པེ་ཅིང་ (གཞུང་) གིས་ཞི་དབྱེད་འཇམ་རྒྱུ་བ་ཀྱི་ཐབས་
ལས་གཉིས་ཀ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་མཚོན་ན།
(རྒྱ་ནག་) མིང་གཞུང་གི་སྡེ་ཚན་ཁ་གས་ཀྱིས་བཅོན་ཕྱོལ་བོད་མིའི་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་
དབུ་ཁྲིད་དུ་ལའི་སྐྱེ་མར་སྤྱོན་བརྗོད་ (དྲག་པོ་) བྱེད་བཞིན་ཡོད་ནའང་། མིང་
གཞུང་དེའི་སྡེ་ཚན་གཞན་དག་གིས་ཁོང་ལྷན་གྲོས་པོལ་བྱེད་དགོས་པའི་སྐྱེལ་མ་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་” ཅེས་གསལ་འདུག།

ལྷ་ཉག་དབུས་གཞུང་གི་ནང་པོད་དོན་འདོན་སྐྱོར་བྱེད་སྲོལ་ལྟར་དང་
 འབྲེལ་བའི་བསམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་གི་ཡོད་པ་ནི་ཁོང་ཚོའི་གཞུང་
 འདོན་གྱི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ནས་དོན་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན།
 ལྷ་ཉག་གི་གཞུང་འབྲེལ་གསར་འགྱུར་ཚན་པ་ཤིན་ཏུ་འི་ནང་དེ་གི་ཡན་ལུ་བའི་མིང་ཅན་
 གྱིས་དབྱེད་གཏམ་འགོ་བརྗོད་དུ་ “དུ་ལའི་སློམ་མར་གདམ་ག” ཞེས་འཁོད་པ་ཞིག་
 སྤེལ་བ་དེ་གྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ཉིན་ བསམ་བློ་དང་འཇུག་སྤྲོས་
 བྱས་པའི་དྲ་གནས་ཐོག་སྐར་ཡང་འདོན་སྤེལ་བྱས་འདུག་པ་དེའི་ནང་འཁོད་དོན།
 “གལ་ཏེ་དུ་ལའི་སློམ་མར་འཇུག་སྤྲོས་ (ལྷ་ཁབ་ཁག་) ཉག་ཁོང་ལ་ལྷ་སྐྱོར་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དེར་མོར་འཇུག་གི་ཚོད་ཅིས་བྱེད་པ་དང་། དབུས་གཞུང་གི་བསམ་
 འདུན་བཟང་པོ་ལ་ (རིན་ཐང་མི་བརྩི་བར་) ཡིན་ཤག་ཤག་གི་འདུ་ཤེས་བཅངས་པ།
 དེ་བཞིན་ལྷ་མཚན་མེད་པར་གཞོན་འགོལ་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་འཚོལ་ཐབས་བྱེད་པའོ།
 ཡང་ན་གང་གི་རྗེས་འཇུག་ཐལ་བསྐྱོད་རིང་ལུགས་པ་ཚོར་དྲག་ལས་སྤེལ་རྒྱུའི་རྒྱལ་
 སྐྱོར་དང་། བྱས་འགོད་བྱེད་པ་བཅས་བཤིས་ན། སྐར་ཡང་བེ་ཅིང་ (གཞུང་) གི་
 ཁོང་ཁོ་སྐྱོར་ལྷ་ཉག་ཅིག་རེད། དེ་ལྷ་བུའི་གནས་སྤངས་འོག་དབུས་གཞུང་ཉག་ཁོང་ལ་
 (རེ་བ་བཅོལ་རྒྱ་) ཡོངས་སུ་མཚམས་འདྲིའི་བྱ་དགོས་པ་ཆགས་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་།
 ད་ལྟའི་ཆར་དབུས་གཞུང་གི་ནང་དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་འདོན་མཁན་ཡོད་པ་རེད་”
 ཅེས་གསལ་འདུག

འདི་ནི་ལྷ་ཉག་གཞུང་གིས་དོན་ལེན་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཁྱུང་པར་བ་ཞིག་

ཡིན། (གང་ཡིན་ཞེ་ན།) དེ་སྐྱིད་ལོ་ ༡༧༥༧ ལོར་གནས་པ་དེ་སྐོ་མོ་ཆེའི་
ཐང་ཆེན་དུ་སྒྲོབ་སྤྲུག་གི་ཞི་ཚོལ་ཡུང་སྐབས་སྤིང་སྒོན་ཤོད་ཅི་དབྱང་ལས་གནས་
ནས་བཅོན་སྤྱད་བཏང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་སྤྲུག་ས་སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་དོ་ཚོལ་བྱེད་
མཁན་གྱི་སྒྲོབ་སྤྲུག་ཚོར་རི་རྩུར་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་ཐད་ལ་ (རྒྱ་ནག་གི་)
འགོ་བྱིད་ཚན་ཁག་ནང་བསམ་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བསམ་ཚུལ་སྤྲུག་བཤད་
བགྲིས་པ་དེ་རེད།

རྒྱ་ནག་གི་ཆེས་མཐོའི་འགོ་བྱིད་ནང་ཁྲུལ་དུ་བོད་འབྲེལ་སྤིང་བུས་འཛིན་སྤྱོད་གསལ་ཐད་
བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པའམ། བསམ་ཚུལ་ལ་ཁྲུད་པར་འདི་རྩུར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ནི་ (རྒྱལ་སྤྱིའི་)
གསར་ལམ་ཁག་དུ་གནས་ཚུལ་གྱི་གྲུར་བྱུང་བ་ཁག་ནས་གྲུར་ཁྲུང་ས་སྤྱིལ་ར་སྒྲོད་བྱེད་ཐུབ་
ཅིང་། མཁའ་ཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་ལུ་བས་འདི་ལོ་སྤྱི་ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྐབས་ཀྱི་ཡེ་མས་
ཞེས་པའི་ཚོགས་ཤོག་ཐོག་གནས་ཚུལ་སྤེལ་གསལ་ལ། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་སྐར་
བས་མཁའ་གསལ་བརྒྱུད་གི་བྱ་ཐབས་འཛིན་དགོས་པའི་སྐོར་བོད་ཀྱི་གསར་འཛིན་ཏེ།
གྲུར་ཁྲུན་ཏང་མི་ཚོས་མ་གཏོགས་སྤྱོད་དབང་མེད་པའི་ཆེས་གསར་བའི་དཔར་སྐྱུན་
ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སྤྱི་ལྷ་ ༩ དང་ ༥ པའི་འདོན་ཐེངས་སོ་སོར་འདོན་སྤེལ་བུས་
འདུག (དཔར་སྐྱུན་) འདི་དག་གི་དབྱིན་སྐྱུར་མ་དཔེ་རེ་ཉོང་གོང་དུ་ང་ཚོའི་ཚོགས་
ཤོག་ (ཁང་) ལ་སྤྱད་བྱུང་ཞེས་བྲིས་འདུག་པ་དང་།

དེ་དུང་ཁོ་པས་ཕུ་མཐུན་བརྗོད་དོན། “གྲུར་ཁྲུན་ཏང་གི་ནང་ཁྲུལ་ཡིག་ཆ་
ཁག་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་སྐྱབ་སྤྱོད་པར་ (ལེ་ཅིང་དུ་) ཞོ་ལམ་ལིག་ཅིང་འགྲན་མ་

འཚོག་པོར་འཛམ་གླིང་གི་སྐོ་ཁ་རང་སྲོག་ལ་སྲུ་འགྲུག་ལ་པའི་ཆེད་དུ་ (གྲུ་ཡངས་) ཞི་ཐབས་ཀྱི་ནམ་འགྲུར་ཞིག་སྟོན་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་རྣམ་ཡང་། བོད་དུ་གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དྲག་གཞོན་བྱ་རྒྱུའི་ལས་རིམ་འཆར་འགོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་གསལ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་” ཅེས་དང་།

“བོད་སྐྱོང་ས་དམར་པོའི་དྲུང་ཆེ་མཁའ་གསལ་བརྒྱུང་ཅན་གྲང་ཆིང་ལིས་གྲུང་ཁྲན་དང་གི་ཚོགས་འདུ་རིམ་པའི་ནང་ག་དེར་སྐོབས་སྟུན་པའི་གཏམ་བཤད་བྱས་པ་ཁག་གི་ནང་ ‘སྐོབ་གསོའི་’ ལས་འགྲུལ་གྱི་གཙོ་གནད་ (དོན་ཚན་ནམས་) འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད་” ཅེས་དང་།

ཡང་། “གྲང་གིས་གསང་སྟོའི་རྒྱུ་འོལ་ཏེ། གསང་བའི་ཚོགས་འདུ་ཁག་གི་ནང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་སྐྱ་སར་ཡོད་པའི་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ ‘མཐའ་ཡོངས་ནམ་འགྲུར་བའི་རྒྱལ་བས་ཤིག་’ གི་གདོང་ལེན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། (འདི་ལོ་) སྤྱི་ཟླ་ ༩ པར་བྱང་བའི་རྒྱ་ནག་ལ་ངོ་རྒོལ་གྱི་དྲག་པོའི་ལས་འགྲུལ་དེས་ ‘སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བརྟན་སྲིད་’ གདོང་བརྒྱག་བཏང་ཡོད་པའི་ངོས་ལེན་བྱས་པས་མ་ཚད། (ད་དུང་) ཁོ་པས་ (ཁ་བྲལ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་དེར་) ‘མཐའ་མའི་རྒྱལ་ཁ་ཡོན་རྒྱུ་’ གཞི་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཉེན་བརྒྱུང་བཏང་ཡོད་པ་རེད་” ཅེས་གསལ་འདུག

དེས་ན་ (ད་མན་) རྒྱ་ནག་གི་བོད་འབྲེལ་སྲིད་བྱས་ཁག་ཁོང་ཚོའི་འགོ་བློད་མི་སྡེའི་བློད་ནས་མཁའ་གསལ་བརྒྱུང་ཅན་ནམས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་བྱེད་རྒྱུ་པ་ལས། གྲུ་ཡངས་ཅན་ཚོས་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་དེ་གང་ཡིན་ནམ་སྟེ་དེ་གི་ཞིག་སྐྱབས་ཀྱི་མི་

འདུག་གསལ།

པོད་ཀྱི་གནད་དོན་དང་། ཏུ་ལའི་ཟླ་མའི་ཐད་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་མཚོ་ཤོས་
(མིང་འདྲིན་དང་། མིང་ལྷོན་) གཉིས་ཀྱི་དགོངས་སྤོགས་ནི་འགོ་ཁྲིད་པའི་གསལ་
བརྒྱུད་ཅན་དེ་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་དང་ཡོངས་སུ་ཐད་དུ་ཡིན། དཔེར་ན། སྐབས་གཞན་
ཞིག་ཏུ་གསལ་བརྗོད་བྱས་ཟིན་པ་ལྟར། མིང་ལྷོན་ལྷན་ལྷན་པའོས་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༩
པའི་ལྷན་པུགས་ཏུ་ལའོས་འཛམས་འདྲིའ་བརྒྱུད་སྐབས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསལ་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་
ལ་བརྗོད་དོན། “ཅི་ལྟར་ཏུ་ལའི་ཟླ་མས་རང་བཅོན་ཚོད་ལེན་བྱེད་མཚམས་བཞག་པ་དང་།
ད་ལྟ་བོད་ནང་དབུ་ལས་སྡེ་ལ་བཞེན་པ་དེ་དག་མཚམས་འཛོག་ཡོང་ཆེད་ཁོང་གི་བྱ་གསལ་
རྒྱུན་པོད་སྤོད་བྱས་པ། དེ་བཞེན་ཐའེ་ལྷན་དང་བོད་གཉིས་ཀྱང་གོའི་ཁ་བུལ་དུ་མི་རུང་
བའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པའི་ཁས་ལེན་བཅས་བྱས་ཚེ། ང་ཚོས་ཁོང་དང་འབྲེལ་ལོལ་སུ་མཐུད་
བྱེད་ཚོགས་གི་རེད་” ཅས་བཤད་ཡོད་པ་དང་།

དེ་བཞེན་མིང་འདྲིན་ཏུ་ལུ་ཅིན་ཐའོས་ཀྱང་ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ལྷན་ཚུལ་ཨ་
རིའི་མིང་འདྲིན་ལྷན་པུགས་ལ་ཁ་དཔར་ཞིག་བཏང་བའི་ནང་བརྗོད་དོན། “གསལ་
ཏེ་ཏུ་ལའི་ཟླ་མས་དོན་དམ་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་རང་བཅོན་ཚོད་མཚམས་བཞག་པ་དང་།
མེས་རྒྱལ་ཁ་བུལ་དུ་གཏོང་མཚམས་བཞག་པ། ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་གི་མས་འགལ་
དབུ་སྤོད་རིགས་སྡེ་ལ་རྒྱུའི་ངན་སྐྱལ་དང་། ལྷན་འགོད་བྱས་པ་བརྒྱུད་ (རིང་མིན་)
རྒྱ་ནག་ཏུ་འཚོགས་རྒྱུའི་ཨོ་ལམ་ཡིག་ཅེད་འགྲན་ལ་དོ་ཐོག་གཏོང་མཚམས་བཞག་པ།
དེ་བཞེན་བོད་དང་ཐའེ་ལྷན་གཉིས་ཀྱང་གོའི་ཁ་བུལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པའི་

ཁས་ལེན་བཅས་ཀྱིས་ཆོད་པ་ལྟོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དེ་ལྟར་ལོ་ལྟར་བྱེད་པར་ལོ་སྔོན་
མཐུན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཞེས་པའདྲ་ཡོད་པ་རེད།

དེ་དུང་མིང་འདྲིན་དུ་ཅིན་ཅེས་ཉི་མོ་ཉི་མོ་དེ་དུ་མེད་པས་སྐབས་ཤིག་དུ་ག་རེ་བརྗོད་
ཡོད་ཅེ་ན། ཁོང་གི་མིང་གཞུང་ནས་དུ་ལའི་ཟླ་མའི་སྐྱེ་ཚེད་ནམས་དང་ལྷན་དུ་འབྲེལ་མོལ་
བྱ་རྒྱུའི་ཐད་ནས་འགྲུར་འདོན་སྤྱོད་ལས་ཉི་མོ་གཞུང་ནས་ལེན་པའི་གསལ་བརྗོད་བྱས་
ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་གསར་འགྲུར་ཚན་པས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༥ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༧
ཉིན་གནས་ཚུལ་སྤེལ་གསལ་ལྟར་ན། མིང་འདྲིན་དུ་ཅིན་ཉི་མོ་གི་མིང་སློན་ལྷན་ལྷན་དུ་
དང་ཆེས་མཐོའི་ལྷན་ཚོགས་ཤིག་གནད་བྱུང་པའི་རྗེས་སུ་གཏམ་བཤད་སྤེལ་བའི་ནང་། ཉི་
མོ་གཞུང་གི་ལེན་པའི་དུ་ལའི་ཟླ་མའི་སྐྱེ་ཚེད་ནམས་དང་མེད་མོལ་བྱས་པ་དེ་དག (ཁོང་ཚོའི་
ངོས་ནས་བཤད་ན་) “ནམ་འབྲེད་སློན་ཤོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲུང་ས་པའི་བསམ་པ་ནམ་དག་”
ཡིན་པར་མ་ཟད། (སྐབས་དེ་དག་དུ་) སྤྱོད་ལས་གཉིས་དབར་འབྲེལ་བ་ལྟུང་བྱ་རྒྱུའི་
མོས་མཐུན་ཡང་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་པའདྲ་ཡོད་འདུག།

གོང་གསལ་ལྟར་གཞུང་གི་གཙོ་བོའི་དབྱུང་བའི་གཉིས་ནས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་
ནས་འགྲུར་འདོན་སྤྱོད་ལས་ཚོའི་ཞིན་ལུ་བའི་མིང་དོན་ཉམས་ཞིབ་པ་ཞིག་གིས་དཔྱད་
ཐོག་བྱས་དོན། “རྒྱ་གར་གི་དབྱུང་བའི་མཐོ་ཤོས་གཉིས་ཀྱི་ལན་འདེབས་བྱེད་སྤྱོད་ལས་
ནས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ལ་བོད་མིའི་ཐོག་ལྷན་གསུམ་གྱི་གཏམ་འདུགས་སུ་སྤོང་བྱུང་
པའི་རྣམས་སྟོབས་ཆེན་པོ་ལྷན་ཡོད་པའི་དངོས་དོན་དེ་གསལ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ།
དུ་ལའི་ཟླ་མའི་ཉི་མོ་གཞུང་ནང་བསྟན་གྱི་ཚོས་སྤྱོད་ལས་དབྱུང་བའི་ (ཟུན་མེད་པ་དེ་)

ཡིན་པའི་ཆ་ནས། ཁོང་གིས་བོད་མིའི་ཐོག་བསམ་མ་གྱིས་མི་ཁྲུབ་པའི་ལྷགས་རྒྱན་སྤོང་ལྷུབ་གྱི་
ཡོད་པ་དེ་ཡང་དངོས་དོན་ཞིག་རེད” ཅེས་དང་། ཡང་། “གོང་གསལ་དངོས་དོན་
ཁག་གཞི་རྩར་བརྒྱུད་བའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་གྱི་སྤྱི་དབུས་འགྲུར་བ་བྱ་སྒོ་ཁག་ཁ་གསལ་
ཐོག་བསམ་མ་གཞིགས་བྱུང་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་དང་ཐོག་བོད་མི་ཚོས་དང་ཡོད་མ་ཁན་བྱེད་སྲིད་དང་།
སྤྱི་དགའ་ནས་ ‘དྲུ་ལའི་རུ་ཚོགས་’ སུ་འབོད་པ་རྣམས་གྱི་བར་དབྱེ་བ་གསལ་པོ་འབྱེད་དགོས་
ཤིང་། དྲུ་ལའི་རྒྱམ་ཅི་དང་ལྷན་བོད་མི་ཡོངས་གྱིས་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཚོས་ཕྱོགས་གྱི་དབྱུང་བྱིང་
གཅིག་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། ཁོང་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་མོས་དང་། བཀའ་སྤྱི་ལྷུ་བའི་གནས་ཚུལ་
འདི་ཆབ་སྤྱིད་གྱི་གནད་དོན་རྒྱུད་པ་ཞིག་ལ་བཙུག་ཏེ་གདོང་ལེན་བྱས་ན་མ་འགྲིགས་པར་བརྟེན།
ཁོང་ཚོར་མིས་རྒྱལ་ཁ་བྱུང་བ་དུ་གཏོང་གི་འདུག་ཅེས་མིང་འདོགས་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད། (བོད་མི་
ཚོས་ཁོང་ལ་དང་མོས་བྱེད་པ་) འདི་ནི་ས་ཁོངས་རང་སྤྱོད་གི་སྤྱི་དབུས་དང་སྒོ་ཀུན་ནས་
མ་ལུན་གྱི་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་འདི་དག་རྩ་དོན་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བཙུག་ཏེ་སྤྱང་བཙུ་
རྒྱན་འཁྲུངས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན” ཞེས་བྱིས་འདུག།

ཚོའི་ཞིན་གྱིས་བྱིས་པའི་དབྱུང་གཏམ་འདི་རྒྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་འཇུག་ཆ་དོད་
ཤོས་ཀོང་ཏུང་ནས་འདོན་སྤེལ་བྱེད་པའི་ཚགས་ཤོག་སུ་ཏུན་མི་ཀེ་ན་ཞེས་པའི་ནང་འདི་ལོ་
ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༧ ཉིན་འདོན་སྤེལ་བྱས་འདུག།

རྒྱ་ནག་གི་མཐོ་རིམ་འགོ་བྱིད་ཚོའི་གུ་བཤངས་ལྷན་པའི་བསམ་མ་ཚུལ་ཁག་དང་། དེ་དག་
ལ་བསམ་ཞིབ་ནན་བགྱིས་པའི་ཉམས་ཞིབ་གྱི་གྲུབ་དོན་བཅས་གོང་དུ་གསལ་བ་བརྗོད་བྱས་
པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་འདི་གསར་འགྲུར་ཚན་པ་ནས་འདི་ཕྱོགས་བཅོན་ཤོད་དང་། ལུང་ཤོབ་ཆེ་བའི་

མོ་ལ་གཏམ་དྲག་པོ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པའི་ཚུ་ཆེན་ནང་ཡོངས་སུ་སེམས་ཉེ་གར་སོང་
ཆ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་ཆེས་སློ་ཕམ་གྱི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་ཤིང་།
ཅི་སྟེ་མིང་འདོགས་འདྲ་མིན་བྱ་རྒྱུ་དེས་ཡང་དག་པའི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན།
མིང་འདོགས་རེས་བྱེད་པའི་ཅེད་མེད་ལྷན་གྲངས་འདྲིའི་ཐོག་ (བོད་རང་སློབ་སློངས་
ཟེར་བའི་དམར་པོའི་འགོ་གཙོ་) གྲང་ཚིང་ལིར་ཨོ་ལམ་ཕིགའི་བྱ་དགའ་ཨང་དང་
པོ་གསེར་གྱི་རྟགས་མ་དེ་བཞིན་སློབ་དགོས་པ་ཆགས་རྒྱ་རེད། དེས་ན་གྲང་དང་།
ཁོང་གི་རྗེས་མཐུན་འགོ་ཁྲིད་མི་སྡེ་ཚོས་མངའ་བུ་ལ་མི་མང་གི་སེམས་འཚབ་ཁག་ལ་
ཉན་ཞིབ་དང་འབྲེལ་དེ་དག་སེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུའི་ཚབ་དུ། དབང་བུ་གསལ་ཁོ་ན་
རྒྱུད་པ་བརྒྱུད་ཁོང་ཚོའི་མགོ་གཙོ་ན་བྱ་རྒྱུ་འདི་རྒྱ་ནག་གི་བོད་དོན་དཀའ་སྤོག་
གཙང་སེལ་བྱ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ཡང་དག་པ་དེ་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་ཡོད་ཆོ། གྲང་དང་།
ཁོང་དང་ཆ་འདྲ་བའི་འགོ་ཁྲིད་མི་སྡེ་ཚོས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཞབས་འདེགས་སྐྱབ་
གྱི་མེད་པར་མ་ཟད། གང་གི་བོད་བྱུས་འོག་ཁོང་ཚོས་ལས་དོན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དེ་
དག་ལ་འདེགས་འདེགས་སྐྱབ་གྱི་མེད་པ་ཡིན། (རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་) ས་ཁུལ་
གཞན་དུ་མངོན་གསལ་ཆེན་པོས་ལམ་སློབ་མ་བུར་བའི་སྲིད་བྱུས་ཙོར་འཁུལ་ཅན་
རྣམས་བོད་ནང་དཔེ་འགྲེལ་བྱས་ཉེ་ལག་བརྟར་བྱེད་པ་འདི་ནི་སྤོག་དྲུག་
ཆགས་སློབ་ཞིག་བསྐྱབ་བྱེད་པའི་གཡའ་མོ་ཡིན།

“ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་” ཀྱི་དར་ཆ་ཞེས་པའི་དྲི་གནད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཤིན་ཏུ་གསར་ཁང་ནས་ཁོང་ཚོའི་རྩོམ་གྲིས་པ་ཚོའི་

ཁའེ་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་བྱིས་པའི་དབྱུང་གཏམ་འགོ་བརྗོད་དུ་ “དུ་ལའི་རྒྱ་མ་ཉི་མིད་དོན་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་དགེ་འདུན་པ་མིན་” ཞེས་འཁོད་པ་ཞིག་འདོན་སྟེལ་བྱས་འདུག
དེའི་ནང་གོང་གསལ་ཚོམ་བྱིས་པས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་འདི་ཕྱོགས་འཆར་ཅན་སྐྱོན་
འདུགས་བྱེད་གཞི་ཁག་བསྐྱར་སྐྱོན་བྱས་པའི་ཚོགས། “ཡུལ་གྱར་སྲིད་གཞུང་གི་
གནས་བབ་དེ་བས་ཚད་འཕེར་ཡོང་བ་བྱེད་ཆེད་དུ་ལའི་རྒྱ་མ་དང་། ཁོང་གི་རྒྱབ་
སྐྱོར་བ་ཚོས་ ‘བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ལྷན་’ དང་། ‘བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་དར་’
ཟེར་བ་དེ་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ གོང་བྱུང་ཕྱོད་མེད་པ་ཞིག་བཟོ་བསྐྱོན་བྱས་ཡོད་” ཅས་
ཤིས་འདུག

དེར་སྐབས་རྒྱའི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་ལ་མིང་འདོགས་སྐྱ་
ཚོགས་ཤིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་ནི་ “ཕོག་སྐྱོད་པ་” འཕམ།
“ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་པའི་” དར་ཆ་རེད་ཟེར་བ་དང་། “བོད་མིའི་ཡུལ་གྱར་སྲིད་
གཞུང་གི་དར་ཆ་” རེད་ཟེར་བ། “བོད་རང་བཙན་གྱི་དར་ཆ་” རེད་ཟེར་བ་སོགས་
སྐྱོན་བརྗོད་མང་དུ་བྱེད་བསམ་མ་ཚད། རྒྱའི་དབང་འཛིན་མི་སྣ་ཁ་གསལ་གྱིས་སྐབས་རེ་བོད་
ཀྱི་རྒྱལ་དར་ལ་ “གངས་སེང་དར་ཆ་” ཞེས་འབྲེལ་བརྗོད་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག

བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་བེད་སྐྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་
ཐད་རྒྱ་ནག་གི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་གཞི་ལ་མཚན་ཤོས་ཤིག་ནི། རྒྱལ་
དར་ནང་གངས་རི་དང་། གངས་སེང་གི་དབེ་རིས་འཁོད་ཡོད་པ་དེ་དག་བེད་སྐྱོད་
བྱེད་ཚོགས་པའི་བཀའ་འཁྲོལ་ཁོང་ཚོར་ཞུས་མ་སོང་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་།

སྐྱོན་བརྗོད་འདི་དང་འབྲེལ་ཆགས་གནས་ཚུལ་ཞིག་འདི་ལོ་སྤི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༡

ཉིན་རྒྱ་ནག་ཉིན་རེའི་གསར་ཤོག་ཐོག་ཐོན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཉིན་རྗེས་ལ་སྟེ། (སྤི་ཟླ་

༤ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་) བམམ་ཕྱུང་ནད་སྐྱེ་རྒྱ་རྒྱན་ ཞེས་ཤིན་དུའི་བྲ་གནས་ཐོག་

བསྐྱར་འདོན་བྱས་འདུག་པ་དེའི་ནང་འཁོད་དོན། “ཁོང་ཚོས་ ‘གངས་སེང་དར་ཆ་’

ཞེས་འབོད་པ་དེ་བཟོ་བསྐྱུན་བྱ་རྒྱུ་དུ་ཚོའི་དྲངས་ཤིང་གཙང་བའི་གངས་རི་དང་།

མི་འཛིགས་སེང་གའི་འབྲ་རིས་ཀྱང་བེད་སྐྱོད་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ནི་སེམས་བཟང་ཅན་གྱི་མི་

ནམས་བསྐྱུ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་བྱས་ཤིན་ཏུ་གནག་པ་ཞིག་ཡིན་” ཞེས་གསལ་འདུག

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་གྱི་འབྱུང་ཁུངས།

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་ནི་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་བོད་མི་ཚོས་གསར་དུ་བཟོས་པ་ཞིག་ལ་ཡིན་

པར། དུས་རབས་མང་པོའི་རིང་ནམ་པ་འབྲ་མིན་སྐྱ་ཚོགས་ཤིག་བརྒྱད་དེ་འཕེལ་རྒྱས་

བྱུང་ཡོད་པ་གང་ཞིག་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོས་འདོན་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་བྱུར་ཡོད་པ་ཡིན།

གངས་རི་དང་། སེང་གའི་གཉིས་ཀྱི་འབྲ་རིས་འཁོད་པའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་འདི་བཞིན་

རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་སྤིད་གཞུང་གིས་བོད་ཉམ་ཚོས་ལ་བྱས་གོང་ནས་ཡོད་པ་དང་།

དེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཐད་སྤི་ལོའི་བརྒྱ་སྤྱོད་བདུན་པའི་ནང་སྟེ། བོད་ཀྱི་ (རྒྱལ་ཐོག་

སོ་གསུམ་པ་) ཚོས་རྒྱལ་སྐོང་བཙན་སྐྱེལ་པོའི་སྐྱེད་ཀྱིས་སུ་ཐོག་མར་དར་བའི་ལོ་

རྒྱལ་ཤོད་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་གི་ནང་ཚན་གཡོན་རུ་

སྐོད་ཀྱི་རུ་དར་སེང་གའི་ཁ་སྐོད་དང་། གཡམས་རུ་སྐོད་ཀྱི་རུ་དར་སེང་གའི་གོང་བཟ

གཙང་རུ་ལག་གི་རུ་དར་མེད་གི་གནམ་སྒྲིང་། དབུ་རུ་སྒྲོད་ཀྱི་རུ་དར་གཞི་དམར་
པོ་ལ་མེ་སྒྲེད་ཀར་པོ་གསལ་བ་སོགས་དམག་རུ་སོ་སོར་རུ་དར་ནམ་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་
རེ་ཡོད་པའི་གནའ་སྒོལ་རིམ་བརྒྱད་ཀྱིས་ལོ་རབས་ཉི་ལྷུ་པ་འདིའི་འགོ་སྒྲོད་བར།
བོད་དམག་ཚོའི་རུ་དར་གཞི་དམར་པོའི་ངོས་སུ་མེད་གི་ཁ་སྒྲོད་དང་། མེད་
གི་གནམ་མཚོངས་ཀྱི་རི་མོས་བརྒྱན་པ་ཅི་རིགས་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིས་གངས་
སྒོངས་ཚོས་སྤིད་ཡོངས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་སྐུ་སྤེད་
བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་མཚོ་ག་གིས་དུས་བརྒྱན་འཛུམ་སྤྱིང་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྒོལ་འགོ་
ལུགས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་བདུ་ས་པའི་ཆབ་སྤིད་འཛིན་སྒྲོང་བའི་ཉ་ཆེ་སྐབས།
ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་འདིའི་རིས་བཀོད་ཀྱང་ཅ་བ་སྐར་ཡོད་ལ་གཞི་བཙེལ་གྱིས་རྒྱས་
སྒོས་གཏན་འབེབས་མཛོད་པ་དང་། དུས་དེ་ནས་བརྒྱུད་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བརྒྱན་
ཡོངས་ཀྱིས་རྒྱལ་དར་འདི་ཉིད་གཅིག་གྱུར་དུ་བེད་སྒྲོད་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན།

རྒྱལ་སྤྱིའི་གར་སྟེགས་ཐོག་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་འཕྲུལ་སྒྲིང་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༩ པའི་འདོན་ཐེངས་ཀྱི་དུས་དེབ་དུ་ནི་ཤེས་རྒྱལ་རྒྱུ་ལེགས་མེས་
ཞེས་པའི་ནང་འཛུམ་སྤྱིང་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གི་རྒྱལ་དར་སྒྲོར་དམིགས་བསལ་ལེ་
ཚན་ཞིག་བཀོད་སྤྲིན་གྱུས་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་གསལ་བའི་རྒྱལ་དར་གྱི་འདྲ་རིས་
གཅིག་ནི་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་དར་རེད་འདུག
གོང་གསལ་དུས་དེབ་ནང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་སྒྲོར་འགྲེལ་བརྗོད་རི་རྣམ་གྲས་ཡོད་

དམ་ཞེན། “ཁ་པའི་རྒྱལ་བཙེགས་སྐྱེན་འཕགས་པའི་མདུན་དོས་གངས་མེད་གཉིས་
ཀྱིས་མོར་བྱ་མེ་འབར་དགའ་དུ་འདེགས་བཞིན་ཡོད་པའི་ཐོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་འདི་ནི་ཤར་གླིང་
(དུལ་གྲུ་ཁག་གི་ནང་ནས་) ཟུར་དོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཆེ་ཤོས་ཡོད་པའི་ (རྒྱལ་དར་ཀྱི་)
གས་ཤིག་ཡིན་” ཞེས་བརྗོད་དུ་མ་ཞིག་བཞོད་འདུག།

ང་ཚོའི་ཤེས་ཚོད་དེ་ཅི་ཚོད་ལ། རྒྱལ་སྤྱིའི་འདུ་འདོམས་ཤིག་གི་ཐོག་
ཐོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་འཕུར་སྐྱོད་བྱས་པའི་ཐོག་མ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོར་རྒྱ་གར་གྱི་
རྒྱལ་ས་སྤི་ཡིར་འཚོགས་པའི་ཨེ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་འདུས་ཚོགས་ཆེན་དེ་ཡིན་ཞིང་།
(ཚོགས་འདུ་དེ་མ་འཚོགས་པའི་ཐོད་གི་དུས་སྐབས་ཤིག་ན་) རྒྱ་གར་རང་བཙོན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤིད་སྐོན་ཐོག་མ་ནི་རྒྱལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལྷ་སྐྱོ་མཚོག་ལ་གནས་འཕྲིན་
ཞིག་ཕུལ་བའི་ནང་འཁོད་དོན། “སྐྱེ་ཉིད་ནས་མཁུན་རྒྱབ་ཡིན་ཕུས་སྐར་སྤྱི་ཟླ་ ༩
པའི་བདུན་ཐ་མར་ཨེ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁུལ་གྱི་འབྲེལ་མཐུད་ཚོགས་འདུ་ཞིག་སྤི་
ཡིར་འཚོག་རྒྱ་རེད། ཚོགས་འདུ་འདི་ནི་སྤྱིར་བཏང་དང་མི་འདྲ་བར་གལ་ཆེའི་གནས་
བབ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཆ་ནས། དེས་པར་དུ་ (ཨེ་ཤ་ཡའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོན་ཡོངས་ཀྱི་)
ངོ་ཚབ་མཚོན་པ་ཞིག་ཡོད་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། སྐབས་དེར་ཨེ་རབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཐེ་བའི་རྒྱལ་
ཨེ་ཤ་ཡ་ནས་ཤར་ཨེ་ཤ་ཡ་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་ཨེ་ཤ་ཡའི་བར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཕལ་ཆེ་བ་དང་།
ཐོད། སོག་པོ། སྤྱི་ཤར་ཨེ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ དེ་བཞིན་ཨུ་རུ་སུའི་མངའ་འོག་
ཨེ་ཤ་ཡའི་མནའ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་འགོ་བྱེད་མི་སྣ་ཚོས་རང་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་
སོ་སོའི་ངོ་ཚབ་མཚོན་པར་བྱ་རྒྱ་རེད་” ཅེས་གསལ་འདུག།

ཨོ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་འདུལ་ཚོགས་ཆེན་ནང་བོད་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ཡོད་པའི་
སྐོར་ཀོལ་ཏེ་ཨ་ཁི་ཡིས་ཚོམ་གྱིས་གནང་བའི་བྱུག་དེབ་གསར་པ་འོད་དེ། མིང་གི་སྟེ་
ག་མར་གྱུར་ཟིན་པའི་མཐའ་སྐྱེད་ས་ཁུལ་ཞེས་པ་དེའི་ནང་དུའང་རྒྱལ་བཤད་བྱས་འདུག
དེབ་དེའི་ནང་འཁོད་དོན། “(གོང་གསལ་) ཚོགས་འདུའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་
ཡོང་བའི་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་མགོན་ཤོག་འབྱོར་བསྟུན། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཟླ་ ༩
པའི་འགོ་སྟོན་ཙམ་དུ་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་འབྲུས་མི་རྣམས་སྟེ་ས་ནས་དོག་ཐོན་གྱིས་ཐོག་
མར་གོ་མོ་གཡའ་མོར་དུ་སེབས་པ་དང་། དེར་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་གི་སོ་ན་ཞིག་
སྐྱེ་ཚབ་རྣམ་པ་མངའ་ཞུར་བཅར་བ་དེས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་ཞིག་འབྱེད་ཡོད་པ་དེ་དག་
ཚོགས་འདུའི་ཐོག་སྐྱོད་འཕུར་ཡོང་བའི་རི་སྐྱེལ་ཞུས་ཡོད་པ་རེད་” ཅས་དང་།
ཡང་། “ཚོགས་ཆེན་གྱི་གོས་བསྟུར་ལས་རིམ་རྣམས་བསྐྱེད་ས་ཡུལ་དུ་རྒྱ་གྲི་
མཁར་རྫོང་རྫིང་པ་ཡིན་པ་དང་། ཚོགས་སེབས་རྒྱལ་ཁབ་ ༩༩ ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་ཚོགས་པ་རེ་
རའི་ངོ་འབྲུས་རྣམ་པ་སྟེ། དབུ་བྱིད་གཙོ་བོ་རྣམས་སྤིང་ཆའི་སྟེང་རང་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་
སོ་སོའི་མིང་དང་། རྒྱལ་དར་བཅས་འཁོད་པའི་སྐྱོགས་བུ་རའི་རྒྱབ་རོལ་བཞུགས་གཡའ་དུ་
འཁོད་ཅིང་། བོད་ལ་ཁོར་ཚོ་རང་དོས་ཀྱི་རྒྱལ་དར་གངས་རིས་བསྐྱབས་པའི་རི་བོ་དང་།
དུ་ལའི་སྐྱེ་མའི་ལུགས་རྒྱུད་གི་དབང་ཆ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མེད་གོ་གཉིས་བཅས་སྟེན་
པ་ཞིག་ཡོད་འདུག་པར་མ་ཟད། སྐྱེ་ཚབ་རྣམ་པ་བཞུགས་གཡའ་དུ་འཁོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱབ་
ངོས་ (ཅིག་གྲུང་སྟེང་) ཨོ་ཤ་ཡའི་ས་ཁུ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱེད་འགྲེམས་བྱས་འདུག་པའི་
ནང་བོད་དེ་ཉིད་རྒྱལ་ཁབ་ཐ་དད་ཅིག་ཡིན་པར་གསལ་སྟོན་ཡང་བྱས་ཡོད་པ་རེད་”

ཅེས་གསལ་འདུག

(སྐབས་དེར་) ལྷ་ཚབ་གཙོ་བོ་བསམ་པའི་ (ཡབ་) ཐའི་རི་ཚོ་དབང་རིག་
འདིན་དང་། ལུག་མོ་གས་ལམ་ན་རྒྱུ་མེད་བཟང་དབང་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་སྡེ་བྲིད་གནང་བའི་
བོད་ཀྱི་སྐྱ་ཚབ་ཚོ་གས་རྒྱུང་ནང་ཁོམ་བསྐྱོན་པ་སྐྱོན་པ་ལྟར་ལོད་འདུག ཁོར་ནམས་
ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གྲུ་རྩི་མཚོ་ག་མངའ་འཕྲད་ལྷུ་ཉེ་ཉེན་འབྲེལ་མངའ་དར་དང་།
ཡིགས་སྡེ་ས་བཅས་བསྟར་བར་གྲུ་རྩི་ས་ཡི་རངས་བསྟར་གས་བརྗོད་དང་བཅས་ལྷུ་ཅི་
སྟུང་ཡིགས་འདི་གང་ནས་བཟོ་བསྟར་བཀྱིས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་བཀའ་ཅན་གནང་ཞིང་།
དེ་ལ་སྐྱ་ཚབ་ཚོས་རྒྱ་ནག་ནས་བཟོས་པ་རེད་ཅེས་ལན་ལྷུས་པར། གྲུ་རྩི་ས་ལྷུགས་ཤུ་
ཆེན་པོའི་སྡོམ་ནས་བོད་འབྲུག་ནམས་ལ་བཀའ་སློབ་མེད་པས་གསལ། བོད་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་
ཉིད་ཀྱི་ལྷུ་ཅི་བཟོ་བསྟར་བྱེད་འགོ་འདུགས་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའོད་པ་རེད།

དེ་བཞིན་བསམ་པའི་སྐབས་བསྟན་འདིན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བཅམས་བྱིས་གནང་བའི་ཕྱག་
དེབ། མི་ཚའི་རྒྱུ་བསམ་འབྲུགས་པོ་ཞེས་པའི་ནང་དུའང་འཁོད་དོན། “དངོས་གཞིའི་ཚོགས་
འདུ་ཚུགས་སྐབས་བོད་གཞུང་སྐྱ་ཚབ་དོ་མ་གཉིས་སྲིད་ཆའི་སྡེ་ཞབས་སྟེགས་དང་། སོ་
སོའི་མདུན་སྡོམ་གྱི་དོས་སུ་སོ་སོའི་རྒྱལ་དར་ཆ་ཚང་བརྒྱབ་པའི་པར་རིས་བརྒྱབ་འདུག
རང་གཞུང་སྐྱ་ཚབ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་སྡོམ་དོས་སུའང་རང་རེའི་རྒྱལ་དར་གངས་རི་དང་།
སང་གོ་ཁ་འཕྲོད་ཀྱི་རི་མོ་བརྒྱབ་པའི་ཐོག་ མདུན་སྡོམ་གྱི་སྡེ་དུ་དབྱིན་ཡིག་ཀྱི་སྟེད་ཀྱི་ཞེས་
ཡིག་ཆེན་བྱིས་པའི་མིང་ཡིབ་ཅིག་ཀྱང་བཞག་འདུག” ཅེས་གསལ་འདུག

མའོ་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར།

མའོ་ཙོ་རྟུང་གིས་ཀྱང་བོད་ལ་རྒྱལ་དར་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ (དེ་རྗེ་ནས་) གོ་
ཐོས་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོ་གནས་སྤེལ་ ༡༠༠༥
ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༤ ནས་ ༡༩ བར་སི་ཀོ་ཏེ་ཡེ་ནཱ་འི་རྒྱལ་ས་ཨི་ཏེ་རྒྱུ་ག་ཏུ་འཚོ་གས་
པའི་འཛམ་གླིང་གོ་ས་ཚོ་གས་འབྲུག་མིའི་བོད་དོན་རྒྱལ་སྐོར་ཚོ་གས་པའི་ཚོ་གས་ཆེན་ཐེངས་
བཞི་པའི་ཐོག་སྐུལ་བའི་གསུང་བཤད་ནང་གསལ་པོ་ཡོད་པ་སྟེ། གསུང་བཤད་དེའི་ནང་།
“དེ་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་སྐོར་བཤད་ན། རྒྱ་ནག་གི་དེ་ཡོད་ལས་བྱེད་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རྒྱལ་དར་
(བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་ལ་ཕྱག་མཚུབ་ཀེར་ཏེ་) འདི་མཐོང་སྐབས་ཁོང་ཁྱོད་ (མི་བཟད་པ་)
ལངས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། (གང་ཡིན་ཞེ་ན།) ཁོང་ཚོས་འདི་ནི་ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་
པའི་མཚོན་རྟགས་ཤིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྗེ་
ངོས་རང་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཡོད་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་མའོ་ས་ངོས་ལ་བྱིད་ཚོར་རྒྱལ་དར་
ཡོད་དམ་ཞེས་སྐད་ཆ་བྱིས་བྱུང་བར། ངོས་ནས་ཅུང་ཐེ་ཚོམ་དང་སྐྱགས་ ‘ཡོད་’
ཅེས་ལན་བཏབ་པ་ཡིན། དེ་ནས་མའོ་ས་བྱིད་ཚོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་དེ་བཞིན་དར་དམར་
དང་མཉམ་དུ་ཉར་ཚགས་བྱེད་དགོས་ཞེས་ངོས་ལ་སྐུལ་མ་བྱས་བྱུང་” ཞེས་བཀའ་
གནང་ཡོད་པས་ཡིན།

གོང་གསལ་བོད་རྒྱའི་དབུ་བྱིད་གཉིས་བར་གྱི་མཇལ་མོལ་སྐོར་བོད་མིའི་དམར་
ཤོག་ཚོ་གས་པ་ཐོག་མར་འཇུགས་མཁན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་ལོ་རྒྱུས་བོད་མི་གསར་བཞེ་བ་
ཞིག་སྟེ། འབའ་པ་ཕུན་ཚོ་གས་དབང་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་དོན་མི་ཚོ་དང་དུས་སྐབས་ཞེས་པའི་དཔེ་

དེ་ནང་དུ་འང་སྐྱེད་སྐྱོད་བྱས་འདུག་དེ་ལ་དེ་ལྟེན་སྤྱན་དབང་གིས་དྲན་གསོ་བྱེད་གཞིར།
“མཐོས་རང་གི་ (རྒྱལ་དར་སྐྱོར་) དེ་བར་དུ་ལའི་གླ་མས་བྱུགས་འཚབ་གནང་བ་ཤེས་
ཚོར་བྱུང་བ་དང་། དེ་འཕྲུལ་ཁོང་ལ། ‘དེ་ནི་དཀའ་ངལ་ (གང་ཡང་) མ་རིད། བྱིད་
ཚོས་རང་གི་རྒྱལ་དར་ཉར་ཚགས་བྱས་ན་འགྲིགས་གྱི་རིད་’ ཅེས་ཞུས་སོང་” ཞེས་
གསལ་འདུག་པ་བཅས་སོ།།

ལེ་ཚན་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་།

གོ་ལག་ འཛིགས་སྐུལ་རིང་ལུགས།

(ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་སྡེ་ལ།)

དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་གོ་མཚོན་ཐོན་པའི་གྲུབ་ཀྱི་

བོད་ནང་གསུམ་པའི་དོན་རྒྱུན་ཏེ། བོད་མིའི་ཞི་ཚོལ་གྱི་ལངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་གྱི་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དྲུག་པོའི་གཞོན་བཅོམ་གྲུས་པའི་རྗེས་འབྲེལ་བོད་མི་བགྲང་གིས་མི་ལངས་པའི་ཐོག་བསད་མས། སྐྱབས་སྦྱོར་། བཅར་གཙོད། གར་སོང་ཆ་མེད་གྲུང་པ་སོགས་ཀྱི་བོད་ཆག་ཚབས་ཆེ་སོག་ཡོད་པ་དེ་དག་རྒྱ་མཚོན་ལྡན་པ་དང་། ལུགས་མཐུན་དུ་མངོན་ཆེད་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྡེ་ཚོན་རིམ་པ་ནས་རྒྱུན་གཏམ་དང་། མ་ཉེས་ཁག་གཡོག་སྐྱོ་ཚོགས་ཤིག་སྤང་བ་གང་དམ་གྱིས་བརྗོད་སྒྲིག་བྱས་ཏེ། རྒྱ་ནག་དབུས་སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་དང་། གཞུང་འབྲེལ་གསར་འགྲུབ་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་སོགས་ནས་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་མེམ་དང་དང་། གྱི་མདུང་སོགས་གོ་མཚོན་ནས་གངས་མང་པོ་ཞིག་སྐོག་ཉར་བྱས་ཡོད་ལུགས་དང་། དེ་དག་ནི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་དྲུག་སྦྱོར་སྤེལ་གྱི་ཡོད་པའི་དཔང་རྟགས་ཡིན་ཚུལ་སོགས་སྤྱི་ཚུགས་ལ་དེལ་བསྐྱབས་ལུགས་ཆེན་པོ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མགྱིན་ཚབ་པ་ལྷུ་ཉེ་མིང་

གིས་འདི་ལོ་སྤྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡ ཉིན་གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཤིག་གི་ཐོག་

ལྷ་སའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་གཅིག་ནས་མེ་མདའ་སོགས་མཚོན་ཆ་མི་ཉུང་
བ་ཞིག་རག་སོན་བྱུང་ཚུལ་བཤད་འདུག་པ་དང་། ཡང་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠
ཉིན་གྱི་ཟློན་ཉིན་རེའི་གསར་ཤོག་ནང་། ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་དགོན་དུ་
མེ་མདའ་སྐྱོད་ཉར་བྱས་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་འགྲུལ་སློབ་བཤེར་བྱས་ཏེ་མེ་མདའ་རིགས་
མི་འདྲེ་བ་ ༩༠ དང་། གྱི་མཚོན་རིགས་མི་འདྲེ་བ་ ༩༩ ཅམ་ལག་སོན་བྱུང་ཚུལ་དང་།
དེ་དག་ནི་འཚོ་བའི་ལས་སྐྱབ་ཆེད་ཡིན་ཡུགས་སོགས་སྐྱུང་གཏམ་རིང་པོ་ཞིག་བཅོས་ཏེ་
འགོད་སྟེ་ལ་བྱས་འདུག།

དོན་དངོས་ཐོག་གོ་མཚོན་དེ་དག་ནི་རྒྱ་དམག་ནམས་ཁྲི་སློན་བཞིན་པོད་གྱི་
དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ལྷ་ཁང་འདྲ་མིན་ནང་རང་སྣང་གང་དུན་གྱིས་འདྲུལ་ཏེ། ཡི་དམ་
དང་སྲུང་མ་སོགས་དུག་པོའི་སྐྱབ་བརྟན་དག་གི་ཕྱག་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་གྱི་མཚོན་དང་།
བོད་མི་ཚོས་ས་རྒྱུ་རྩོམ་ཆེད་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བཀའ་འབྲོལ་ལུས་ཏེ་ཉོ་སྐྱབ་བྱས་པའི་
འབར་རྗེས་སོགས་བཅོམ་འསྐྱོད་གིས་བོད་མི་རྣམས་ལ་མ་ཉེས་ཁག་གཡོག་བྱས་པ་
ཉག་གཅིག་རེད།

ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་བཞིན། བོད་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ནི་རབ་བྱུང་དགེ་འདུན་གྱི་
སྡེ་མཚན་འཆད་ཉན་དང་། བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཡུལ་ཅམ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། བོད་གྱི་
གནའ་རྗེས་དང་རིག་དངོས་སོགས་བདག་གཅེས་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་
མི་ཡོངས་ཀྱི་བསམ་སློབ་རྒྱུ་རྟེན་དང་རི་སྐྱགས་བཅོལ་ས་ཞིག་དུའང་གྱུར་ཡོད་པ་ཡིན།
བོད་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་དུ་འདུའང་དང་། ལྷ་ཁང་འདྲ་མིན་ཡོད་པར་མ་ཟད། དཔེ་མཛོད་

ཁང་དང་། དཔར་ཁང་། མགོན་ཁང་། བཙན་ཁང་། སྤྱང་མ་ཁང་སོགས་སྐྱོལ་གསུམ་
ཤིག་ཡོད་པ་དེ་དག་རི་རི་ལའང་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པའི་རོ་བོ་དང་། རྱེད་ལས་རི་ཡོད་པ་རེད།
དཔེར་ན། སྤྱང་མ་ཁང་གི་ལྷ་བུ་ནི་དང་རྩལ་ལྷ་མས་ཀྱིས་སྐྱེས་སྤྱང་ཁག་ལ་འཕྲིན་བཙེལ་ཞུ་ཡུལ་
ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། སྤྱང་མ་ཁང་དུ་ཚོས་སྦྱོང་སྤྱང་མ་སོགས་དྲག་པོའི་སྐྱེ་བརླན་སྐྱོལ་གསུམ་
ཤིག་བཞེངས་སློལ་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་སྤྱང་དེ་དག་གི་སྤྱག་མཚན་དུ་གྱི་མདུང་སོགས་
གོ་མཚོན་སྐྱོལ་གསུམ་ཤིག་ཐོགས་ཡོད་པ་འདྲི་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱོལ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས།
རྒྱ་ནག་གུང་ཁབ་བོད་དུ་སླེབས་རྗེས་གསར་དར་བྱུང་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན།

གལ་སྲིད་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་སྤྱང་ལྷ་མས་ཀྱི་སྤྱག་མཚན་གོ་མཚོན་
ལྷ་མས་འཕྲོག་བཙེལ་བྱས་ཏེ། དེ་དག་བོད་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་ལྷ་མས་ཀྱིས་དྲག་སྦྱོད་སླེལ་
གྱི་ཡོད་པའི་དཔང་རྟགས་རེད་ཅེས་ཏེ་མཁའ་ལྷན་བྱས་ན། རྒྱ་ནག་གི་ནང་པའི་དགོན་
སྡེ་ཁག་གི་སྐྱེས་སྤྱང་སོགས་ཀྱི་སྐོ་འགྲམ་དུ་རྒྱ་ལུགས་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་འབག་
སྐྱེ་བཞེངས་སློལ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་དེ་དག་གི་སྤྱག་མཚན་དུ་འང་རལ་གྱི་དང་།
མདའ་གཞུ། མདུང་རིང་སོགས་མཚོན་ཆ་སྐྱོལ་གསུམ་ཤིག་ཐོགས་ཡོད་པས། དེ་དག་
ལ་འགྲེལ་བཤད་རི་ལྟར་རྒྱག་རྒྱ་ཡིན་ནམ།

དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་དགོན་སྡེ་ལལ་མོ་ཆེའི་ནང་གཞི་བདག་གི་ཚུལ་དུ་བཀུན་ཀྱང་
གི་སྤྱང་བརླན་ལག་དུ་གྱི་རིང་དང་། མདུང་རིང་འཆང་བའི་འདྲ་བཞེངས་ཡོད་པས། དེ་
དག་གིས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་དུ་ཤང་ཚོས་འཚོ་བའི་ལས་སམ། དྲག་སྦྱོད་སླེལ་རྒྱུའི་སྐྱོལ་
རྱེད་པ་མཚོན་གྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ།

ཡང་ལོ་རྒྱུ་ཐོག་བོད་མི་བརྗོད་པ་དག་གིས་རྗོན་རྒྱལ་མཚམས་འདྲིའི་སྐབས་
དང་། བཟན་པ་ནམས་ཀྱིས་སློབ་སྦྱོར་གསུངས་མེད་ཅན་གྱི་ཆོ་སྲོལ་གཙོ་བོ་རྒྱ་མཚམས་འདྲིའི་
བྱེད་སྐབས། དེ་བཞིན་ནང་དམི་སོགས་འབྲུག་ཐག་ཚོད་སྐབས་བཅས་སུ་མི་མདའ་དང་།
གྱི་མདའ་སོགས་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་སྦྱལ་ཏེ་འཆོ་བའི་ལས་སྤོང་བའི་དམ་བཅའ་འབྲུལ་རྒྱུའི་
སྤྲོ་སྤྲོལ་བཟང་པོ་དར་ཡོད་ལ། དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་ཀྱང་གོ་མཚོན་དེ་དག་མི་གཞན་གྱི་
ལག་ཏུ་མི་ཤོར་བའི་ཆེད་དུ་ཚིས་བཞེས་ཀྱིས་བཅོན་ཁང་དང་། ལྷུང་མ་ཁང་སོགས་སུ་
འབྲེལ་ས་སློན་རྣམས་བཞག་སྟེ་མི་གཞན་ལ་འཆོ་བའི་ལས་སྤོང་རྒྱུའི་སྲོལ་སྤྲོལ་ལ་
བྱེད་པའི་གནའ་སྤོལ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ནི་བསྐྱབས་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་མོད།
འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་མི་མདའ་དང་། ལྷ་གྱི་དུ་དུ་བཅོན་འཕྲོག་གིས་རྒྱུའི་
མདུན་སར་བོད་ཀྱི་དགོ་འདུན་པ་ཚོས་ཀྱང་གོར་བུ་པོའི་དོ་སྙོལ་བྱེད་འདུན་འཆང་གི་ཡོད་
པའི་དཔང་རྟགས་སུ་མཁོ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྤོང་ཚུལ་འདི་ནི་ཡ་
རབས་བཟང་སྤོང་དང་ཡོངས་སུ་རྒྱབ་འགལ་གྱུར་པའི་ཚོམ་རྒྱན་གྱི་བྱེད་སྤོངས་ཤིག་ཡིན།
མདོར་ན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་
གོ་མས་སྤོལ་སོགས་ལ་མཚོང་རྒྱུ་དཔལ་འབྲེལ་བས་དང་། ཚིས་མེད་རྗོད་པོ་ལ་
གཏོང་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་དགོན་སྡེ་ཁག་ཏུ་སྤྱང་བ་གང་ཤུན་གྱིས་བསྐྱོལ་སྤོངས་བཞེར་དང་།
སྤྲོ་སྤྲོལ་རྣམས་གཏོར་བཅོམ་བྱེད་པས་མ་ཚད། ད་དུང་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་
དགོ་འདུན་པ་ཚོས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྩ་ཆེའི་དངོས་ཆས་རིགས་རྒྱ་འཕྲོག་ཀྱང་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་གོ་ལག་ཐོན་ཆོ་

ཐོན་ཡོད་ཅེས་ཏུ་ལས་དགོན་པ་དེ་དག་གིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་དམག་འཐབ་འདྲིན་རྒྱུའི་
འོག་གྲབས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་འདྲིན་ལ་འདྲིན་ཅི་བཞེན་པའི་གནས་ལུགས་དང་།
རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཐོངས་པའི་ཏམ་འགྲུབ་ཁོ་ན་ཡིན།

བོད་ཀྱི་གཞིན་རྒྱ་རྩམ་ཚོགས་དང་། ཨ་ལྷ་ཡེ་དྲུ་འཛིགས་སྐུལ་

ཚོགས་པ།

རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་འབྲེལ་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་དྲིལ་བསྐྲུགས་གྱི་ལས་འགུལ་
ལུགས་ཆེ་ཞིག་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པའི་ནང་། “དུ་ལའི་རུ་ཚོགས་” ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་
རྒྱིག་འདྲུགས་སུ། ཚོགས་སྡེ་ཁག་གཅིག་གིས་ཨ་ལྷ་ཡེ་དྲུ་འཛིགས་སྐུལ་ཚོགས་པ་དང་།
ཤར་དུ་རྒྱ་རྩམ་རང་བཅོན་ལས་འགུལ་དང་རན་འབྲེལ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་རྩོན་ཐབས་
འབད་བཅོམ་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༥ པ་དུན་དང་ཕོར་ལི་ལྷ་
ཏུང་ཅི་ཞེས་སྐྱུག་མིང་དུ་སྦྱོད་པའི་བོད་རིག་པའི་མཁས་པ་ཞིག་ནས་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་
འབྲེལ་གསར་འགྱུར་ཚན་པ་ཤིན་ཏུ་འི་ནང་ཚོམ་ཡིག་ཅིག་སྤེལ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་།
“བོད་ཀྱི་གཞིན་རྒྱ་རྩམ་ཚོགས་ནི་འཛིགས་སྐུལ་རིང་ལུགས་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ནང་དྲག་པོའི་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་བརྟན་པོ་ཚུགས་ཟིན་ཡོད་པས་ཡིན།
..... (དེ་སྡེ་) གསུམ་གཅིག་བཞིའི་དོན་རྒྱུན་གྱི་རྗེས་གྱུར་གོའི་བོད་རིགས་གནས་
སྡོད་ས་ཁུལ་ཁག་དུ་ཡོད་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་མེ་མདའ་དང་། རྩིས་མདེལ་ཐོན་
ཆེ་ཞིག་ཐོན་པ་དེ་དག་ཉེན་རྟོག་པས་གཞུང་བཞེས་གཏོང་སྐབས་ (གོང་གསལ་) ”

ཚོགས་པའི་ཐེག་ཏོགས་ཡོད་པ་གསལ་མངོན་བྱུང་ཡོད་” ཅེས་འཁོད་འདུག་པ་ནས་
ཤེས་བྱུང།

ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་བྱས་ཏེ་སྐད་ཆ་ཤོད་མི་བྱུང་ཅིང་།
གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ནི་རང་བསམ་རང་གིས་ཤོད་མོད་པའི་ཚོགས་སྡེ་རང་རྒྱ་ཡོངས་སུ་
འཕེར་བ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོས་དབྱུང་སྐྱེད་འདི་ལྟར་བྱེད་དགོས་དོན་ནི། རྒྱ་ནག་གིས་ “དུ་
ལའི་དུ་ཚོགས་” ཞེས་གོ་རྒྱུ་ཆེ་ལ་ཡོངས་རྫོགས་སུ་པར་བྱེད་པའི་ཚོགས་བརྗོད་ཅིག་
བེད་སྲོད་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེའི་ནང་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱང་ཚུད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཡིན་ཞིང་།
མང་གཙོའི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་འོས་བསྐྱུ་བྱས་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་ལ་ཨ་ལྷ་ཡེད་དང་
འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པའི་ “འཛིགས་སྐུལ་” ཚོགས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་གཞི་མེད་
ཁྱུངས་བུལ་གྱི་བབ་ཅོལ་སྐྱེ་བ་དེ་ནི། གང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལྟར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཐམས་
ཅད་སྐྱུགས་པ་སྐྱུགས་རྒྱུ་དུ་བརྩི་བའི་ཚོད་དཔག་ལ་གཞི་བཅོལ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པའོ།
ཡང་ན་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚན་ཁག་ནས་བོད་མིའི་ཐོག་ནས་འགྱུར་ཆེ་མཁྱེན་གས་
སུ་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་མངོན་སྲོགས་ཤིག་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་རུང་། བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་
ལྷན་ཚོགས་ནི་དངོས་འབྲེལ་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་རང་དབང་ལུང་པ་སྟེ། གྲུ་ཡངས་
ལྷན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་སྡེ་མང་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་ཡོད་པ་དེའི་ནང་
གནས་ཚུལ་མཐོ་སྤོད་ཀྱི་རང་དབང་ལ་ཡོངས་སུ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན།
རྒྱ་གར་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་མི་སྡེ་ཚོས་མང་འཁོར་ས་ཚོགས་སྡེ་གང་
ཞིག་ནས་གནས་ལུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱིས་ས་སྐྱུགས་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་བརྩི་མེད་དོག་

རོལ་གཏོང་གི་ཡོད་མེད་ཐག་གཅོད་ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ད་མན་
ཏུ་གར་གཞུང་ནས་ཁོང་ཚོའི་བསམ་ཞིབ་ནན་ཏན་བཞིས་པའི་སྲུབ་དོན་ནམ།
ཐག་གཅོད་ནང་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་འཛིགས་སྐྱུལ་ཚོགས་པ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་
བསྐྱེད་བྱས་མེད་ལ། རང་འཛིན་བཅོམ་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དྲུང་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་
པ་དེ་ནི་གུས་བརྩི་ལྷོས་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

དྲི་བ་མང་ལ་ལན་འདེབས་ཉུང་།

ཏུ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཁག་གཅིག་ནས་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་འཛིགས་སྐྱུལ་
ཚོགས་པ་རེད་ཅེས་ཁ་རྒྱུང་དྲག་པོ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི། ཁོང་ཚོས་དེ་སྐོར་ལོ་རབས་ ༤༠
འགོ་སྟོན་དུ་ཚོགས་པ་དེ་རང་ལ་མངོན་ཚུང་བརྩི་མེད་དུ་གཏོང་བའི་ལྷ་ཚུལ་ཞིག་བརྒྱུང་ཡོད་
པ་དེ་དང་ཡོངས་སུ་རྒྱབ་འགལ་འགྲོ་གི་ཡོད་ཅིང་། སྐབས་དེ་དུས་འགོ་བྱིད་དེ་ཚོའི་གས་
ཀྱིས་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ལ་ “སྐྱང་ཚུང་ཞིག་གིས་རི་རྒྱལ་ལྷན་པོར་གཤོག་
ལྷག་གཞུག་གི་ཡོད་པ་རེད་” ཅེས་བཤད་དེ་སྐྱང་ཚུང་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། (ད་ཆ་)
ཏུ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚོའི་མིག་ལམ་དུ་ (སྟོན་མའི་) སྐྱང་ཚུང་ཉམས་ངེའི་དབྱིབས་
གཞུགས་ “འཛིགས་སྐྱུལ་” ཚོགས་པ་ཞིག་དུ་ཅིའི་ཤིར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནམ།

གོང་གསལ་དྲི་བའི་ལན་འདེབས་ནི་ཏུ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་མི་སྤྱིའི་བྱོད་ནས་
མཁྱེད་ལས་བརྒྱུད་ཅན་ཚོར་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཚོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་ཏུ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་དང་།
འགོ་བྱིད་ཚན་ཁག་ཡོངས་རྫོགས། དེ་བཞིན་རྒྱ་སྤྱི་གས་མི་མང་ནས་ “དུ་ལའི་དུ་ཚོགས་”

ནི་ “འདིགས་སྐྱུལ་རིང་ལུགས་པའི་” ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་ཡོང་རེ་བྱེད་
གྱི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་རེ་བ་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན། དེ་བསྐྱུན་ཁོང་ཚོས་ (དྲག་
པོའི་སྒོ་ནས་) གདོང་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཁེ་ཕན་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད་པས་ཡིན།

འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བློན་མི་སྣའི་ཁོད་ནས་ནམ་དཔྱོད་ལྡན་པ་ཁག་གཅིག་དང་།
དེ་བཞིན་རྒྱ་རིགས་མི་མང་ཡོངས་ལ་མཐུགས་བརྒྱུང་ཅན་གྱི་འགོ་བློན་ཚོས་གང་ཞིག་ཚོད་
སླང་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱབ་རྟེན་དཔང་རྟགས་བཙས་གྱི་སྒོར་ཡིད་རྟོན་འཕེར་
བའི་གནས་ལུགས་ར་འཕྲོད་ཅིག་མ་བྱུང་གོང་ (གཤམ་གསལ་) རྗེ་བཀའ་ཤས་ཐོག་ལན་
འདེབས་ཤིག་རག་འདོད་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

རྗེ་བ་དང་པོར། གལ་ཏེ་དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་ཐོན་པའི་གོ་མཚོན་ནམས་དངོས་
འབྲེལ་ཐོག་བོད་གྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གླི་བདེ་བུ་བྱུ་དང་། བཅིངས་
འགྲོལ་དམག དྲག་ཆས་ཉེན་རྟོག་དམག་དཔུང་། དེ་བཞིན་ཁོང་ཚོའི་འཛོན་ཐང་ཆེ་
བའི་གསང་སྐྱུལ་པའི་སྣ་འོག་ནས་བོད་ནང་གསང་འདེན་བྱས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན།
དེ་དག་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་བཀག་འགོག་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་གང་ཡིན་ནམ། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
འཛམ་གླིང་གི་ས་ཁུལ་གཞན་དག་ཏུ་མི་དང་། རྗེའི་འཆར་སྒོ། དངོས་ཐོག་བཙས་གྱི་འགྲོ་
བསྐྱོད་ལ་ཚོད་འཛིན་དམ་བསྐྱབས་ཆེ་ཤོས་བྱེད་ཐུབ་པའི་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པར་བརྟེན།
ཐོག་མར་གོ་མཚོན་ཐོན་ཆེ་དེ་ལྟར་བོད་དུ་ནང་འདེན་བྱེད་ཐུབ་པའི་གནས་ཚུལ་ལྷག་དོན་གང་
ཡིན་ནམ། འདི་དག་རྒྱ་ནག་གི་བདེ་འཇགས་དམག་དཔུང་ནས་རང་འབྲིའི་ལས་འགན་
སྐྱབ་ཕྱོགས་ཐང་འཕྲས་ཤོར་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཆེ་བྲས་ཤིག་མ་ཡིན་ནམ།

ཚོད་པའི་ཆེད་དུ་རེ་ཞིག་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་འདི་བཞིན་སྤྱད་སྤྱང་
ལོན་དུ་དོད་པས་གོང་གསལ་གོ་ལག་རྣམས་དོགས་ཚེན་ཆེ་བའི་རྒྱ་ནག་གི་བདེ་འཇགས་
དམག་དཔུང་གི་ཁ་གདོང་ནས་བོད་དུ་གསང་འབྲེན་བྱས་དབང་དུ་བཏང་ནའང་།
དེ་དག་བདེ་འཇགས་དམག་དཔུང་གིས་ཤེས་ཚོར་མེད་པའི་ཐོག་ནས་དགོན་སྡེའི་ནང་
དཔོན་འདེན་བྱེད་བྱེད་པ་དེ་རྣམས་ལྷན་འཛུགས་ལོང་ནང་ཡོད་པའི་དགོན་སྡེ་ལག་ནི་རྒྱ་ནག་དུ་རྒྱུག་གསལ་བྱེད་གི
བྱ་ར་སོ་ལྟ་དང་། དལ་བསྐྱབས་ཆེན་པོའི་འོག་གནས་སྤྱོད་ལ་བརྟེན། རྒྱའི་དབང་འདོན་
པ་ཚོས་དགོན་པའི་ནང་གོ་མཚོན་ཡོད་པ་དེ་ཤེས་རྟོགས་ལ་བྱུང་བ་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ།
(ལྷག་པར་དུ་) གོ་མཚོན་དེ་དག་བོད་དུ་དོ་རྒོལ་བྱུང་རྗེས་གཞི་ནས་སྤྱིར་འདོན་བྱེད་
དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ། རྒྱ་ནག་གི་བདེ་འཇགས་དམག་དཔུང་ནས་ “ནག་ཉེས་”
ཀྱི་གནས་ཚུལ་རིགས་ཐོན་མ་ཉིད་དུ་དེ་དག་ཐར་འདོན་དང་སྐྱབས་ “ཉེས་ཅན་པ་”
འདུ་བཟུང་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཁོང་ཚོའི་ལས་འགན་མ་ཡིན་ནམ། ཁོང་ཚོས་དུས་ཚོད་
རིང་པོ་འདི་ལྟར་སྐྱབས་སྡོད་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

ལར་ནས་གོ་མཚོན་འདི་དག་གང་དུ་བཟོ་བསྐྱབས་བྱས་ཡོད་དམ། སྤྱིར་བཏང་
གོ་མཚོན་སོ་སོའི་སྤྱང་ཚོང་རྟགས་འཁོད་ཡོད་པ་ནས་དེ་དག་གི་ཡོང་ཁུངས་གསལ་
པོ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བྱི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་སྤྱི་བདེ་ལུ་ཡི་མགྲིན་ཚབ་པས་རྒྱལ་སྤྱིའི་
གསར་ལམ་གྱི་མདུན་སར་གོང་གསལ་གོ་མཚོན་རྣམས་ཀྱི་ཡོང་ཁུངས་གསལ་བཤད་
མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚོན་གང་ཡིན་ནམ།

ཚོས་གོས་སྐྱུས་པའི་བཅིངས་འགོལ་དམག་དཔུང་།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡགོང་ས་ཡུལ་མཚོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ལ་ “ཚོས་གོས་གྲོན་པའི་འཕར་སྐྱུང་” ཞེས་མཚོན་སྐད་སྐྱུང་འདེབས་ལྷུ་གི་ཡོད། (འོན་ཀྱང་) ལྷི་ཡོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་མིའི་རང་དབང་སྐྱེར་ལངས་ཡུང་བ་ནས་བརྒྱུད་ (རྒྱ་ནག་)

བཅིངས་འགོལ་དམག་གིས་འདི་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ཁོང་ཚོའི་རྒྱན་གཤིས་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད་པ་སྟེ། ཚོས་བྱེད་དགོ་འདུན་པའི་རོ་བོར་བརྟུན་ནས་བོད་མི་ནང་ཁྱེད་དུ་སྐྱོར་དེའི་དུག་ལྷུ་གི་རྒྱ་དང་། མགོ་སྐོར་བརྒྱ་བྱིད་བྱ་རྒྱ། དེ་བཞིན་གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁོད་དུ་སེམ་འཕྱུལ་གྱིས་ཁོང་ཚོར་སྲིད་གཞུང་ནས་འབྲུལ་དུ་དྲག་གཞོན་བྱེད་འོས་པའི་བཟོ་བྱ་གྱི་བྱ་སྐྱོད་རིགས་སྟེ་ལ་རྒྱའི་དན་སྐྱུལ་བྱ་རྒྱ་བཅས་ཡིན།

དཔེར་ན། རྣམ་གྲུ་སྐྱུལ་རྒྱུར་རྒྱལ་མཚོན་ལགས་ཀྱི་བརྩམས་དེབ་ ཁྲོད་གཞུང་གི་འོས་ལས་ཁྲུངས་ནས་ལྷི་ཡོ་ ༡༩༩༣ ལོར་དཔར་སྐྱུན་ལུས་པ་ རྒྱའི་བཅོམ་ཁང་ནང་བོད་མིས་སྐྱུལ་སྐྱོར་རྒྱུ་ལྟར་བྱུངས་པའི་དོན་དངོས་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་ནང་། ལྷ་སར་ལྷི་ཡོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་རང་དབང་སྐྱེར་ལངས་ཡུང་སྐབས་རྒྱ་དམག་གིས་བོད་མིའི་གཞུགས་སྐྱུ་བརྟུས་ཏེ་སོ་བྱང་པོ་དུ་ལའི་ཉེ་འདབས་ཆགས་པའི་ལྷགས་པོ་རིམ་འཛོགས་ནས་བསངས་གསོལ་བཏང་བ་དང་། དར་སྐྱོག་བརྩུགས་པ་སོགས་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྷ་སའི་འཐབ་མོའི་ནང་བོད་མིའི་ཕྱོགས་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་རྣམ་པ་སྟོན་རྒྱའི་མི་མང་བསྐྱུ་ཐབས་ཀྱི་བྱེད་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན་སྟེ་གསལ་འདུག དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚོན་གཞན་ཞིག་ནི། (སྐབས་དེའི་དུས་ཟིང་ནང་) གལ་ཏེ་བོད་མི་འཐབ་འཛིང་བྱེད་མཁན་ཚོས་ (དངོས་

འབྲེལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ཡོད་སྟེ་ལྷོ་ཕྱོད་) རང་རང་ཡི་བཀའ་ཁྲུང་ནས་སྤྱིར་ཐོན་པ་ཡིན་ན། བཅོངས་
འགོལ་དམག་གིས་དེ་འཕྲལ་མེ་མདའ་བརྒྱབས་ཏེ་ཁོང་ཚོ་ལས་སྐྱོལ་པའི་རང་ནས་གསོད་ཐུབ་པ་
ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པས་ཡིན།

ཆབ་སྲིད་བཅོམ་རྒྱུར་དགའ་བྲལ་བཀའ་གྲོས་གནས་རྒྱུ་ལ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་ཞིག་གི་ནང་
དུའང་། དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༥ ཉིན་སྐྱེས་པ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་
གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རམ་སྐོན་ཁྲོམ་སྐོར་བྱེད་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་རྒྱ་རིགས་ཞི་ལས་པ་དང་།
དམག་མི་ཐོན་ཆེ་ཞིག་ལ་གྲུ་ཆས་དང་། མི་སེར་དུགས་མའི་གྲོན་གོས་གཡོགས་ཏེ་སྐྱེས་འོག་
ཁྲིར་ཡོངས་རྫོགས་ནང་བཀའ་ལས་པ་སོགས་ཆེས་ཐུགས་ཅན་གྱི་གཡོ་ཐབས་སྤྱད་སྐོར་གསལ་
འདུག།

དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནས་པར་ན་སིར་བཅོམ་བྱོལ་དུ་འབྱོར་བ་རྒྱ་རིགས་ཚོམ་པ་པོ་ཐང་ཏེ་
ཤན་གྱིས་གྱིས་པའི་རྒྱ་དེབ། བོད་གཞུང་གི་དྲིལ་ལས་ཁྲུངས་ནས་བོད་བརྒྱུར་དང་འབྲེལ་བྱི་
ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་དབར་སྐྱུན་ལྷོ་ཕྱོད་ལེ་མེ་མདའི་ཚེ་གྱི་ཐད་ཀར་སྐྱེས་པ་གཏད་པ་ཞེས་པའི་ནང་།
སྐྱེས་པ་གྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལེའི་ཞི་བའི་ངོ་རྒོལ་གྱི་ལས་འགུལ་བྱུང་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་མི་
ངོ་རྒོལ་བྱེད་ལམ་ཚེའི་ཐོག་དོན་ཚན་བཞི་ཅན་གྱི་དམག་རྒྱལ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་
ཡོད་པ་དེའི་ཆ་ཤས་སུ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་རྒྱ་གསུམ་གྱི་འཕེལ་གསར་ཉུལ་པ་སུམ་བརྒྱ་སྐོར་
ཞིག་མི་མང་དང་། བྲལ་བའི་ནང་འཇུག་ནས་ཚེས་ལྷེ་ཉིན་གྱི་ཞོགས་པ་བར་སྐོར་ནང་དང་།
སྐྱེས་འོག་ཐོང་ཆ་ཡོད་སའི་ས་གནས་ཁག་ལ་བརྒྱུད་དེ་སྤྱི་བདེ་ཐིང་དང་། ཐོང་ཁྲིར་སྤྱི་
བདེ་ཉུམ་གྱི་དུགས་ཆས་སྤྲོས་པའི་ཉེན་རྟོག་པར་རམ་འདེགས་བྱས་ནས་ཆེད་

མངགས་ནས་པ་ཟང་ཟིང་བཟོ་རྒྱུ་ལི་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་།
༡༽ གཙུག་ལག་ཁང་གི་བྱང་ཤར་སློབ་མཁུ་སྤྱི་ཡོད་པའི་དགའ་ལྷན་དར་སློབ་དང་།
ཤར་སློབ་ཤིངས་དར་ཆེན་མེར་བསྐྱེད་མཁུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། ༢༽ ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱིམ་གྲིང་ཀོན་
རྒྱས་ཀྱི་འབྲུ་རིགས་ཚོར་ཁང་གཏོར་བཅོམ་བྱས་ནས་གྲོང་མི་ཚོ་མཉམ་དུ་འབྲུ་རིགས་
བརྒྱ་རྒྱུག་བྱེད་འདུག་རྒྱུ་དང་ཆབས་ཅིག བོད་དང་ཀན་སུ་ཁུང་སླེལ་གྱིས་གཉེར་བའི་
ཚོར་ཁང་ཆེན་མོར་དགོག་རྒྱུན་གཏོར་བཅོམ་བྱས་ཏེ་གྲོང་མི་ཚོར་ཚོར་ཚོང་ཚོག་བརྒྱ་རྒྱུག་བྱ་
རྒྱུ་འདུག་སྤྱི་ཡོད་དགོས་པའི་ལས་འགན་སྤྲད་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བཞགོད་
འདུག་པ་བཅས་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ངེས་ཡིན་ནོ།། །།